

საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი

საერთაშორისო რეცენზირებადი მულტილინგვური

სამეცნიერო ჟურნალი

„ *Scripta manent* “

საქართველო

№1 (17)

2013

ჟურნალი დაფუძნებულია
ღია დიპლომატიის ასოციაციის მიერ

GEORGIAN TECHNICAL UNIVERSITY
ГРУЗИНСКИЙ ТЕХНИЧЕСКИЙ УНИВЕРСИТЕТ

Multilingual Reviewing International Scientific Magazine
Международный рецензионный мультилингвальный научный журнал

„ Scripta manent “

GEORGIA

ГРУЗИЯ

№1 (17)

2013

OPEN DIPLOMATIC ASSOCIATION

АССОЦИАЦИЯ ОТКРЫТОЙ ДИПЛОМАТИИ

ISSN 1987-7390
UDK (უკ) 81+82
S-41

სარედაქციო კოლეგია:

მაია ჩხეიძე

მთავარი რედაქტორი

რუსუდან თაბუკაშვილი

მთავარი რედაქტორის მოადგილე

ია ჩიქვინიძე

პასუხისმგებელი მდივანი

რედაქციის წევრები:

ვიტა ფურცელაძე, ჰანს რუდოლფ ფლუპი, კულაუ ბიბიტოვა, სილვია ბოტეა,
ტანია ბრისჰამერი, ქეთევან გაბუნია, ია ბურღული, მარია მიხაილოვა,
ტატიანა მებრელიშვილი, ალბა ბრაცინო, ალესანდრა სპადაფორა, გიორგი ყუფარაძე.

მისამართი:

საქართველო, თბილისი, 0175, კოსტავას 77, კორპუსი VI, სართული VIII

ტელ. : 236 51 76

E-mail. : r.tabukashvili@gmail.com

ტექნიკური უზრუნველყოფა: კარინა ხარაზიშვილი

E-mail. : k-kharazishvili@mail.ru

scripta.manentmagazine@gmail.com

ჟურნალის ელექტრონული ვერსია განთავსებულია ღია დიბლომატიის ასოციაციის ვებგვერდზე:
www.odageorgia.ge

Editorial Board:

Maia Chkheidze, Viola Purtseladze, Rusudan Tabukashvili, Ia Chikvinidze, Hans Rudiger Fluck, Kulpash Beibitova, Tania Grieskhammer, Ketevan Gabunia, Ia Bu rduli, Maria Mikhailova, Silvia Boteva, Tatiana Megrelishvili, Alba Graziano, Alessandra Spadafora, Georgi Kuparadze

Adress: Kostava str. 77, 0175, Tbilisi, Georgia
Tel. : (995 32) 236 51 76
E-mail: r. tabukashvili@gmail. com

Electronic version: [www. odageorgia. ge](http://www.odageorgia.ge)

Редакционная коллегия:

Майя Чхеидзе, Виола Пурцеладзе, Русудан Табукашвили, Ия Чиквинидзе, Ганс Рудигер Флук, Кульпаш Бейбитова, Таня Грисхаммер, Кетеван Габуня, Ия Бурдули, Мария Михайлова, Сильвия Ботева, Татьяна Мегрелишвили, Альба Грациано, Алессандра Спадафора, Георгий Купарадзе

Адрес: Ул. Костава 77, 0175, Тбилиси, Грузия
Тел. : (995 32) 236 51 76
E-mail: r. tabukashvili@gmail. com

Электронная версия: [www. odageorgia. ge](http://www.odageorgia.ge)

რედაქციისაბან

„Scripta manent“ საერთაშორისო რეცენზირებადი მულტილინგუური სამეცნიერო ჟურნალია, რომელიც აქვეყნებს ჰუმანიტარულ, სოციალურ და საბუნებისმეტყველო მეცნიერებათა როგორც ტრადიციულ, ისე თანამედროვეობაზე დაფუძნებულ თეორიულ თუ პრაქტიკულ ნაშრომებს. ამას გარდა იგი ადგილს უთმობს რეცენზიებს, თარგმანებსა და სხვადასხვა ტიპის შემოქმედებით ნაშრომს.

პროფესიონალთა ნაშრომების გამოქვეყნების გარდა ჟურნალი მიზნად ისახავს ჰუმანიტარულ, სოციალურ და საბუნებისმეტყველო მეცნიერებათა პოპულარიზაციას მომავალ თაობებში. ჟურნალის რედაქციის განსაკუთრებული ინტერესითა და ყურადღებით ეკიდება დოქტორანტთა და ასაღვაწრთა მეცნიერთა ნაშრომებს.

ჟურნალი რეცენზირებადია, უარყოფითი რეცენზიით ნაშრომი ავტორს არ უბრუნდება. ჟურნალის სამუშაო ენებია: ქართული, რუსული, ინგლისური, გერმანული, ფრანგული, ესპანური და იტალიური.

სარედაქციო კოლეგიის წევრები მოღვაწეობენ საქართველოს (თბილისი), გერმანიის (ბონუმი, ბერლინი), რუსეთის (მოსკოვი), ყაზახეთის (ასტანა), ბულგარეთის (სოფია) და იტალიის (ტუსცია) უნივერსიტეტებში.

სარჩევი

ფილოლოგია

ციური ახვლედიანი, გიორგი ყუფარაძე

ნასესხობათა ფონეტიკური ადაპტაცია 10

ია ბურდული

დარგობრივი ენა და კომუნიკაციის პრობლემები..... 14

რუსუდან გოცირიძე

კომპიუტერული თამაშების საგანმანათლებლო ღირებულება და
სასწავლო პოტენციალი 18

ტატიანა მეგრელიშვილი

პუბლიცისტური სტილი პოსტმოდერნის ეპოქაში..... 22

მარინე სიორიძე

აბსურდის ფილოსოფია ანდრე მალროს შემოქმედებაში..... 27

მარინე სიორიძე

ამბოხი, აბსურდი და თვითმკვლელობა კამიუს „სიზიფის მითში“..... 34

ნანა სტამბოლიშვილი, ანზორ აბუსერიძე

ენის წარმოშობის პრობლემა – სიტყვის კავშირი მის მნიშვნელობასთან..... 42

მარინა ზორანიანი

ფიგურისა და ფონის ცნება ლიტერატურულ სტილისტიკაში..... 50

ნათია ხარბელია

შექსპირის მაჩაბლისეული თარგმანის სიდიადე 54

დურრა ჰაშიმოვა

აზერბაიჯანში გერმანული ენის სწავლების შესახებ 59

რუსუდან თაბუკაშვილი

ტექსტის ტიპები ტექნიკურ დოკუმენტაციაში და ინტერკულტურული ბარიერები..... 64

ია ჩიქვინიძე

სამეცნიერო-ტექნიკური ტექსტის თარგმანის ძირითადი სირთულეები..... 70

სოციალური მეცნიერებები

კონსტანტინე იონათამიშვილი

2008 წლის რუსეთ-საქართველოს ომი და საერთაშორისო პოლიტიკური პოზიცია..... 75

პოეზია, პროზა

ია ბურდული

ლექსები..... 80

ნატო თხილავა

მონავარდე – პიესა-გროტესკი..... 89

გიორგი ჭყონია

ლექსები 116

Contents

Philology

Tsiuri Akhvlediani, Giorgi Kuparadze

Phonetic Adaptation of Borrowings 10

Ia Burduli

Language for Special Purposes and Communication Problems..... 14

Rusudan Gotsiridze

The Educational Value and Learning Potential of Computer Games 18

Tatiana Megrelishvili

Publicist Style in the Postmodern Era 22

Marine Sioridze

The Philosophy of the Absurd in the Works of Andre Malraux 27

Marine Sioridze

Riot, Absurdity and Suicide in „Myth about Sisyphus “ by Camus 34

Nana Stambolishvili, Anzor Abuseridze

Problem of Language Origin and Relationship Between the Word and its Meaning..... 42

Marina Zoranyan

Concepts of Figure and Ground in Literary Stylistics 50

Natia Kharbedia

Greatness of the Shakespearean Translation by Machabeli..... 54

Durra Hashimova

On Teaching Germanic Languages in Azerbaijan 59

Rusudan Tabukashvili

Technical Documentations Text Type and Intercultural Barriers 64

Ia Chikvinidze

Main Difficulties of Scientific-Technical Text Translation 70

Social Sciences

Konstantine Ionatamishvili

2008 Russian-Georgian War and International Political Position 75

Poetry, Prose

Ia Burduli

Poems 80

Nato Tkhilava

Roaming Bird – Play-Grotesque..... 89

Giorgi Chkonia

Poems..... 116

Содержание

Филология

Циури Ахвледиани, Георгий Купарадзе

Фонетическая адаптация заимствованных слов 10

Ия Бурдули

Отраслевой язык и проблема коммуникации..... 14

Русудан Гоциридзе

Образовательная ценность и учебный потенциал компьютерных игр 18

Татьяна Мегрелишвили

Публицистический стиль в эпоху постмодерности 22

Марине Сиоридзе

Философия абсурда в творчестве Андре Мальро 27

Марине Сиоридзе

Бунт, абсурд и самоубийство в „Мифе о Сизифе“ Камю 34

Нана Стамболишвили, Анзор Абусеридзе

Проблема происхождения языка, взаимоотношения между словом и его значением..... 42

Марина Зоранян

Понятие фигуры и фона в литературной фонетике 50

Натия Харбедия

Величие шекспировского перевода Мачабели 54

Дурра Хашимова

Об обучении германским языкам в Азербайджане 59

Русудан Табукашвили

Типы текста в технической документации и интеркультурные барьеры 64

Ия Чиквинидзе

Основные сложности перевода научно-технического текста..... 70

Социальные науки

Константин Ионатамишвили

Русско-грузинская война 2008 года и международная политическая позиция..... 75

Поэзия, проза

Ия Бурдули

Стихи 80

Нато Тхилава

Вольная птица – пьеса – гротеск 89

Георгий Чкония

Стихи 116

ფილოლოგია

ნასესხობათა ფონეტიკური ადაპტაცია (ფრანგული და ინგლისური ენების მასალაზე)

ციური ახვლედიანი

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი
ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტი
ჭავჭავაძის გამზ. 36, 0179, თბილისი,
საქართველო
ტელ. 599 508 607
E-mail: tsiuriakhvlediani@yahoo.com

გიორგი ყუფარაძე

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი
ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტი
ჭავჭავაძის გამზ. 36, 0179, თბილისი,
საქართველო
ტელ. 599 580 545
E-mail: gkuparadze@yahoo.com

რეზიუმე

მსესხებელი ენის ფონეტიკური სისტემის გავლენით ნასესხობები თანდათანობით იცვლებიან, რაც აისახება ლექსიკონებში ტრანსკრიფციის სახით. სხვაგვარად რომ ვთქვათ, ფონეტიკურ ასიმილაციას თან ახლავს წარმოთქმის ვარიაციულობა. ჩვენი კვლევის ობიექტს წარმოადგენს ინგლისური ნასესხობები ფრანგულ ენაში და ფრანგული ნასესხობები ინგლისურში. ნასესხები სიტყვები შეიძლება, პირობითად, დავეყოთ ორ ჯგუფად: სრულად ათვისებულებად და ნაწილობრივ ათვისებულებად. სესხებისა და ასიმილაციის პროცესი უფრო ცხადად ასახულია ინგლისურ ლექსიკონებში, ნაკლებად შესამჩნევად ფრანგულ ლექსიკონებში. ფრანგული სიტყვის წარმოთქმის ნორმის დადგენის სწრაფი პროცესი ვერ ასწრებს ასახვას ფრანგულ გამოცემებში, ინგლისურ ენაში კი ნასესხები სიტყვის ათვისების პროცესი გაცილებით ხანგრძლივია და ამიტომაც ინგლისური ლექსიკონები ასწრებენ დააფიქსირონ საწარმოთქმო ცვლილებები ტრანსკრიფციულად.

საკვანძო სიტყვები:

ასიმილაცია, ტრანსკრიფცია, წარმოთქმა, ვარიაციულობა, ფონეტიკური.

შესავალი

ლინგვისტური ენციკლოპედიური ლექსიკონი ნასესხობებს განსაზღვრავს როგორც სხვა ენის ელემენტებს (სიტყვა, მორფემა, სინტაქსური კონსტრუქცია და სხვ.), გადატანილებს ერთი ენიდან მეორეში ენათა კონტაქტის შედეგად; ამ განმარტებაში იგულისხმება ასევე ერთი ენიდან მეორეში ელემენტთა გადასვლის პროცესიც. მასალის შერჩევის კრიტერიუმში განისაზღვრება ლექსიკონებში მითითებული იმ ჩანიშვნებით, რომლებიც მოცემულ სიტყვებს ახასიათებს როგორც ნასესხობებს.

სხვა ენებიდან ნასესხები, ძირითადად სიტყვებია, იშვიათად, ფრაზეოლოგიური და სინტაქსური ერთეულები, რადგან სიტყვები უფრო ვალენტურია და მათი დამახსოვრებაც უფრო იოლია. ნასესხობები ადაპტირდებიან მსესხებელი ენის სისტემასთან და ხშირად იმდენად სრულყოფილად, რომ მსესხებელი ენის მატარებლები ვეღარც კი გრძნობენ მათ სხვაენოვან წარმოშობას.. ზოგ შემთხვევაში, სესხების პროცესი კარგად ჩანს ეტიმოლოგიურ ლექსიკონებში.

ნასესხები სიტყვები შეიძლება პირობითად დავეყოთ ორ ჯგუფად: სრულად ათვისებულებად და ნაწილობრივ ათვისებულებად. შესაბამისად, მეორე ჯგუფში, შენარჩუნებულია უცხოურენოვანი წარმოშობის კვალი – ბგერით, ორთოგრაფიულ, გრამატიკულ ან სემანტიკურ თავისებურებათა სახით, რომლებიც არ ახასიათებს მსესხებელი ენის სისტემას.

ჩვეულებრივ, სესხების პროცესი არ წარმოადგენს რაიმე სიძნელეს ფონეტიკის ან ფონოლოგიის სფეროში. თუ წყაროენის სიტყვა შედგება ისეთი ელემენტებისაგან,

რომლებიც აკმაყოფილებენ მსესხებელი ენის ფონეტიკურ სისტემას, მაშინ სიტყვა მოცემულ დონეზე არავითარ ცვლილებას არ განიცდის. ასეთი სიტუაცია ძირითადად იქმნება მონათესავე ენებს შორის, ბუნებრივია, დიალექტებს შორისაც. იმ შემთხვევაში, თუ ორივე ენაში სიტყვას ექნება მსგავსი მახასიათებლები, იგი შეიძლება ნასესხები იქნეს საწყისი ფორმით, მაგალითად, მხოლობითი რიცხვის სახელობითი ბრუნვით, არსებითი სახელების შემთხვევაში და ინფინიტივით, ზმნების შემთხვევაში; შემდეგ კი მსესხებელ ენაში, ისინი გამოიყენება ამ ენის (მსესხებლის) მორფოლოგიური წესების მიხედვით; თუმცა, პრაქტიკულად, ყველა შემთხვევაში, ნასესხობები ერთი ენიდან მეორეში გადასვლისას მცირეოდენ ფონეტიკურ ცვლილებებს მაინც განიცდიან.

უნდა მივაქციოთ ყურადღება, თუ რამდენად დაშორდა ნასესხები სიტყვის ფორმა საწარმოთქმო ნორმას და შეიცვალა ახალი ფონეტიკური სისტემის გავლენით, ან პირიქით, რამდენად შეინარჩუნა მან წინანდელი ფონეტიკური გარსი. მაგალითად, ფრანგული გამოთქმა *déjà vu* წარმოთქმის რამდენიმე ვარიანტით ხასიათდება ინგლისურ ენაში: [deʒavy], [deʒavuw], [deʒavjuw]. მეორე ვარიანტში, წინა რიგის ლაბიალიზებული ხმოვანი [y] იცვლება ინგლისური ენისათვის უფრო ჩვეული ხმოვნით [u], რომელიც გამოიხატება დიფთონგით [uw]. მესამე ვარიანტში ილუსტრირებულია ნახევარხმოვან [j] –ს ჩართვის პროცესი თანხმოვან და ხმოვან ბგერებს შორის და ამგვარად *vu* იკითხება როგორც *view*. ზოგიერთი ფრანგული ნასესხობა უცვლელი ფონეტიკური გარსით შენარჩუნდა, შესაძლებელია, წარმოთქმის მოხერხებულობის გამო: *pendant*, *chalet*, *bouquet*.

კვლევის ობიექტს წარმოადგენს ინგლისური ნასესხობები ფრანგულ ენაში და ფრანგული ნასესხობები ინგლისურში; საკვლევე მასალად აღებულია დაახლოებით ორმოცდაათი სიტყვა, მათ შორის: *camping*,

golfe, *supporter*, *medias*, *pub*, *hamburger*, *week end*, *shopping*, *déjà vu*, *aide-de-camp*, *apropos*, *badinage*, *beau*, *beret*, *bouquet*, *coup d'état*, *cul-de-sac*, *risqué*, და სხვ.

ძირითადი ნაწილი

მსგავსი პროცესები შეინიშნება ფრანგულ ენაშიც. მაგალითად, Larousse-ის «*Dictionnaire de Linguistique et des Sciences de Langue*» მიხედვით, სიტყვა **week-end** ნასესხებია XIX საუკუნის დასაწყისში და აქვს წარმოთქმის ორი ვარიანტი: [wikɛnd; wikʷɛd]. ამ შემთხვევაში შეინიშნება სიტყვის ადაპტაციის პროცესი მსესხებელი ენის ფონეტიკურ სისტემასთან, რასაც მოწმობს ცხვირისმიერი ბგერის გაჩენა და მახვილის გადატანა ბოლო მარცვალზე. XIX საუკუნიდან დღემდე ორივე ვარიანტი თანაბარუფლებიანია და მოიხსენიება ლექსიკონებში (*Grand Larousse de la Langue Française*; *Le Petit Robert*), თუმცა არ არის გამორიცხული, რომ დროთა განმავლობაში ერთმა ვარიანტმა შეავიწროვოს მეორე.

ამასთანავე, გარდა სიტყვის ფონეტიკური გარსის ასიმილაციის ხარისხისა, მხედველობაში უნდა მივიღოთ ის ფაქტიც, რომ არსებითად, ნასესხებ ფონემას არ გააჩნია სრული ეკვივალენტები მსესხებელ ენაში და ამიტომაც, სესხების პროცესში, ერთი და იმავე ფონემის აღნიშვნის რამდენიმე ხერხი არსებობს. მაგალითად, ინგლისური ბოლოკიდური **-ing**-ის სესხების პროცესში დაფიქსირებულია წარმოთქმის რამდენიმე ვარიანტი: [-in], [-ing], [-ɪŋ] და [-ɪn]. ლექსიკონთა უმეტესობაში უპირატესობა ენიჭება ბოლო ვარიანტს (**camping** [kɑ̃pin], **shopping** [ʃopin]), ზოგი ლექსიკონი კი არ გვაწვდის ამ ნასესხები მორფემის ტრანსკრიფციას.

ინგლისურ ენაში არსებობს ბგერათა შეერთებები, რომლებიც არ არსებობს ფრანგულში. მაგალითად, სიტყვაში **roast-beef** **ფრანგებმა** უარი თქვეს დიფთონგ [əʊ]-ზე, გრძელ [i:]-ზე და თანხმოვანთა ჯგუფზე [stb] – [rosbif].

ასევე მნიშვნელოვანია სუპერსემანტიკურ ერთეულთა გავლენა ფონეტიკური ადაპტაციის დროს. ყველა ენა არ ფლობს ერთნაირ მახასიათებლებს, რაც ართულებს ასიმილაციის პროცესს. ამას შეიძლება მოჰყვეს მახვილის გადატანა და ბგერათა ჟღერადობის გრძლიობის ცვლილება. მაგალითად, ინგლისელები არ ამბობენ უარს ფრანგულ ნასესხობებში მახვილის ბოლო მარცვალზე დასმაზე, ფრანგები კი ინგლისურ ნასესხობებში მახვილს აუცილებლად ბოლო მარცვალზე სვამენ, რადგან ფრანგულ ენაში მახვილი ყოველთვის ბოლო წარმოთქმად მარცვალზეა.

სესხების პროცესი ნათლად არის ასახული ლექსიკონებში მოცემულ ტრანსკრიფციებში. სხვადასხვა წელს გამოცემული და სხვადასხვა დანიშნულების (მოსწავლეთათვის, ტექნიკური, ლინგვოკულტუროლოგიური) ლექსიკონებში, ტრანსკრიფციათა შედარებისას, კარგად ჩანს ახალი სიტყვის ასიმილაციის ხარისხი. თუ ინგლისური ენის შედარებით ძველ ლექსიკონებში მოყვანილია ნასესხები სიტყვის წარმოთქმის ორი ვარიანტი, რომელთაგან ერთ-ერთი ძლიერ ახლოსაა ფრანგული ფონეტიკური სისტემის ნორმებთან (**cul-de-sac [kü-d'sæk, ხშირად küldə sæk]**), ახალ ლექსიკონებში – მხოლოდ ერთი ტრანსკრიფციაა, რომელიც წარმოთქმით ნაკლებად ჰგავს ფრანგულ სიტყვას (**cul-de-sac [kʌl də sæk]**).

ფრანგული ნაციონალური ენის მხარდაჭერის პოლიტიკა იმგვარია, რომ ნასესხები სიტყვის წარმოთქმის ნორმა პრაქტიკულად მაშინვე დგინდება ფრანგული ფონეტიკური სისტემის წესების მიხედვით და მკაცრად დაცულია. მაგალითად, ინგლისური სიტყვა **leader** ნასესხები იყო XIX საუკუნის დასაწყისში და ყველა ლექსიკონში შენარჩუნებული აქვს წარმოთქმის ერთადერთი ვარიანტი - **[liːdər]**. წარმოთქმის ერთხელ დადგენილი ნორმა აღარ იცვლება, ამიტომაც მრავალი რედაქცია ამჯობინებს არ მიუთითოს სალექსიკონო სტატიაში

ტრანსკრიფცია და კითხვის წესები დაურთოს დამატებებში.

დასკვნა

დასკვნის სახით, შეგვიძლია აღვნიშნოთ, რომ უმეტეს შემთხვევაში ახალი სიტყვის ადაპტაცია ბუნებრივად ხდება, მაგრამ ამ პროცესის ასხნა ზოგჯერ საკმაოდ რთულია. სესხებისა და ასიმილაციის პროცესი უფრო ცხადად ასახულია ინგლისურ ლექსიკონებში, ნაკლებად შესამჩნევად ფრანგულ ლექსიკონებში (ზემოთ აღნიშნული მიზეზების გამო). ფრანგული სიტყვის წარმოთქმის ნორმის დადგენის სწრაფი პროცესი ვერ ასწრებს ასახვას ფრანგულ გამოცემებში, ინგლისურ ენაში კი ნასესხები სიტყვის ათვისების პროცესი გაცილებით ხანგრძლივია და ამიტომაც ინგლისური ლექსიკონები ასწრებენ დააფიქსირონ საწარმოთქმო ცვლილებები ტრანსკრიფციულად.

ლიტერატურა

1. Webster's Dictionary (2010): online
2. Robert Le Petit Robert (2009): Paris
3. Crystal D. (1997): A Dictionary of Language and Phonetics. 4th edition. Blackwell Publishers Ltd
4. Larousse (1994) : Dictionnaire de Linguistique et des Sciences du Langage. Paris

Phonetic Adaptation of Borrowings

(On the material of French and English Languages)

Tsiuri Akhvlediani

Tbilisi State University

Humanitarian science faculty

36, Chavchavadze ave., 0179, Tbilisi, Georgia

Tel.: 599 508 607

E-mail: tsiuriakhvlediani@yahoo.com

Giorgi Kuparadze
Tbilisi State University
Humanitarian science faculty
36, Chavchavadze ave., 0179, Tbilisi, Georgia
Tel.: 599 580 545
E-mail: gkuparadze@yahoo.com

Abstract

Borrowings under the influence of the phonetic system of borrower language are gradually changed which is thoroughly depicted through transcription in the dictionaries. In other words, phonetic assimilation is accompanied by variations in pronunciation. The object of our research in the presented article is English borrowings in French and French borrowings in English. According to the degree of assimilation, borrowings can be divided into two groups: completely assimilated and partially assimilated. Borrowing and assimilation process is more vividly reflected in English dictionaries rather than in the French ones. The speedy process to determine the norm of the standard pronunciation of a French word can not be reflected in French publishings, whereas in English the adoption process of borrowings seems to be far longer and that's why English dictionaries are able to fix all pronunciation changes through transcription.

Keywords:

assimilation, transcription, pronunciation, variation, phonetic.

Фонетическая адаптация заимствованных слов

(на материале французского и английского
языков)

Ахвледиани Циури Александровна
Тбилисский государственный университет
Факультет гуманитарных наук
Пр. И. Чавчавадзе 36, 0179, Тбилиси, Грузия
Тел.: 599 508 607
E-mail: tsiuriakhvlediani@yahoo.com

Купарадзе Георгий Нодарович
Тбилисский государственный университет
Факультет гуманитарных наук
пр. И. Чавчавадзе 36, 0179, Тбилиси, Грузия
Тел.: 599 580 545
E-mail: gkuparadze@yahoo.com

Резюме

Заимствованные слова, под влиянием системы фонетических правил заимствующего языка, постепенно меняют фонетический облик и при сравнении словарных транскрипций можно заметить различия, даже если при их написании используется один и тот же фонетический алфавит. Иначе говоря, фонетическая ассимиляция сопровождается вариативностью произношения. Объектом нашего исследования явились английские заимствования во французском языке и французские заимствования в английском языке. Заимствованные слова можно условно разделить на две группы: полностью усвоенные и частично усвоенные. Процесс заимствования и ассимиляции более ярко отражается в английских словарях и, по указанным причинам, менее заметен во французских словарях. Быстрый процесс установления нормы произношения французского слова не успевает отразиться во французских изданиях, тогда как заимствованное слово в английском языке усваивается дольше, поэтому английские словари успевают зафиксировать изменения в произношении словарной транскрипцией.

Ключевые слова:

ассимиляция, транскрипция, произношение, вариативность, фонетический.

Fachsprache und Kommunikationsprobleme

Ia Burduli

Georgische Technische Universität

Abteilung für Liberal Art

Kostawa Str.77, 0175, Tbilissi, Georgien

Tel.: 599 688 991

E-mail: ia.burduli@gmail.com

Resümee

Die Geschichte der Menschheit gibt ausgezeichnete Beispiele für interkulturelles Verständnis der Veränderungen, die zu einer gewissen Tendenz am Beispiel der Universalisierung der Begegnung mit einer anderen Kultur beobachtet werden können.

In der modernen Welt war ein sehr wichtiges Verständnis der Natur und die Durchführung von interkulturellen Interaktionen in der Wirtschaft erfordert, deren Erfolg eine besondere Ausbildung erfordert, die den Charakter der Branche erworben hat. Training in interkultureller Interaktion hält das Bewusstsein ihrer eigenen Kultur, Wissen und Verständnis des Systems von Werten, die Förderung der Fähigkeiten der interkulturellen Verhalten ein, entwickelt interkulturelle Kompetenz und hilft, effektiv weltweit zu kommunizieren. Das heißt die „interkulturelle Kommunikation“.

Eine interkulturelle Kommunikation stellt sich als komplexen selbst-organisierenden cross-kulturelles Phänomen in der heutigen Welt vor, die durch stochastische, unberechenbar, gegenseitige Bereicherung, die Einheit des Konflikts und des Dialogs ausgebildet wird.

Schlüsselwörter:

kulturspezifisch unterschiedliche Funktionsindikatoren, interlingual, die Konfrontation, die Konnotation, interkulturelle Kompetenz, die Sprache, der wirtschaftliche Erfolg, die Übersetzung

Einführung

Die heutige Vielfalt von offiziellen und nicht offiziellen Sprachen in Europa sowie regionaler Dialekte ist einer der reichsten und wichtigsten kulturellen

Schätze Europas und ein wesentlicher Bestandteil des sozialen Erfolgs der europäischen Gesellschaft. Während große Sprachen wie Englisch ohne Zweifel in der aufkommenden digitalen Gesellschaft repräsentiert sein werden, sind viele europäische Sprachen in großer Gefahr, wenn man nicht umgehend handelt.

Sprach- und kulturspezifische Vertextungsstrategien werden bei der Sozialisation zum Wissenschaftler als Normen verinnerlicht. Die Konfrontation mit einer anderen, ungewohnten Darstellungslogik kann deshalb Miss- oder Unverständnis provozieren. Wenn letztlich der Kultur die Schuld für alle Probleme zukommen soll, so sind wir für eine Analyse von interkulturellen Kommunikationsproblemen auf einen klar definierten Begriff von Kultur angewiesen, um unsere Untersuchungsfelder, spezifische Kulturen abstecken und voneinander abgrenzen zu können.

Hauptteil

Wenn wir davon ausgehen, dass kulturelle Hintergründe interkulturelle Kommunikationschwierigkeiten bedingen und wir induktiv vorgehen, müssen also sprachliche Problembereiche identifiziert werden, die auf die Kultur allem Anschein nach einen wesentlichen Einfluß hat.

Kulturspezifisch unterschiedliche Funktionsindikatoren können übereinkulturelle Kommunikationsfunktionen anzeigen, weshalb es wichtig ist, bei der Übersetzung funktionsadäquate verbale und auch non-verbale Mittel zu wählen und sich nicht zu sehr auf formverwandte Strukturen zu lassen. Aber eine Schwierigkeit besteht darin, dass es kein Modell geben kann, welches so differenziert ist, dass es für alle Fachtextsorten gültig wäre. Das konkrete funktional-situative Profil einer (angenommenen) Textsorte ist immer eigenständig zu recherchieren, weil Fachtexte mehr als Mischung aus Termini und Mitteln sind, deshalb müssen auch ihre grammatischen Spezifika berücksichtigt werden.

Internationale fachsprachliche Standardisierungen dürfen nicht darüber hinwegtäuschen, dass es Kontraste durch interlingual unterschiedliche Konventionallisierungen gibt, von deren Kenntnis der Erfolg der fachlichen Kommunikation zu einem guten Teil abhängt [1].

Allgemein läßt sich sagen, daß die Verschiedenheit äußerer Umstände und Entwicklungen zu einer unterschiedlichen Kategorisierung von Welt durch die Sprache führt. Das schlägt sich im Wortschatz nieder.

Äußerlich gleichen Worten kommt eine andere Konnotation bei verwandten Sprachen zu, wie beispielsweise bei dem Vergleich zwischen dem (als positiv erfahrenen) deutschen „Föderalismus“ und dem (verachteten) britischen „federalism“. Aber auch scheinbar faktisch-konkrete Adjektive wie „grün“ rufen unterschiedliche, kulturgeprägte Assoziationen hervor: Während in Europa mit „grün“ die Vorstellung von Frische und Natur verbunden wird, sehen die Bewohner von arabischen Ländern darin die Farbe des Islam, und die Bewohner des (weitgehend islamischen) Indonesiens - wegen entsprechender Erfahrungen im „grünen“ Dschungel, sogar ein Zeichen für Krankheit [2]. Doch auch das figürliche Sprechen, das etwas Neues oder auch Abstraktes benennt, indem es auf etwas Bekanntes zurückgreift, läßt die Sprache je nach geschichtlichem Verlauf und Umweltbedingungen kulturspezifisch werden. In diesem Bereich scheitert Kommunikation an dem fehlenden Wissen um äußere sozio-kulturelle Bedingungen.

Im Kulturvergleich lassen sich insbesondere in gesellschaftlichen Institutionen unterschiedliche Verhaltensnormen ausmachen, so dass Verständigungsschwierigkeiten im interkulturellen Kontakt beim Arzt, bei Reklamationen und ähnlichen Fällen nicht selten auftreten.

Bei pragmatischen Sprechhandlungen handelt es sich wohl um eines der breitesten Forschungsfelder der interkulturellen Kommunikation. In überwiegend kontrastiven Untersuchungen werden Sprechhandlungen und damit verbundene Handlungssequenzen wie zum Beispiel Höflichkeit, Direktheit,

Modalitätsmarkierungen, Aufmerksamkeit, Dank-sagungen, Komplimente, Gruß, Entschuldigungen, Anredeverhalten, etc. verglichen. Insbesondere in Routineformeln spiegeln sich deutlich historische und soziokulturelle Bedingungen wider, da sie Aufschlüsse über die Organisation gesellschaftlichen Handelns und deren Bedingungen geben können [3].

Bei der Situation wird über außersprachliche Faktoren wie beispielsweise sozialer Status, Ort, Zeit, Macht, Geschlecht und ähnliches bestimmt und durch Sprechverhalten bestätigt oder neu definiert. Die Situation bedingt als Komplex außersprachlicher Bedingungen also wesentlich, wie die Kommunikationspartner sich sowohl selbst als auch gegenseitig einschätzen und dementsprechend Sprache zu realisieren haben.

In der Sprachpraxis tauchen die Elemente dieser Kategorien in komplexen Kombinationen auf, weshalb die Grenzen zwischen ihnen unscharf werden. Die Kombination von Sprachkonventionen erweisen sich jedoch wiederum als typisch, so dass von kulturspezifischen kommunikativen Stilen gesprochen werden kann. So wird den Deutschen ein eher direkter, inhaltsbezogener Stil nachgesagt, Briten hingegen - ein adressatenbezogener. Die japanische Redekultur aber gilt als Schweigekultur, während in der amerikanischen Tradition die Kunst der freien Rede hoch geschätzt wird [4].

Also, der Übersetzer muß über eine dem Produzenten des Ausgangstextes vergleichbare Wissensbasis verfügen, damit er den Sinn des kulturspezifisch Gesagten in seinen Grundzügen inferieren und den zusätzlichen Wissensbedarf erkennen kann.

Heutzutage werden Fremdsprachen meist gelernt, um eine Qualifikation für das Berufsleben zu erwerben und Wissen über kulturelle Unterschiede, gesellschaftliche Entwicklungen und Tabus können nur Wirtschaftsbeziehungen bereichern. Den Grundstein für eine langfristige Zusammenarbeit legen Geschäftspartner, wenn sie ihrem Gegenüber offen gegenüber treten. Auch das Interesse an länderspezifischen Eigenheiten oder regionalen Sehenswürdigkeiten hilft bei Geschäftlichem weiter.

Gerade die alltäglichen Gepflogenheiten und Verhaltensweisen machen sichtbar, wie ernst es der Partner mit Respekt, Anerkennung und Wertschätzung des Kollegen aus einem anderen Kulturraum meint. Oft liegen große Unterschiede zwischen asiatischem und europäischem Raum da, wo sie nicht vermutet werden. Es hilft, diese zu kennen, damit Missverständnisse auf beiden nicht erst entstehen: Hier schafft interkulturelle Kompetenz Wettbewerbsvorteile, weshalb spezifische Trainings für Führungskräfte, Manager, Projektleiter aber auch Fachkräfte und Studierende unerlässlich sind. Denn wer global agiert, darf nicht annehmen, dass sich überall westliche Richtlinien durchgesetzt haben und Kulturunterschiede immer kleiner werden. Eigene asiatische Staaten besinnen sich auf ihre eigenen Werte und lassen sich wenig vom Westen beeinflussen. Somit sollten international tätige Unternehmen regelmäßig die interkulturelle Kompetenz ihrer Mitarbeiter schulen, weil Kultur ein dynamisches System ist und in jeder Zeit sie sich entwickeln oder sich ändern kann [5].

Fazit

In der Kultursemiotik gilt Kultur nicht nur als eine Variation des Menschlichen, sondern beschreibt außerdem die besonderen Gewohnheiten von Völkern, Regionen oder Nationen und Sprachkenntnisse werden oft als verbale Fertigkeiten verstanden. Eine neue Definition ist aber deshalb erforderlich, weil neben den verbalen auch die nonverbalen Elemente eine große Rolle spielen, deshalb heißt Übersetzen interkulturell handeln.

Interkulturelle Kommunikationssituationen sind für Übersetzer Mittelpunkt ihres Berufes. Übersetzung wird immer mehr zu einer Perspektive, die ausdrücklich an globale Differenzen, Asymmetrien und Ungleichheiten anknüpft. Schon deshalb ist sie in solcher Form den Globalisierungsherausforderungen angemessener als ein Übersetzungsverständnis, das in der interkulturellen Kommunikation und Kulturpolitik immer noch stark verbreitet ist, das aber

noch zu starr an Gelingensvorstellungen festhält: an Brückenschlag, Kulturverstehen und Dialogbereitschaft.

Die Firmen, die interkulturelle Trainings wichtig und nötig halten und die regelmäßige Schulungen anbieten, sind für neue Mitarbeiter sowohl aus dem Ausland als auch für neue Fachkräfte aus dem Inland anziehend. Solche Firmen sind als neue oder bewährte Geschäftspartner gerne gesehen, was sie auch wirtschaftlich erfolgreicher macht.

Literatur

1. Spillner B.(1983): Zur kontrastiven Analyse von Fachtexten – am Beispiel der Syntax von Wetterberichten. In: Zeitschrift für Literaturwissenschaft und Linguistik . S.123
2. Kupsch-Losereit S.(1995): Übersetzen als transkultureller Verstehens- und Kommunikationsvorgang: andere Kulturen, andere Äußerungen . S. 7; Coulmas F.(1981): Routine im Gespräch: zur pragmatischen Fundierung der Idiomatik. Wiesbaden. S.16
3. Knapp K./ Knapp-P.Annelie(1990): Interkulturelle Kommunikation. In: Zeitschrift für Fremdsprachenforschung 1/. S. 62 – 93
4. Vgl. Knapp/ Knapp-Potthoff (1990) S. 73 – 74
5. Hansen K. P. (2003): Kultur und Kulturwissenschaft. Eine Einführung. 3., vollständig Tübingen und Basel. Francke. S. 19

Отраслевой язык и проблемы коммуникации

Бурдули Ия Михайловна
Грузинский Технический Университет
Департамент либеральных наук
Ул. Костава 77, 0175, Тбилиси, Грузия
Тел.: 599 688 991
E-mail: ia.burduli@gmail.com

Резюме

История человечества дает блестящие образцы взаимодействия культур, где можно проследить тенденцию определенной универсализации на примере встречи с другой культурой.

В современном мире чрезвычайно важным оказалось понимание сущности и реализация интеркультурных взаимодействий в бизнесе, для успеха которого необходимо специальное обучение, приобретшее характер индустрии. Обучение интеркультурного взаимодействия предполагает формирование осознания особенностей собственной культуры, знание и понимание систем ценностей, навыков межкультурного поведения, кросс-культурную компетентность, помогающую эффективно взаимодействовать в глобальном масштабе. Эта и есть „межкультурная коммуникация“.

Межкультурная коммуникация сложный самоорганизующийся феномен взаимодействия культур в современном мире, характеризующийся динамичностью, непредсказуемостью, взаимообогащением, единством конфликта и диалога культур.

Ключевые слова:

разные функциональные индикаторы специфических культур, межъязыковой, конфронтация, коннотация, межкультурная компетенция, язык, экономический успех, перевод.

დარგობრივი ენა და კომუნიკაციის პრობლემები

ია ბურდული

საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი
ლიბერალურ მეცნიერებათა დეპარტამენტი
კოსტავას 77, 0175, თბილისი, საქართველო
ტელ.: 599 688 991

E-mail: ia.burduli@gmail.com

რეზიუმე

კაცობრიობის ისტორიას კულტურათა ურთიერთზემოქმედების შესახებ ბრწყინვალე ნიმუშები გააჩნია. სხვა კულტურასთან შეხვედრისას, შესაძლებელია თვალი მივადევნოთ გარკვეული ცვალებადობის ტენდენციებს.

თანამედროვე სამყაროში ეფექტური ბიზნესის კომუნიკაციის განვითარებას ძალზედ უწყობს ხელს გამართული ინტერკულტურული ურთიერთობები, რაც განსაკუთრებულ სწავლებას მოითხოვს. ეს კი, თავის მხრივ, გულისხმობს საწარმო-ეკონომიკურ სფეროს.

ინტერკულტურულ ურთიერთობათა სწავლების მოდელი გვთავაზობს საკუთარი კულტურის თავისებურების შეცნობას, დირეზულებათა სისტემის ცოდნასა და გაგებას. იგი ხელს უწყობს ინტერკულტურული კომპეტენციის შექმნის მსურველთა შორის ამ მიმართულებით სავალდებულო უნარ-ჩვევების გამომუშავებას და ეხმარება მათ ფართო, გლობალური კომუნიკაციის წარმართვაში, რაც არის „ინტერკულტურული კომუნიკაცია“.

თანამედროვე სამყაროში ინტერკულტურული კომუნიკაცია კომპლექსური თვითმყოფადი კულტურათაშორისი ფენომენია, რომელიც დინამიკური და არაპროგნოზირებადია. მისთვის დამახასიათებელია არაკონფრონტაცია, არამედ განსხვავებულ კულტურათა შეხვედრა.

საკვანძო სიტყვები:

სპეციფიკურ კულტურათა განსხვავებული ფუნქციონალური ინდიკატორები, შიდაენობრივი, კონფრონტაცია, კონტაცია, კულტურათაშორისი კომპეტენცია, ენა, ეკონომიკური მიღწევა, თარგმანი.

The Educational Value and Learning Potential of Computer Games

Rusudan Gotsiridze
Georgian Technical University
Department of Liberal Sciences
77 Kostava str., 0175, Tbilisi, Georgia
Tel.: 893 301 342
E-mail: rusudgo@yahoo.com

Abstract

Nowadays a new generation of students is growing up on computer games and correspondingly their expectations and demands on education are being changed. Their interests have to be considered in order to make our language teaching relevant to their world. Using computer games as an aid to language teaching is one way of doing this. Interest in educational uses of games has risen markedly in recent years. Games are being used to teach, they are being studied by researchers, and they are being written about by educational theorists. Games will only become more prevalent in classrooms in the future. For language teachers, perhaps the most useful way of engaging learners is by exploiting free online games. Readily available on the Web, they can be quickly and easily adapted for use in a computer lab.

Keywords:

pedagogical benefits, Digital Game-Based Learning, authentic language, the paradigm of language education, educational value.

Introduction

Recent years have seen a growing interest in the pedagogical benefits of computer games. Digital Game-Based Learning (DGBL) is a term coined by Marc Prensky (2001) to denote the use of computer games in delivering educational content. For nearly a decade, Prensky and others (Clark, 2007; Gee, 2003; Squire & Jenkins, 2002) have been arguing for a greater focus on Digital Game-Based Learning

in various educational contexts, primarily on the grounds that computer games are better able to support intrinsic motivation in learners than non-gaming teaching materials and techniques. Intrinsic motivation is the desire to engage in a behavior for the sake of the pleasure derived from the behavior itself (Dornyei, 2003, p. 8), and is considered a key component to engaging learners over extended periods in challenging endeavors, such as learning a foreign language (Egbert, 2010).

There are many commercially available language learning CD-ROMs and websites specifically designed for language learning that incorporate computer games. Many of these educational games are more 'educational' than 'fun'. An alternative to using this type of game is to instead choose existing games that have been proven to be fun and to build tasks around them to exploit language. Many of the games with their emphasis on fun, are more engaging to students, and many have authentic language in context that is often hard to find in the games that have been produced specifically for learning.

Main Body

Digital gaming in the paradigm of language education

Digital gaming has been classified in the paradigm of language education: as a teaching technique, an experiential tool for learning, or - an opportunity that school should not neglect - as a remedial activity for underachievers. It is still one option among many, however, and probably not the easiest one to set.

To our way of thinking, play is the direct opposite of seriousness...Examined more closely, however, the contrast between play and seriousness proves to be neither conclusive nor fixed...for some play can be very serious indeed. (Huizinga, 1950:5)

Thanks to Johnson (2006), Prensky (2001, 2004, 2006), Gee (2005, 2007) and other serious games

researchers, the educational value and learning potential of computer games is finally being taken seriously and long-held myths are being debunked (Jenkins, 2007).

James Paul Gee, for example, has identified 36 learning principles that he found to be present in many of the games he investigated. One of these principles is the 'Active, Critical Learning Principle'. This stipulates that 'All aspects of the learning environment (including the ways in which the semi-otic domain is designed and presented) are set up to encourage active and critical, not passive, learning.' (Gee,2003). In other words, computer games engage learners and get them involved in the tasks at hand. A second principle is the 'Regime of Competence Principle' where 'the learner gets ample opportunity to operate within, but at the outer edge of his or her resources, so that at those points things are felt as challenging but not `undoable.~ You may recognize this as being similar to Vygotsky's Zone of Proximal Development.

According to Prensky (2001) games share:

- 1) rules
- 2) goals and objectives
- 3) outcome and feedback
- 4) conflict, competition, challenge, and opposition
- 5) interaction
- 6) the representation of a story.

There are many different types of online computer games, but not all are appropriate for language learning. Computer games, however, have yet to make a serious impact in the sphere of language learning. Gee (2005, 2007), is one who has covered some ground, and isolated studies exist (Lingual Gamers, 2007), but ideas and help for teachers interested in using games in the language class are still difficult to find.

One type of popular online game which is suitable is the logic game whereby you have to solve puzzles, or find hidden objects which in turn allows you to escape to the next level. The games of this genre that we recommend include *MOTAS (Mystery Of Time And Space*, [<http://www.gotmail.jp/>

[bar/](http://www.gotmail.jp/apps/bar_e.html)], *Escape from the Bar*, [http://www.gotmail.jp/apps/bar_e.html] and *Samorost2*, [<http://www.samorost.net/samorost2/>] There are many more (Mawer, 2008). A variety of activities can be prepared to convert these types of games into language learning tools.

Most games, and especially online environments like Second Life (which has the advantage that its basic membership is free), let you 'create' your own character. This involves choosing your gender, race, fashion, but also your behaviour (will you play the good or the bad character?). There are now hundreds of virtual worlds to choose from, but at the moment, most educational activity seems to be taking place in the virtual world of *Second Life* [<http://www.secondlife.com>].

If you have ever played a computer game yourself you will have noticed that if you fail a task, the game adapts to your level until you do succeed. Similarly, if you succeed too quickly or too easily, new challenges appear. Computers are good at providing this type of adaptive environment. Surely these are principles many of us strive to implement ourselves in the classroom.

Conclusion

There are a number of drawbacks to using computer games. One is that not everyone in class may be used to playing games and some students may not have access to computers or game consoles. Perhaps you can ask your system administrator to make one of the (free) online games mentioned above available on one or more of the workstations in your school (perhaps at restricted times). Another potential pitfall is that playing games can be exciting but entertainment in itself does not necessarily lead to learning or to learning in the most effective way.

New forms of media create new opportunities in education, but taking advantage of these opportunities is not simple. Digital gaming approach has great potential, but educators face significant challenges in its implementation.

Literature

1. Clark D. (2007): Games, Motivation & Learning. Sunderland, UK: Caspian Learning
2. Dornyei Z. (2003): Attitudes, orientations and motivations in language learning: Advances in theory, research and application. In Z. Dornyei & A. Cumming (Eds.), Attitudes
3. Orientations and Motivations in Language Learning (pp. 3-32). Oxford, UK: Blackwell
4. Egbert J. (2010): Engage Me. Presented at the 15th annual JALT CALL conference, Kyoto, Japan.
5. Gee J. (2003): High score education: games, not school, are teaching kids to think. Wired, 11(5)
6. Retrieved from <http://www.wired.com/wired/archive/11.05/view.html?pg=1>
7. Gee, J.P. (2005): What video games have to tell us about learning and literacy. New York: Palgrave
8. Gee J.P. (2007): Good video games + good learning: Collected essays on video games, learning and literacy. New York: Peter Lang Publishing
9. Huizinga J. (1950): Homo Ludens: A study of the play element in culture. Boston: Beacon
10. Jenkins H. (2007): Reality bytes: Eight myths about video games debunked. The Video Game Revolution. Retrieved March 1 from: <http://www.pbs.org/kcts/videogamerevolution/impact/myths.html>
11. Johnson S. (2006): Everything bad is good for you: How today's popular culture is actually making us smarter. London: Riverhead Books
12. Lingual Gamers. (2007): Language learning with new media and video games (unpublished thesis). Retrieved February 28, 2008 from: <http://lingualgamers.com/thesis/>
13. Mawer K. (2008): Language learners, teachers & computer games. Retrieved March 1, 2008 from: <http://kylemawer.wikispaces.com>
14. Prensky M. (2001): Digital game-based learning. New York, NY: McGraw-Hill
15. Prensky M. (2004): Digital game-based learning. New York: McGraw Hill
16. Prensky M. (2006): Don't bother me, Mom—I'm learning! Minnesota: Paragon House Publishers

17. Squire K., & Jenkins H. (2002): Harnessing the power of games in education. Insight, 3(1)

კომპიუტერული თამაშების საგანმანათლებლო ღირებულება და სასწავლო პოტენციალი

რუსუდან გოცირიძე

საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი
ლიბერალურ მეცნიერებათა დეპარტამენტი
კოსტავას ქ. 77, 0175, თბილისი, საქართველო
ტელ.: 593 301 342

E-mail: rusudgo@yahoo.com

რეზიუმე

სტუდენტების ახალი თაობა იზრდება კომპიუტერულ თამაშებზე, რაც იწვევს მათი მოლოდინისა და მოთხოვნის შეცვლას განათლებისადმი. საჭირო ხდება სტუდენტების ინტერესების გათვალისწინება, რათა უცხოური ენის სწავლება მათი სამყაროს შესატყვისი გახდეს. ერთ-ერთი გზა ამ მიზნის მისაღწევად არის კომპიუტერული თამაშების გამოყენება უცხოური ენის სწავლების დამხმარე საშუალებად. ინტერესი კომპიუტერული თამაშების საგანმანათლებლო მიზნებით გამოყენებისადმი საგრძნობლად გაიზარდა უკანასკნელ ხანებში და ამ მიმართულებით დიდი რაოდენობით სამეცნიერო კვლევები ტარდება. ამ დარგში მომუშავე მეცნიერების აზრით, კომპიუტერული თამაშების სასწავლო მიზნებით გამოყენება მნიშვნელოვნად გაიზრდება მომავალში. უფასო ინტერნეტ თამაშები დიდ დახმარებას გაუწევს უცხოური ენის მასწავლებლებს სასწავლო პროცესში სტუდენტთა აქტიურად ჩართვის უზრუნველსაყოფად.

საკვანძო სიტყვები:

პედაგოგიური სარგებელი, ციფრულ თამაშებზე დაფუძნებული სწავლა, ავთენტური ენა, ენობრივი განათლების პარადიგმა, საგანმანათლებლო ღირებულება.

Образовательная ценность и учебный потенциал компьютерных игр

Гоциридзе Русудан Арчиловна

Грузинский технический университет

Департамент либеральных наук

Ул. Костава 77, 0175, Тбилиси, Грузия

Тел.: 593 301 342

E-mail: rusudgo@yahoo.com

Резюме

Новое поколение студентов растет на компьютерные игры, и это меняет их ожидания и требования к образованию. Поэтому становится необходимым учитывать интересы учащихся, для того, чтобы обучение иностранному языку соответствовало их миру. Одним из способов

достижения этой цели является применение компьютерных игр в качестве помощи при обучении иностранному языку. Интерес к образовательным целям компьютерных игр заметно возрос в последние годы, проводится ряд научных исследований в этом направлении и по мнению ученых, применение компьютерных игр в целях обучения станет более распространённым в будущем. Бесплатные интернет игры будут способствовать педагогам иностранного языка обеспечить активное включение студентов в учебный процесс.

Ключевые слова:

педагогическая польза, учение на основе цифровых игр, аутентичный язык, парадигма языкового образования, образовательная ценность.

Публицистический стиль в эпоху постмодерности

Мегрелишвили Татьяна Григорьевна
Грузинский технический университет,
Департамент свободных наук
Ул. Костава, 77, 0175, Тбилиси, Грузия
Тел: 599 576 882
E-mail: tatamegre@gmail.com

Резюме

В статье рассматривается один из актуальных вопросов языковых особенностей функционирования публицистического стиля в эпоху постмодерности. Публицистический стиль рассматривается как неотъемлемый атрибут многофункциональных общественных институтов (пресса, телевидение, радио, Интернет), чье влияние на социальные процессы в обществе на сегодня особенно велико. Тем важнее уметь понимать публицистические тексты на глубинном уровне, что требует специальной подготовки с акцентуацией на языковые, смысловые и жанровые компоненты текста.

Речевая структура публицистического текста в русской коммуникативной культуре ориентирована на выражение социально значимых идей, а потому особую актуальность приобретает функция воздействия на общественно-социальные процессы, которой отличается публицистический текст. Стилиевой доминантой текстов подобного типа следует считать социальную оценочность. Этому способствует специфический языковой инструментарий текстов: экспрессивно окрашенная лексика, газетизмы, слова с суффиксами объективной оценки, публицистическая фразеология. При этом лексика публицистического стиля характеризуется неоднородностью окраски.

Особый интерес представляет собой процесс преобразования терминологической лексики, которая употребляется в расширенном метафорическом значении, приобретая социальную

оценочность. Все это, наравне с особенностями синтаксической структуры публицистического текста, создает особый тип языковых приемов, которые служат средством композиционного оформления текста.

На публицистический стиль оказывает несомненное влияние историко-культурная парадигма, в которой данный текст создается и функционирует. Социокультурные реалии, экстралингвистические факторы играют немаловажную роль в процессе коммуникации в модусе «адресат-адресант», что особенно видно при анализе современных текстов массовой коммуникации.

Анализ публицистических текстов, встречающихся в современных СМИ Грузии и русскоязычного пространства, показывает, что публицистический стиль, покинув ранее свойственную ему привязку к определенным жанрам, стал выполнять функции, актуализированные историческим восприятием эпохи постмодерности, способствуя замещению журналистикой места художественной литературы в историческом сознании реципиента.

Ключевые слова:

публицистика, речевой жанр, коммуникация.

Введение

Проблема стиля, которую многие исследователи относят к числу центральных в лингвистической стилистике, решается представителями различных научных школ по-разному. Вопросы, вызывающие споры в научной среде, сконцентрированы как выделении общего количества функциональных стилей русского языка, так и выделение подстилей. Зона, в которой сходятся мнения большинства исследователей, располагается посередине разноречивых споров: функциональные стили не образуют замкнутых систем, между ними существует широкое вза-

имодействие; «разные функциональные стили речи находятся в живом соотношении и взаимодействии»(3, 1955; 82), часть признаков, характеризующих языковой подстиль, «своеобразно, по-своему, повторяется в других языковых стилях»(1, 1958; 67).

Сегодня в русистике, рассуждая о функциональных стилях, принято опираться на функционально-стилистическую концепцию В.В. Виноградова (3, 1955; 21). Соответственно, выделяют пять стилей русского языка: художественный, научный, официально-деловой, публицистический и разговорно-бытовой.

Целью данного рассуждения является осмысление инструментария и особенностей дискурсивных практик текущей парадигмы культуры сквозь призму публицистического стиля. Данный ракурс рассмотрения вопроса позволяет, соединив лингвистический и экстралингвистический контекст, осознать публицистический стиль современности во всей его многогранности и широте функционирования, настолько большой, что подчас публицистический стиль покидает рамки традиционного существования и, нарушая границы жанров, перемещается в области, ранее не пользовавшиеся вниманием публицистики.

История возникновения публицистического стиля в русской культуре уходит корнями в глубокую древность: потребность в обмене информацией возникла очень давно. На Руси первыми письменными документами, призванными передавать и хранить информацию, стали летописи. На рубеже XV-XVI веков творчеством дипломатов Ивана III утверждается светская публицистика. В произведениях Максима Грека (XVI век) против невежества и корыстолюбия духовенства, в памфлетах Ивана Пересветова, отстаивавшего идею централизованной власти и выступавшего против самоволия бояр, в переписке царя Ивана IV с князем Андреем Курбским наметились характерные черты русского публицистического стиля. Дальнейшее развитие публицистический стиль получил в XVIII столетии с появлением в Рос-

сии печатной прессы (газета «Ведомости», 1703 год; журналы Новикова «Трутень» и «Щепетильник»; публицистике отдали дань А.Сумароков, Д.Фонвизин). Большой корпус публицистического стиля обнаруживается в «Путешествии из Петербурга в Москву» А.Радищева. Оформился публицистический стиль в XIX веке в трудах В.Белинского, А.Герцена, Н.Чернышевского, Н.Добролюбова (5, 1974; 41).

Рассматривая особенности формирования и становления публицистического стиля в русскоязычном культурном пространстве, можно заметить, что этот стиль тесно связан с конкретной культурной эпохой. Это неудивительно, так как сама функция публицистики ориентирована на удовлетворение определенной социальной потребности не только в информации, но и ее оценке с гражданственных позиций. Таким образом, сама роль публицистического стиля определила методiku его анализа: представляется наиболее перспективным на данном уровне развития гуманитарной мысли рассматривать публицистический стиль в тесной связи с культурной эпохой. Лингвокультурологический аспект подхода к проблеме изучения публицистического стиля кажется наиболее плодотворным, так как позволяет проанализировать не только чисто лингвистические аспекты вопроса, но и рассмотреть особенности влияния культурного контента на инструментарий и социальную функцию публицистического произведения или текстов, содержащих элементы публицистического стиля.

Основная часть

Современная журналистика, институционально являясь частью полисистем средств массовой информации, входит в многофункциональные общественные институты, такие, как: пресса, телевидение, радио, Интернет и др. С точки зрения общественных интересов, журналистика адаптирует часть научно-практического знания конкретных социокультурных групп для восприятия

массовым сознанием в целях принятия другими социальными группами моделей поведения, идеологии (культуры, морали, этики, эстетики) и способов развития. Таким образом реализуется общественно-социальная функция современной журналистики. Одновременно в современном социокультурном дискурсе журналистика репрезентируется как наука — система художественных, культурологических, исторических, социологических и др. дисциплин, охватывающая полный цикл создания и управления практической журналистикой в обществе, её влияния на изменения общественных процессов.

Как любое явление коммуникации, в данном случае массовой коммуникации, журналистика может быть подвергнута системному анализу и изучаться в различных видах дискурсивных практик (социальный институт, система видов деятельности для поддержки жизненного цикла средств массовой информации, совокупность профессий, управление каналами массовых коммуникаций, часть индустрии медиа). С позиций теории коммуникации и тесно связанной с ней исторической психологии, особый интерес представляет анализ журналистики как системы произведений, текстов, обладающих жанровой спецификой и особыми функциональными стилями — речевыми жанрами (*М.Бахтин*), функциональными разновидностями языка, и процессов трансформации восприятия этих речевых жанров историческим сознанием.

Как правило, жанр и функциональный стиль представляются взаимозависимыми явлениями, существующими в сложном, взаимопроникающем единстве. Из всего многообразия традиционных речевых жанров средств массовой информации наибольший интерес в плане особенностей использования общелитературной нормы представляет публицистический стиль, который реализуется как в письменной, так и в устной форме и характерен для таких жанров, как художественно-публицистическая зарисовка, эссе, очерк, пасквиль, фельетон, памфлет, история,

некролог и др. Публицистический стиль служит для воздействия на людей через средства массовой информации и характеризуется наличием общественно-политической лексики, логичностью, эмоциональностью.

Как показывает анализ, актуализация тех или иных жанров тесно связана с социальным контекстом эпохи, поэтому не вызывает удивления тот факт, что по мере естественного движения общественно-социальных процессов одни жанры журналистики начинают преобладать над другими. Так, с развитием Интернет-журналистики первое место по распространенности завоевала информационная заметка. Анализ современной грузинской и русскоязычной прессы наглядно демонстрирует, сколь редко сегодня можно встретить фельетон или памфлет — художественно-публицистические жанры в большинстве своем остались в прошлом. Культурная парадигма постмодерности, с ее стремлением к размыванию жанровых границ и заимствованию вплоть до симуляции заимствования, римейком, реинтерпретацией, лоскутностью и тиражированием способствует вытеснению художественно-публицистических жанров из пространства медиатекстов, а публицистический стиль, умело копируемый с признанных образцов, переключался в интервью, ораторскую речь и даже в репортаж. Информация предназначена не для узкого круга специалистов, а для широких слоев общества, причём воздействие направляется не только на разум, но и на чувства адресата. Для него характерны отвлечённые слова с общественно-политическим значением (гуманность, прогресс, народность, гласность, миролюбивый). Задача — сообщить информацию о жизни страны, воздействовать на массы, сформировать определенное отношение к общественным делам.

Анализ современных СМИ Грузии и русскоязычного пространства показывает, что публицистический стиль, покинув ранее свойственную ему привязку к определенным жанрам, стал выполнять функции, актуализированные исто-

рическим восприятием эпохи постмодерности, способствуя замещению журналистикой места художественной литературы в историческом сознании реципиента.

Весьма активными в публицистическом стиле являются процессы усвоения им не только элементов стиля художественной литературы, усиливающих эмоциональную напряженность и силу воздействия на читателя, но и разнообразных средств разговорной речи, обладающих большой экспрессивной насыщенностью и элементов научного и официально-делового стилей, которые придают ему логичность, стройность, строгую научную мотивированность изложения (6, 1979; 24).

В публицистическом стиле доля средств и способов достижения экспрессивности оказывается в целом весьма высокой по сравнению с другими функциональными стилями (конечно, кроме художественного и разговорно-бытового). В наше время, когда массовый читатель обладает высоким уровнем образования и культуры, сами средства и характер выразительности оказываются иными, чем несколько десятков лет назад. В том и состоит стилистическое мастерство пишущего, чтобы исходя из требований конкретной коммуникации, выбрать наилучшие в данном контексте языковые средства воздействия на читателя (3, 1993; 185). По мнению А.Н. Васильевой, газета находится в вечном поиске новых средств экспрессии, но повторяемость постоянно превращает их в стандарты (2, 1982; 23). М.Н. Кожина считает, что это происходит вследствие повторяемости тематики и ограниченного круга тем (4, 1993; 186).

Заключение

Публицистический стиль современного русского языка непрерывно развивается и совершенствуется. Между всеми стилями литературного языка происходит широкое и постоянное взаимодействие. Часто элементы одного стиля

употребляются в другом. Взаимовлияние и взаимопроникновение стилей составляет отличительную особенность стилистической системы русского языка в настоящее время. Проникая в тот или другой функциональный стиль, элементы иного стиля постепенно теряют свою первичную стилистическую окраску и становятся нейтральными средствами выражения того стиля, в который они перешли. В некоторых случаях эти элементы прочно закрепляются в новом функциональном стиле и становятся нормой языкового выражения, присущей данному стилю (6, 1979; 23).

Изменения, происходящие в публицистическом стиле, связаны с активизацией стилистических процессов, которые были свойственны этому стилю в прошлом, а также с появлением и укреплением новых особенностей (в лексике, фразеологии, синтаксисе и т.п.), вносящих иногда существенные перемены в состав языковых средств данного стиля.

Литература

1. Будагов Р. А. (1958): К вопросу о языковых стилях. -М.- С.67.
2. Васильева А.Н. (1982): Газетно-публицистический стиль речи: курс лекций по стилист. рус. яз.-М.: изд-во Русский язык
3. Виноградов В. В. (1955): Итоги обсуждения вопросов стилистики. – Вопр. языкознания.- М.- №1.- С.82
4. Кожина М. Н. (1993):Стилистика русского языка. - 3-е изд., перераб. и доп.- М.: Просвещение
5. Розенталь Д. Э. (1974): Практическая стилистика русского языка.- 3-е изд. испр. и доп. –М.:Высш. шк., – С.41
6. Швец А. В. (1979): Публицистический стиль современного русского литературного языка: (О некот. особ. синтакс. строя соврем. газет. речи и тенденция ее развития).-Киев: Вища школа. Изд-во при Киев. ун-те.-С.21

Publicist Style in the Postmodern Era

Tatiana Megrelishvili
Georgian Technical University
Department of Liberal Sciences
77 Kostava Str., 0175, Tbilisi, Georgia
Tel: 599 576 882
E-mail: tatamegre@gmail.com

Abstract

In the article is analyzed one of the pressing issues of the functioning of language journalistic style in the postmodern era. Journalistic style is seen as an essential attribute of multifunctional public institutions (press, TV, radio, Internet), whose influence on social processes in society today is especially high.

The journalistic style has a strong influence of historical and cultural paradigm, in which the text and functions was created. Sociocultural realities, extra linguistic factors play an important role in the communication process in the mode of `sender-recipient~ that is particularly evident when analyzing the texts of mass communication.

Analysis of journalistic texts found in the modern media of Georgian and Russian language space, shows that journalistic style, leaving before his inherent binding to a particular genre, began to perform the function, the updated historical perception of the postmodern era, helping to place the replacement journalism literature in the historical consciousness of the recipient.

Keywords:

publicist, speech genre, communication.

უბლიცისტური სტილი პოსტმოდერნის ეპოქაში

ტატიანა მეგრელიშვილი
საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი
ლიბერალურ მეცნიერებათა დეპარტამენტი
კოსტავას ქ. 77, 0175, თბილისი, საქართველო
ტელ.: 599 576 882
E-mail: tatamegre@gmail.com

რეზიუმე

სტატიაში განხილულია პუბლიცისტური სტილის ფუნქციონირების ენობრივი თავისებურებების ერთ-ერთი აქტუალური საკითხთაგანი პოსტმოდერნის ეპოქაში. პუბლიცისტური სტილი საზოგადოებრივი ინსტიტუტების მრავალფუნქციურ განუყოფელ ატრიბუტად განიხილება (როგორცაა: პრესა, ტელევიზია, რადიო, ინტერნეტი), რომლის გავლენა სოციალურ პროცესებზე დღესდღეობით საზოგადოებაში განსაკუთრებით დიდია.

პუბლიცისტურ სტილზე უდაოდ ახდენს ზეგავლენას ისტორიულ-კულტურული პარადიგმა, რომელშიც მოცემული ტექსტი იქმნება და ფუნქციონირებს. სოციოკულტურული რეალიები, ექსტრალინგვისტური ფაქტორები მნიშვნელოვან როლს ასრულებენ კომუნიკაციის პროცესის მოდუსში „ადრესატ-ადრესანტი“, რაც განსაკუთრებით მასობრივი კომუნიკაციის თანამედროვე ტექსტების განხილვისას მქდავანდება.

პუბლიცისტური ტექსტების ანალიზი, რომელიც გვხვდება ქართულ მასობრივ საინფორმაციო საშუალებებში და რუსულენოვან სივრცეში, გვიჩვენებს, რომ პუბლიცისტურმა სტილმა შეცვალა მისთვის თვისობრივი ბმულობა განსაზღვრულ ჟანრებთან. იგი ასრულებს ფუნქციებს, რომლებიც პოსტმოდერნული ეპოქის ისტორიული აღქმით აქტუალიზირდებიან. ეს ფუნქციები რეციპიენტის ისტორიულ შემეცნებაში მხატვრული ლიტერატურის ჟურნალისტიკით ჩანაცვლებას განაპირობებენ.

საკვანძო სიტყვები:

პუბლიცისტიკა, სამეცნიერო ჟანრი, კომუნიკაცია.

აბსურდის ფილოსოფია ანდრე მალროს შემოქმედებაში

მარინე სიორიძე

ბათუმის შოთა რუსთაველის სახელმწიფო
უნივერსიტეტი

ევროპეისტიკის დეპარტამენტი

ნინოშვილის ქ. 35, 6010, ბათუმი, საქართველო
ტელ.: 599 240 656

E-mail: msioridze@yahoo.fr

რეზიუმე

ანდრე მალროს რომანებში პირველად გაისმა სიტყვა „აბსურდი“, რომელიც ფრანგული ეგზისტენციალიზმის ერთ-ერთ ძირითად ტერმინად იქცა, კერძოდ სარტრისა და კამიუს შემოქმედებაში. ანდრე მალრო ფრანგული ეგზისტენციალისტური რომანის წინამორბედად გვევლინება. მისი აზრით, სამყაროს ბედისწერა და ყოვლისშემძლე სიკვდილი მართავს. მწერალი ადამიანთა არსებობის ტრაგედიას არა მარტო სიკვდილში ხედავს, არამედ უსაზღვრო მარტოობაში. უბედურების ჟამს რეალური სამყაროს, ობიექტური სინამდვილის სამყაროს ასახვისას მალრო არ იძლევა მის სოციალურ დახასიათებას. მხატვარს, უპირველეს ყოვლისა, ადამიანის ხასიათში მარადიული აინტერესებს და არა სოციალურ-შეპირობებული. სინამდვილის სოციალურ-ისტორიულ ანალიზს მოკლებული ასახვა ხაზს უსვამს სამყაროს არათანმიმდევრულობასა და უაზრობას, ადამიანთა არსებობის ეფემერულობას.

ა. მალროს რომანები ავტორის პესიმისტურ-ნიჰილისტურ პოზიციას ასახავენ. ადამიანთა ტანჯვის, ძალადობის, სიკვდილის სურათები, რომელსაც უხვად ვხვდებით მალროს რომანებში, ხაზს უსვამს არსებობის უაზრობას.

საკვანძო სიტყვები:

მოდერნიზმი, ნიჰილიზმი, ინდივიდუალიზმი, მეტაფიზიკა, კონცეფცია.

შესავალი

ანდრე მალროს შემოქმედება 20-30-იანი წლების საფრანგეთის ლიტერატურის განვითარებაში ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი ეტაპია. ა. მალროს რომანებს ფრანგი კრიტიკოსი გ. პიკონი ასე ახასიათებს - „ეს არის მალროსა და ისტორიის შეხვედრა, რაც მალროს ისტორიად იქცევა“.

ანდრე მალრო 20-30-იანი წლების ყველა მნიშვნელოვან საზოგადოებრივ მოვლენაში იღებდა მონაწილეობას: ჩინეთის პირველი რევოლუცია იყო, ესპანეთის სამოქალაქო ომი თუ საფრანგეთის წინააღმდეგობა. „საუკუნის ერთ-ერთი უდიდესი ავანტიურისტის ანდრე მალროს „ლეგენდის“ ამოცნობა მისი მსოფლმხედველობის ეგზისტენციალისტურ თავისებურებებში მდგომარეობს – მხოლოდ პირადად აღმოჩენილ და განცდილ ჭეშმარიტებას აქვს აზრი და მნიშვნელობა“. [G. Picon. 1945:35].

ფრანგი ინტელიგენციის უმრავლესობამ, დიდი ფრანგი სოციოლოგის პიერ ჟიუკენის სიტყვებით რომ ვთქვათ, „რეჟიმის კრიზისი დემერტების კრიზისად მიიღო, რამაც მთელი კულტურა ქვეყნის დასასრულის მაუწყებლად აქცია“. მას უნდა მიეწეროს სინამდვილისადმი ნიჰილისტური განწყობა, რაც მკვეთრად გამოიხატა 20-იანი წლების მოდერნიზმში.

ძირითადი ნაწილი

ანდრე მალროს შემოქმედებითი გზის დასაწყისს წინ უსწრებს ორი ისტორიული

მოვლენა, რომელიც ახალი ერის დასაწყისს აღნიშნავს არა მარტო საფრანგეთის ისტორიაში, არამედ მთელ მსოფლიოში. ეს არის პირველი მსოფლიო ომი, რამაც გააშიშვლა ბურჟუაზიული ცივილიზაციის კრიზისი და ოქტომბრის რევოლუცია, რამაც მთელ მსოფლიოში განმათავისუფლებელი მოძრაობის ტალღა შეარხია და უფრო აქტიური გახდა პოლიტიკური ბრძოლა არსებული ბურჟუაზიული წყობის წინააღმდეგ. საზოგადოებრივ ცხოვრებაში მომხდარი ძირეული ცვლილებები აისახა რევოლუციური ხელშეწყობის ინტენსიურ განვითარებაში.

მაღროს აზრით, სამყაროს ბედისწერა და ყოველისშემძლე სიკვდილი მართავს. მწვერალი ადამიანთა არსებობის ტრაგედია არა მარტო სიკვდილში ხედავს, არამედ უსახდრო მარტოობაში. უბედურების ჟამს ყოველი კაცი „მარტოობის საკანშია“ გამომწვევადელი. თვით სიყვარულიც უძლურია მოშალის ზღვარი საკუთარ „მე“-სა და „სხვას“ შორის. სიყვარულს მაღროს განმარტავს როგორც „მისატყუარს“, „სიცრუეს“, – იგი ზერელება, როგორც ყოველგვარი ადამიანური დამოკიდებულება. ამიტომ მაღროს სიყვარულს ცვლის ერთიანობით, რომელიც, მისი აზრით, თვითდამტკიცების ერთ-ერთი ყველაზე ქმედითი ხერხია. იგი იხსნის ადამიანს სიკვდილისა და მარტოობის მტანჯველი შიშისაგან. ასეთია მაღროს პესიმისტური „მოქმედების ფილოსოფიის“ ძირითადი დებულებანი. მაღროს რომანებში პირველად გაისმა სიტყვა „აბსურდი“, რომელიც 40-იანი წლების ფრანგული ეგზისტენციალიზმის ერთ-ერთ ძირითად ტერმინად იქცა, კერძოდ სარტრისა და კამიუს შემოქმედებაში. სწორედ ამიტომ მიიჩნევა ანდრე მაღროს ფრანგული ეგზისტენციალისტური რომანის წინამორბედად.

ანდრე მაღროს არ იჩენს ორიგინალობას „სამყაროსა და ამქვეყნიურ ჭირ-ვარამში“ ჩაყარდნილი ადამიანის ყოფის ტრაგიკულ აღქმაში. იგი აგრძელებს ნიცშეს, კიერკეგო-

რის, შოპენჰაუერის ტრადიციებს. ა. მაღროს, ისევე როგორც ზოგიერთი მისი თანამედროვეს ტრაგედია ის გახლავთ, რომ არ გააჩნია იდეალები, „რომელთა გამო თავს გაეწირავდით, რადგან ყველგან ვხვდებით სიყალბეს და არ ვიცით, სად არის ჭეშმარიტება“.

თავის ფილოსოფიურ-ესთეტიკურ ნაშრომში „დუმილის ხმები“ მაღროს აბსოლუტს განსაზღვრავს, როგორც „ჭეშმარიტ საგანძურს, რომლის შეცვლაც შეუძლებელია“. თავისი იმდროინდელი განწყობილება ა. მაღროს დაახასიათა 20-იანი წლების ესეში „დასავლეთის ცდუნება“: „ეგროპელებს მობეზრდათ თავიანთი ინდივიდუალიზმი, მხოლოდ ყველაფრის უარყოფაში პოულობენ შვებას. მზად არიან თავის გასაწირად და უნდათ უფრო ღრმა აზრი ჰპოვონ შემოქმედებაში“. 20-იანი წლების სოციალურ-იდეოლოგიურმა ატმოსფერომ ჩამოაყალიბა და განსაზღვრა მაღროს ტრაგიკული მსოფლმხედველობა. მაღროს რომანები მწერლის იდეურ-ფილოსოფიურ შეხედულებათა ილუსტრაციაა და „roman à thèse“-ის ჟანრს უახლოვდება. [G. Picon. p.36].

თავის ესთეტიკურ პოზიციას ა. მაღროს ასე გამოხატავდა: „აუცილებელი არაა, რომ მწვერალმა თავისი პერსონაჟები შექმნას. მხატვრის ამოცანა ფაქტებისა და მოვლენების ოქმისებური გადმოცემა როდია, მან რეალობას უნდა უცვალოს სახე“. მაღროს რომანებში სამყაროს ამ მეტაფიზიკური იდეალისტური კონცეფციის შესაბამისად ხდება ხასიათის ნგრევა მისი საზოგადოებრივი შინაარსის განადგურების გზით და ავტორის კონცეფციების მატარებლები მისივე გმირები ხდებიან. მაღროს გმირები ავტორის მიერ წინასწარ დასახული იდეების ერთტიპობრივ ილუსტრაციებს წარმოადგენენ. ფრანგი კრიტიკოსი გ. პიკონი სამართლიანად შენიშნავს, რომ მაღროს თავისი პერსონაჟების ხორცშესხმისას მრავალნაწილად დაყოფილი საკუთარი შეგნების დიალოგებს ქმნის.

ა. მალროს პირველი რომანის – „დამპყრობნი“ მოქმედება 1925 წელს კანტონსა და ჰონგკონგში მიმდინარეობს. რომანს საფუძვლად დაედო ჩინეთის პირველი რევოლუციის ნამდვილი ამბები, რაც კანტონის ბურჟუაზიულ-დემოკრატიული რესპუბლიკის შექმნით დამთავრდა. მაგრამ მალროსათვის მთავარი ისტორიულ-კონკრეტული ამბები კი არა, არამედ, ყოფიერების ონტოლოგიურ პრობლემათა გადაწყვეტაა. რომანის სათაური „დამპყრობნი“ – სიმბოლურია. მალრო, ჟიდისა და ნიცშეს მსგავსად, ცხოვრების არსს მის დაპყრობაში ხედავს. „გაუძღვე, განსაზღვრო, დაიმორჩილო – აი ეს არის ცხოვრება“ [A. Malraux. „Les Conquérants“. p.220].

ა. მალროს რომანში სხვადასხვა ტიპის „დამპყრობნი“ ეჯახებიან ერთმანეთს, რომანის საკვანძო პრობლემები გარინშია თავმოყრილი. გარინი – კანტონის რევოლუციური მთავრობის კომისარია. იგი თავისი შინაგანი არსით „იმორალისტია“, რომელსაც არ სწამს არავითარი იდეოლოგია, არავითარი მორალურ-ესთეტიკური ფასეულობანი. გარინი ცხოვრებას აღიქვამს როგორც აბსურდულ სიტუაციას, სადაც მეფობს სიკვდილი და სადაც ადამიანი „თავისი ბედის ტყვეა“. პირველად სამყაროს აბსურდულობა მან სასამართლო პროცესზე შეიგნო, როცა ბრალდებულის როლში გამოვიდა. გასამართლების დროს გარინმა იგივე განიცადა, რაც ალბერ კამიუს „უცხოში“. მან ისევე „ზედმეტად“ იგრძნო თავი, როგორც მერსომ დამცველისა და ბრალმდებლის შეტაკებისას. გარინს დაეუფლა „უძღურების, აბუხად აგდების, ზიზლის მწვავე გრძნობა, რომელსაც ჩვეულებრივ განიცდის ადამიანი აბსურდის წინაშე“. ამბოხებამ, ბურჟუაზიული მორალისა და მისი კანონების წინააღმდეგ, მიიყვანა გარინი რევოლუციურ ჩინეთში. ხორცი შეესხა მის მისწრაფებას – ჩაბმულიყო რომელიმე გრანდიოზულ მოქმედებაში“ [A. Malraux. „Les Conquérants“. p.56-57].

გარინს მოქმედება აინტერესებს თავისთავად, როგორც ინდივიდუალისტური აქტი, რაც აბსურდის დაძლევის ილუზიას ქმნის და გვიცავს სიკვდილის გარდაუვალობაზე აკვიტებული აზრისაგან. რევოლუციას გარინი მოთამაშის პოზიციიდან უდგება – რევოლუციის შედეგები და მომავალი მისთვის სულ ერთია. როგორც ყველა მოთამაშეს, მასაც პროცესი აინტერესებს. გარინის სამყარო უშინაარსოა და უღიმღამო. ეს არის იმედს, რწმენას მოკლებული სამყარო – სამყარო, რომელსაც მომავალი არ გააჩნია. გარინის მსგავს ადამიანთა ხვედრი, რომელთათვის მხოლოდ ინდივიდუალისტური, უაზრო მოქმედება არსებობს – მარტოობაა. რევოლუციურ მოვლენათა შუაგულშიც კი, იმ ადამიანთა შორის, რომელთაც საერთო მიზანი აერთიანებს – ის მარტოდმარტოა. გარინსა და „დანარჩენებს“ შორის ზღუდეა, რომელიც „ცოცხლების“ სამყაროს გამოყოფს გარინის მკვდარი სამყაროსაგან, სადაც ყველაფერი „ახლას“ გარშემოა თავმოყრილი. უფრო მეტიც, გარინს „არ უყვარს ადამიანები, თვით ღარიბები, ვის მხარეზეც იბრძვის“ [A. Malraux. Les Conquérants. p. 64]. იგი ღრმად არის დარწმუნებული, რომ „გამარჯვების შემდეგ ისინიც, მდიდრების მსგავსად, საძაგლები გახდებიან“ [A. Malraux. Les Conquérants. p.64].

გარინს არ სწამს, რომ სამყარო და ადამიანები რევოლუციის შემდეგ უფრო სამართლიანი და უკეთესი იქნებიან. ერთადერთი მყარი რამ გარინის მერყევე სამყაროში ხელისუფლებისკენ სწრაფვაა. იყო ყოველთვის „გამარჯვებული“, გაერკვე საქმის ვითარებაში, დაიმორჩილო საკუთარი ემოციები და შეინარჩუნო სიმტკიცე მძიმე განსაცდელის ჟამს, მაშინაც კი, როცა აღარა გაქვს იმედი და რწმენა – აი ეს მიაჩნია გარინს თავისი ადამიანური არსის გამართლებად. გარინის დაღუპვა რევოლუციის გამარჯვების წინააღმდეგ – სიმბოლურია. ადამიანი თავის ბედთან ორთაბრძოლაში მარ-

ცხდება. რომანის პესიმისტური კონცეფციის დამამთავრებელ აკორდად ჟღერს გარინის სიტყვები: „რა შეიძლება უქნას ადამიანმა საკუთარ სიცოცხლეს? არაფერი!“ [A. Malraux „Les Conquistadors“. p.243].

„სამეფო გზის“ სიუჟეტი ინდოჩინეთის ჯუნგლებში ქსმერთა ცივილიზაციის მივიწყებული ძეგლების ძიებაა. ვარაუდობენ, რომ მათი ადგილსამყოფელი სამეფო გზის გასწვრივაა, ანგორსა და ქსმერის იმპერიის ჩრდილოეთ პროვინციებს რომ აკავშირებს. ეს არის მოვლენათა გარეგნული ქარგა. „დამპყრობის“ მსგავსად, მოვლენები მეტაფიზიკურია და მწერლის ფილოსოფიურ სქემას ექვემდებარება. რომანის გმირები – კლოდი და პერკენი – იგივე „დამპყრობნი“ არიან, რომლებიც „უაზრო მოქმედებაში“ ინდივიდუალურ თვითდამტკიცებას ეძიებენ. მათი ექსპედიცია ჯუნგლებში – ეს არის ბედის გაბედული გამოწვევა, „ყველაზე სასტიკი ბრძოლა სიკვდილის წინააღმდეგ“ [A.Malraux. Antimémoires. p.380].

„სამეფო გზაში“ სიკვდილის გაგება რამდენადმე გაზვიადებულია. მალროს გმირებისათვის სიკვდილი მხოლოდ ფიზიკური განადგურების ფაქტი როდია. ეს „განუხორციელებელი იმედებია“, დრო, რომელსაც მოაქვს გარდაუვალი სიბერე, სნეულებანი, უძლურება. ეს არის ტანჯვა-წამება, ადამიანურ ღირსებას რომ ამცირებს, და ბოლოს, ყოველდღიურობის ორომტრიალი. სწორედ ამას გულისხმობს პერკენი, როცა ამბობს, სიკვდილზე იმიტომ კი არ ფიქრობენ, რომ მოკვდნენ, არამედ იმიტომ, რომ იცოცხლონო. მალროს გმირებისათვის ბედი „ყოველდღიურობის საზღვრებს“ სცილდება, აქედან იბადება აბსოლუტური მაქსიმუმი, აბსოლუტური თავისუფლებისა და ზეადამიანურ საშუალებათა მოთხოვნა. პერკენის მსგავსი ადამიანისათვის ერთადერთი, რასაც აზრი აქვს – საკუთარი სამეფოს შექმნაა. პერკენისათვის, გარინის მსგავსად, ცხოვრება „ძალაუფლებისაკენ ლტოლვაა“. ეს არის

საშუალება – დროებით მაინც წინ აღუდგე ადამიანური არსის წარმომავლობასა და წუთიერებას, „დასტოვო კვალი რუკაზე“. მალროს გმირთათვის ავანტიურიზმი არის „აბსურდის დაცვის“ ილუზია, ეს არის საკუთარი „მე“-ს მტკიცების ქმედითი ხერხი.

მალროს რომანებში თვითდამტკიცებას ეროტიკული ელფერი დაჰკრავს. „სამეფო გზის“ გმირებისათვის ეროტიზმი, პირველყოფლისა, არის თავისი არსებობის „ინტენსიურობის“ შემოწმება პარტნიორში. ეროტიზმი მუდამ ეგზალტაციაა, „მოთხოვნილება – უკიდურესობამდე ამოწურო შენი ძალები“. ბედისწერას კლოდი და პერკენი ჯუნგლების ველურ ტომებთან ორთაბრძოლაში ხედავენ. ეს არის ერთ-ერთი ის „სასაზღვრო სიტუაცია“, როცა ადამიანი სიკვდილის პირისპირ აღმოჩნდება. ა. მალრო, როცა „ჯოჯოხეთის ყოველგვარ წამებას“ გვიხატავს, რაც კი „სამეფო გზის“ გმირებს მოელოთ, იმ აზრისაა, რომ ძალადობა და ტანჯვა მარადიულია, რომ ადამიანის სული მარად წინააღმდეგია თავისი ადამიანური ღირსების შელახვისა. პერკენი მოისებთან ბრძოლაში თავის გასამხნეველად ადამიანის ძალადობასთან ვაჟკაცური წინააღმდეგობის ძველისძველ მაგალითებში ეძიებს ძალებს. იგონებს ლეგენდას ბარბაროსთა ერთ-ერთი ტომის მოხუც ბელადზე, რომელიც სასიკვდილოდ არის განწირული. იგი ცოცხლად უნდა ჩაეგდოთ გველებთან ორმოში და მაინც თავის სამხედრო ჰიმნს მღეროდა. პერკენსაც სწყურია „არაფრად ჩააგდოს წამება“ და ამით დასძლიოს შიში. მისი ზეკაცური ვაჟკაცობა და სიმტკიცე იმარჯვებს ამ უთანასწორო ორთაბრძოლაში. მაგრამ მოისებზე გამარჯვება ბედზე დროებით გამარჯვებაა. პერკენი მარცხდება სიცოცხლესთან ორთაბრძოლაში. განგრენით იღუპება და ეს სიკვდილი სიმბოლურია. „შენი სიცოცხლიდან ვერასოდეს ვერაფერს გააკეთებ“ [Malraux A. La voie royale. p 178].

პერკენის სიკვდილის შემდეგ არაფერი

რჩება, იგი „არავითარ კვალს არ ტოვებს რუკაზე დამარცხებული, მაგრამ ქედუხრელი მიდის ამ ქვეყნიდან და უკანასკნელ ბრალდებას ესვრის სამყაროს: „ადამიანად ყოფნა უფრო დიდი უაზრობაა, ვიდრე მომაკვდავად ყოფნა“ [A.Malraux. La voie royale. p. 178].

რომანში ავანტიურისტთა ორი ტიპია დაპირისპირებული. ერთი მხრივ – პერკენი და კლოდი, რომლებიც საკუთარ თავში პოულობენ ძალებს, რომ „მოვლენებზე“ მაღლა დადგნენ და ვაჟკაცობით სძლიონ ძალადობას, მეორე მხრივ კი გრაბო, რომელიც მათთან ერთად მონაწილეობს ექსპედიციაში. ვერ უძლებს მეტისმეტად ძნელ განსაცდელს: სისასტიკემ და ტანჯვამ ყველაფერი ადამიანური ჩაკლა მასში. ერთადერთი სიტყვა, რომლის წარმოთქმის უნარიც შერჩენია, არის – „არარა“. დამახინჯებული, ზურგდაშავებული, თვალეხდათხრილი გრაბო დაბეჩავებული ადამიანური ხვედრის სიმბოლოა.

ა. მალროს 20-იანი წლების რომანები ავტორის პესიმისტურ-ნიჰილისტურ პოზიციას ასახავენ. ადამიანთა ტანჯვის, ძალადობის, სიკვდილის სურათები, რომელსაც უხვად ვხვდებით პირველი პერიოდის რომანებში, ხაზს უსვამს არსებობის უაზრობას – „ადამიანს წილად ხვდება ყოველგვარი ტანჯვა-წვალება, რომელიც უთუოდ სიკვდილით მთავრდება“. მალროს, ისევე როგორც კაფკას გმირი, სასოწარკვეთილი, მარტოხელა ადამიანია, ყოფიერების საერთო ირაციონალლობის სიმბოლო. კაფკასთან და მალროსთან ადამიანის კონცეფცია მოდერნისტულ ხასიათს ატარებს. კაფკასა და მალროს შემოქმედებაში სამყაროსა და ადამიანზე მსგავსი მოდერნისტული კონცეფციების მიუხედავად, მათ შორის სხვაობაც არის. კაფკას გმირები პასიურნი, საბრალონი არიან. ისინი უდრტვინველად ემორჩილებიან ბედს. მალროს გმირები მოქმედებაში ეძიებენ შვებას. მალროს ამ პერიოდის რომანებში ნიცშესეული ზეკაცობის თავისებურ

იდეალებს ვხვდებით.

მალროს გმირებისათვის, ისევე როგორც თვით ავტორისათვის, სოციალური კონფლიქტები პირობითია; ადამიანის ბედი გარეგნულად არის მათზე დამოკიდებული. სამყარო, მალროს აზრით, „რადაც უცვლელი, მარად არსებული რამაა, სადაც ადამიანი ბედისწერას წინასწარ დაუწვევლია“. აქედანაც ჩანს, რომ მწერლის ნიჰილიზმი მეტაფიზიკურ ხასიათს ატარებს.

დასკვნა

მალროს რომანები მწერლის იდეურ-ფილოსოფიურ შეხედულებათა ილუსტრაციაა და „roman à thèse“-ის (ტენდენციური რომანი) ჟანრს უახლოვდება. თავის ესთეტიკურ პოზიციას ა. მალრო ასე გამოხატავდა: „უცილებელი არაა, რომ მწერალმა თავისი პერსონაჟები შექმნას. მხატვარის ამოცანა ფაქტებისა და მოვლენების ოქმისებური გადმოცემა როდია, მან რეალობას უნდა უცვალოს სახე“.

მალროს რომანებში სამყაროს ამ მეტაფიზიკური იდეალისტური კონცეფციის შესაბამისად ხდება ხასიათის ნგრევა მისი საზოგადოებრივი შინაარსის განადგურების გზით და ავტორის კონცეფციების მატარებლები მისივე გმირები ხდებიან. მალროს გმირები ავტორის მიერ წინასწარ დასახული იდეების ერთტიპობრივ ილუსტრაციებს წარმოადგენენ. ფრანგი კრიტიკოსი გ. პიკონი სამართლიანად შენიშნავს, რომ მალრო თავისი პერსონაჟების ხორცშესხმისას მრავალ ნაწილად დაყოფილი საკუთარი შეგნების დიალოგებს ქმნის.

ლიტერატურა

1. Chanussot J. (2003): Dits et Écrits d'André Malraux. Bibliographie commentée. Éditions Universitaires de Dijon

2. Carduner J. (1968): *La création romanesque chez Malraux*. Paris
3. Hoffmann J. (1993): *L'humanisme de Malraux*. Paris
4. Malraux A. (1978): *Les Conquistadors*. Ed. Gallimard. Paris
5. Malraux A. (1982): *Antimémoires*. Ed. Gallimard. Paris
6. Malraux A. (1976): *La voie royale*. Ed. Gallimard. Paris
7. Picon G. A. (1945): *Malraux par lui-même*. Ed. Gallimard. Paris
8. Pillet C. (2010): *Dix mille textes pour André Malraux, Le sens ou la mort, essai sur Le Miroir des limbes d'André Malraux*. Ed. Peter New York. Lang
9. Stéphane R. (1953): *Portrait de l'aventurier*. Ed. Grasset. Paris
10. Todd O. (2001): *André Malraux, une vie*. Ed. Gallimard. Paris

Философия абсурда в творчестве Андре Мальро

Сиоридзе Марине

Батумский Государственный университет

им. Шота Руставели

Департамент европейстики

ул. Ниношвили 35, 6010, Батуми, Грузия

Тел.: 599 240 656

E-mail: msioridze@yahoo.fr

Резюме

Во многом отправляясь от Блеза Паскаля, Фридриха Ницше, Освальда Шпенглера, Мальро в свою очередь многое предвосхитил в поисках французских экзистенциалистов — Жан Поля Сартра, Альбера Камю. Его герои пробуют обрести смысл жизни сначала в одиноком авантюристическом испытании себя, затем — в революционном братстве с угнетёнными и вос-

стающими против судьбы, но в конце концов отрекаются от попыток переделать общество и уповают на искусство, истолкованное поздним Мальро как возмещение утраченной веры в божественное. Несмотря на срывы идейного становления и печать трагической метафизики, лежащую на всех его книгах, такие достижения Мальро, как «Условия человеческого существования» и «Надежда», сделали его одним из признанных мастеров французской литературы XX века. Герой Мальро — человек действия: искатель приключений, революционер, воин. Для Мальро «человек есть не то, что он скрывает, но то, что он делает». Типичный герой — Гарин в «Завоевателях», выросший во Франции и приехавший в Китай «делать революцию».

Предметом художественного исследования в произведениях писателя становится мотивация героя к действию. В романах Мальро социальная и историческая конкретика, достоверность факта сочетается с философскими обобщениями, сгущенным интеллектуализмом. Один из критиков писал: «Персонажи Мальро настолько неживые, что тотчас умирают в памяти читателя. Для меня все они — только дискутирующие силуэты с бомбой или револьвером в руке и метафизическими мозгами».

Ключевые слова:

модернизм, нигилизм, индивидуализм, метафизика, концепция.

The Philosophy of the Absurd in the Works of Andre Malraux

Marine Sioridze

Shota Rustavelis' University

Europeistics Department

35 Ninoshvili str., 6010, Batumi, Georgia

Tél.: 599 240 656

E-mail: msioridze@yahoo.fr

Abstract

The novels of André Malraux depart sharply from the traditional form, with their middle-class settings, careful plot development and concentration on psychological analysis. His heroes and protagonists are adventurers determined to „leave a scar on the map,` and violent action, usually in a revolutionary setting, is mixed with punctuated dialogue and passages containing philosophical reflection. The only possible attitude to this state of affairs is complete lucidity; this is the point from which the heroes of his first two novels, *Les Conquérants* and *La Voie royale*, start out. These texts, in which the adventurer heroes endeavour to stretch individualism to its limits in what they know to be an impossible attempt to defeat death itself, are sometimes seen as Malraux's period of Nietzschean temptation.

All three novels combine the presentation of a contemporary political situation with a metaphysical

analysis of `the human condition~ the title of this novel could stand for all Malraux's work. Death, the passage of time, old age, physical incapacity, social constraints, the individual's own past, all combine in Malraux's novels to form the weight of a destiny which only fraternity, human dignity, and the sacrifice of individual interests to a greater cause can begin to alleviate. Yet Malraux once described his aim as being to `donner aux hommes quelques images de la grandeur humaine~, and it can be argued that the lyrical force of certain scenes in his texts ultimately does impose this vision.

Keywords:

modernism, nihilism, individualism, metaphysics, concept.

La révolte, l'absurde et le suicide dans "Le Mythe de Sisyphe" de Camus

Marine Sioridze

Université d'État Chota Roustavéli

Département des études des langues européennes

35, rue Ninoshvili, 6010, Batumi, Géorgie

Tél.: 599 240 656

E-mail: msioridze@yahoo.fr

Resumé

En parlant de l'absurde, Camus décrit «un mal de l'esprit»: «L'absurde naît de la confrontation de l'appel humain avec le silence déraisonnable du monde.» L'objet explicite de Camus, dans ce livre, c'est en effet, sinon „une philosophie absurde que notre temps à proprement parler, n'as pas connue`, du moins „une sensibilité absurde qu'on peut trouver épars dans le siècle` et dont Camus a fait, comme il dit, son „point de départ`. De quoi s'agit-il ? Cet absurde est fort précisément situé (comme sentiment) et défini (comme notion).

Rien n'est absurde en soi ou par soi : l'absurde, remarque Camus, naît toujours „d'une comparaison` entre deux ou plusieurs termes disproportionnés, antinomiques ou contradictoires, et „l'absurdité sera d'autant plus grande que l'écart croîtra entre les termes de comparaison`. Ainsi, dit Camus, „si je vois un homme attaquer à l'arme blanche un groupe de mitrailleuses, je jugerai que son acte est absurde. L'absurdité n'est donc pas l'absence de sens : ces expressions ont bien un sens, mais ce sens est contradictoire. De même quand un homme se jette sabre au clair contre un nid de mitrailleuses : son acte peut bien avoir un sens, et même il en a sans doute un, mais il n'en sera pas moins jugé absurde „en vertu de la disproportion qui existe entre son intention et la réalité qui l'attend, de la contradiction que je puis saisir entre ses forces réelles et le but qu'il se propose`. Qui dit absurde dit donc dualité, rencontre (mais rencontre impossible ou paradoxale), affrontement: „L'absurde est essentiellement un divorce. Il n'est ni dans l'un ni dans l'autre des éléments comparés. Il naît de leur confrontation.`

Mots clés:

L'homme absurde, absurdité, révolte, confrontation, contradiction, suicide, littérature.

Introduction

Le Mythe de Sisyphe est le fruit d'une longue maturation. Camus songe à écrire un essai ayant pour sujet l'absurdité. A Paris, en 1940, il travaille en même temps à *L'Étranger* et au *Mythe*. Le premier est fini en mai, la première partie du second en septembre. Camus continue à écrire le *Mythe* à Clermont-Ferrand, après l'exode. Puis à Lyon. Ce n'est qu'à Oran, qu'il peut noter: «Terminé Sisyphe. Les trois *Absurdes* sont achevés. Commencement de la liberté.» Les deux autres Absurdes sont, bien entendu, *L'Étranger* et *Caligula*.

«...Cet essai justement célèbre dès sa parution», écrivait *Confluences*. Ce deuxième livre, quelques mois à peine après *L'Étranger*, confirmait qu'un écrivain de première importance venait d'apparaître. Cela n'alla pas sans contresens et erreurs d'interprétation. Rainer Maria Rilke avait déjà parlé, en son temps, de « la somme de tous les malentendus qui se forme autour d'un nom nouveau». *Le Mythe de Sisyphe* avait l'aspect d'un traité philosophique, et Camus ne cessait de répéter : je ne suis pas philosophe, je me borne à décrire la sensibilité absurde. D'autre part, autour de la célébrité nouvelle de Sartre, le mot «existentialisme» devenait à la mode et Camus fut classé parmi les philosophes existentialistes. Il s'en défendit, tantôt de façon sérieuse, tantôt sur un ton humoristique: «On n'accepte pas la philosophie existentialiste parce qu'on dit que le monde est absurde. A ce compte, quatre-vingt pour cent des passagers du métro, si j'en crois les conversations que j'y entends, sont existentialistes. Quand Sartre et moi nous sommes connus, ce fut pour constater nos différences. Sartre est existentialiste, et le seul livre d'idées que j'ai publié : *Le Mythe de Sisyphe*, était dirigé contre les philosophes dits existentialistes...»

Le Mythe de Sisyphe est dédié à Pascal Pia. D'entrée, l'auteur se défend d'être un philosophe: «Les pages qui suivent traitent d'une sensibilité absurde qu'on peut trouver éparse dans le siècle - et non d'une philosophie absurde que notre temps, à proprement parlé, n'a pas connue.» Plus d'une fois, il devra insister. Il n'est pas un philosophe. Il décrit l'attitude de l'homme confronté à l'absurde de la condition humaine. Il formule à peu près cela, quand il publie une critique de *La Nausée*, dans *Alger-Républicain*: «Constater l'absurdité de la vie ne peut être une fin, mais seulement un commencement. C'est une vérité dont sont partis presque tous les grands esprits. Ce n'est pas une découverte qui intéresse, mais les conséquences et les règles d'action qu'on en tire». Ce que répète, en une formule foudroyante, la première phrase du *Mythe de Sisyphe*, une phrase qui semble rayer d'un trait toute les philosophies : «Il n'y a qu'un problème philosophique vraiment sérieux : c'est le suicide.»

Partie principale

Camus ne fait pas de métaphysique en parlant de l'absurde. Il décrit «un mal de l'esprit»: «L'absurde naît de la confrontation de l'appel humain avec le silence déraisonnable du monde». L'objet explicite de Camus, dans ce livre, et ce que chacun en a retenu, c'est en effet, sinon „une philosophie absurde que notre temps, à proprement parler, n'as pas connue”, du moins „une sensibilité absurde qu'on peut trouver éparse dans le siècle” et dont Camus a fait, comme il dit, son „point de départ”. De quoi s'agit-il ? Cet absurde est fort précisément situé (comme sentiment) et défini (comme notion). Inversons l'ordre de Camus, et commençons par la notion. Rien n'est absurde en soi ou par soi: l'absurde, remarque Camus, naît toujours „d'une comparaison” entre deux ou plusieurs termes disproportionnés, antinomiques ou contradictoires, et „l'absurdité sera d'autant plus grande que l'écart croîtra entre les termes de (la) comparaison”. Ainsi, dit Camus, „si je vois un homme attaquer à l'arme blanche un groupe de mitrailleuses,

je jugerai que son acte est absurde. De même, pour prendre des exemples traditionnels (mais qu'on ne trouve pas, sauf erreur, chez Camus), les expressions de „montagnes sans vallée” ou de „cercle carré” ne sont intrinsèquement absurdes que parce qu'elles réunissent deux idées incompatibles. L'absurdité n'est donc pas l'absence de sens: ces expressions ont bien un sens (c'est même parce qu'elles ont un sens qu'elles peuvent être absurdes), mais ce sens est contradictoire. De même quand un homme se jette sabre au clair contre un nid de mitrailleuses: son acte peut bien avoir un sens, et même il en a sans doute un, mais il n'en sera pas moins jugé absurde „en vertu de la disproportion qui existe entre son intention et la réalité qui l'attend, de la contradiction que je puis saisir entre ses forces réelles et le but qu'il se propose”. Qui dit absurde dit donc dualité, rencontre (mais rencontre impossible ou paradoxale), affrontement : „L'absurde est essentiellement un divorce. Il n'est ni dans l'un ni dans l'autre des éléments comparés. Il naît de leur confrontation.”

Une telle analyse de la notion permet de situer l'absurde: „Sur ce plan de l'intelligence, je puis donc dire que l'absurde n'est pas dans l'homme (...), ni dans le monde, mais dans leur présence commune”. Il en va autrement, du moins en apparence, du sentiment de l'absurdité. Ce dernier, qui se donne „au détour de n'importe quelle rue”, semble bien porter sur le monde lui-même, dont l'absurde ne serait (un peu comme dans *La Nausée* de Sartre, et d'ailleurs Camus y fait allusion) que l'épaisseur ou l'étrangeté propres. Mais cette étrangeté est elle-même double („étranger à moi-même et à ce monde”, dit Camus), et, même comme sentiment, l'absurde reste prisonnier de la dualité: „Je disais que le monde est absurde et j'allais trop vite. Ce monde en lui-même n'est pas raisonnable, c'est tout ce qu'on peut en dire. Mais ce qui est absurde, c'est la confrontation de cet irrationnel et de ce désir éperdu de clarté dont l'appel résonne au plus profond de l'homme. L'absurde dépend autant de l'homme que du monde. Il est pour le moment leur seul lien”. Même comme sentiment, l'absurde n'est dans l'homme que parce que

l'homme est dans le monde : „L'homme se trouve devant l'irrationnel. Il sent en lui son désir de bonheur et de raison. L'absurde naît de cette confrontation entre l'appel humain et le silence déraisonnable du monde`. Il ne peut donc y avoir d'absurde „hors d'un esprit humain`, mais pas davantage „hors de ce monde`: l'absurde est dans l'homme-au-monde ou dans le monde-avec-l'homme, et c'est par quoi il est comme le troisième terme qui, au coeur de cette dualité, nous interdit de la dissoudre dans une pure extériorité (l'absurde est en cela comme un divorce sans séparation) aussi bien que dans l'unité absolue dont nous gardons la nostalgie, comme dit Camus, mais sans pouvoir jamais la vivre (l'absurde est en cela comme un mariage à jamais non-consommé: l'esprit et le monde restent „arc-boutés l'un contre l'autre sans pouvoir s'embrasser`), ni même - car alors il n'y aurait plus d'absurde - y renoncer. L'homme et le monde sont deux, et irréconciliables, puisque l'homme cherche dans le monde une raison qui n'est qu'en lui. L'homme est donc l'être par lequel l'absurde vient au monde : „Si j'étais arbre parmi les arbres, chat parmi les arbres, chat parmi les animaux, cette vie aurait un sens ou plutôt ce problème n'en aurait point car je ferais partie de ce monde. Je serais ce monde auquel je m'oppose maintenant par toute ma conscience et par toute mon exigence de familiarité. Cette raison si dérisoire, c'est elle qui m'oppose à toute la création`. La dualité, dès lors, se transforme en trinité : L'irrationnel, la nostalgie humaine et l'absurde qui surgit de leur tête-à-tête, voilà les trois personnages du drame`. Ce drame à trois, on ne saurait le réduire à un monologue, certes, mais pas davantage le dissoudre dans un silence : „l'absurde exige pour demeurer qu'on n'y consente point`. C'est par quoi, notons-le dès maintenant, Camus semble récuser à l'avance tout idéal de sagesse (en tout cas au sens traditionnel, ce qui supposerait que cette dualité se résorbe dans l'unité); il lui préfère celui, plus modeste et plus fier, de la révolte. Tout Camus se joue là, peut-être : on ne doit échapper à l'absurde ni par l'espoir, ni par le suicide, ni par le consentement. C'est ce que Camus appelle son

«entêtement» : il s'agit de «vivre sans appel», et de «mourir irréconcilié».

Considérons brièvement le refus, par Camus, de chacune de ces trois «esquive mortelle», comme il dit à propos de la première : l'espoir, le suicide, enfin (mais le thème n'apparaît guère qu'en creux) une sagesse de l'unité, du consentement ou de la réconciliation.

Concernant l'espoir, les choses sont si claires qu'on peut se contenter de citer : «L'absurde est le contraire de l'espoir», observe tranquillement Camus ; l'absurde définit «un lieu privilégié et amer où l'espérance n'a plus de place», et aboutit en effet, comme Kierkegaard l'avait vu mais sans pouvoir s'y arrêter, au «désespoir» ou, comme dit encore Camus, à «l'absence totale d'espoir».

Dans ce dernier passage, Camus ajoute entre parenthèses que cette absence totale d'espoir «n'a rien à voir avec le désespoir», de même qu'il précisera plus bas qu'«être privé d'espoir, ce n'est pas désespérer». Qu'est ce à dire ? Bien sûr, cela ne signifie pas que l'homme absurde espérerait malgré tout, ce qui serait contradictoire et constituerait le même «saut» qu'il reproche à Kierkegaard, Chestov, Husserl ou Jaspers, et même à Kafka. L'homme absurde «a désappris d'espérer» : il sait qu'il «n'y a pas de lendemain» et que «l'indifférence à l'avenir» est indissociable de «la passion d'épuiser tout ce qui est donné». C'est un thème qu'on trouvait déjà dans *L'Envers et l'Endroit*, dont la préface, écrite vingt ans plus tard, confirmera la permanence : «Il n'y a pas d'amour de vivre sans désespoir de vivre». Cela n'empêche pas, certes, de faire des projets, ni même sans doute, dans la vie quotidienne, d'espérer telle ou telle satisfaction. Qui peut vivre toujours à la hauteur de ce qu'il pense ? Mais cela interdit d'y croire tout à fait et, a fortiori, d'en faire une métaphysique : «La révolte métaphysique, écrit Camus, n'est pas aspiration, elle est sans espoir». Et publiant en zone Sud l'étude sur Kafka qu'il avait dû retirer du *Mythe de Sisyphe*, il présentera ainsi, rétrospectivement, l'essai publié un an plus tôt : il s'agissait de définir «une pensée absurde, c'est-à-dire une pensée délivrée de l'espoir métaphysique».

Si Camus tient pourtant, au moins dans certains passages, à distinguer cette «absence totale d'espoir» du «désespoir» ordinaire, ce n'est donc pas pour réintroduire subrepticement l'espérance qu'il a si vigoureusement chassée ; c'est pour interdire toute confusion de la position métaphysique qui est la sienne (caractérisée par la «privation d'espoir et d'avenir») avec l'extrême de la tristesse ou du renoncement nihiliste. Comme l'a bien vu André Nicolas, «on désespère lorsque ce qu'on espérait ne se réalise pas. Qui n'espère rien ne peut donc désespérer. Si bien que lorsque Camus parle de désespoir de l'homme absurde, il faut entendre *inespoir...*» Inversement, comment être heureux tant qu'on espère autre chose (mais c'est le propre de toute espérance) que ce qu'on vit ? Les Grecs avaient raison, qui, «de la boîte de Pandore où grouillaient les maux de l'humanité, firent sortir l'espoir après tous les autres, comme le plus terrible de tous». L'espoir n'est pas seulement une esquivé, face à l'absurde; il est une erreur, face à la vie. C'est en quoi Camus se sent proche d'Epicure (malgré ce qu'il y trouve bizarrement d' «affreuse tristesse»), et plus encore, parce qu'il le sent plus révolté, de Lucrèce: «Tout le malheur des hommes vient de l'espérance», écrit Camus a propos d'Epicure., alors qu'inversement «le bonheur naît de l'absence d'espoir». L'homme absurde est plus proche de Don Juan, de son «rire clair et joyeux», que de l'Ecclésiaste: «Les tristes ont deux raisons de l'être, ils ignorent ou ils espèrent. Don Juan sait et n'espère pas... Plus rien pour lui n'est vanité sinon l'espoir d'une autre vie». C'est ce qui distingue l'homme absurde du suicidaire, pour des raisons qui tiennent aux affects, certes, mais aussi pour d'autres, plus philosophiques. Cela nous amène à la deuxième esquivé.

Si «l'expérience absurde s'éloigne du suicide», explique Camus, c'est que ce dernier est le contraire de la révolte («par le consentement qu'il suppose») et de l'absurde (puisque'il le «résout» en séparant les deux termes qui le constituent et l'entraîne ainsi «dans la même mort». L'absurde, autrement dit, «échappe au suicide dans la mesure où il est en

même temps conscience et refus de la mort» : se suicider, ce serait supprimer et la conscience (par la mort) et le refus (puisque'on mourrait alors «de plein gré»). Si le suicide est le seul «problème philosophique vraiment sérieux», il n'est donc pas une *solution sérieuse*, ou cette solution, en tout cas, n'est pas celle de Camus. Le suicide, comme l'espoir, n'est qu'une tentative d'échapper à l'absurde, de l'éluder, comme disait Camus dans son manuscrit, bref c'est une conduite de fuite, qui supprimerait le problème quand il s'agit au contraire de l'affronter. Le suicide est le contraire de la révolte, pour Camus, et c'est par quoi Camus est le contraire d'un suicidaire.

Allons au coeur du problème. Nous avons vu que l'absurde naît de la rencontre insatisfaite, en l'homme, de son désir (désir de raison, d'unité, de bonheur, de sens...) et du monde : l'absurde, écrit Camus, «c'est ce divorce entre l'esprit qui désire et le monde qui déçoit». Le monde n'est donc absurde, ou plutôt il ne nous paraît tel, que parce que nous lui demandons obstinément quelque chose qu'il se refuse - tout aussi obstinément - à nous accorder. On ne pourrait en sortir que si «l'homme reconnaissait que l'univers lui aussi peut aimer et souffrir» ; mais cela n'est pas, et c'est par quoi l'absurde, pour tout esprit lucide, est un état définitif : on n'y échappe qu'en faisant un «saut», ne cesse de répéter Camus , c'est-à-dire en revenant à l'espoir, fût-ce - comme chez Kierkegaard, Chestov ou Kafka - au coeur même du désespoir. C'est «ce saut qui caractérise toute pensée existentielle», et qui interdit - puisque'il le refuse - de considérer Camus comme un de ses représentants : lui veut rester fidèle à l'absurde jusqu'au bout. Est-ce si simple pourtant ? Car ces sauts qu'il dénonce sont «d'inspiration religieuse». Il est étonnant que *Le Mythe de Sisyphe* n'en évoque pas un autre, bien différent, qui consisterait, non à puiser «des raisons d'espérer dans des désespoirs féconds», comme Kierkegaard ou Kafka, mais, tout à l'opposé, à aller *au bout du désespoir* : là où plus rien n'étant demandé au réel, plus rien n'étant espéré, le monde cesserait de nous décevoir ou de nous frustrer, si bien que l'absurde s'abolirait dans son ac-

ception. Cette possibilité est bien vue par Camus, mais comme une solution, semble-t-il d'abord, qu'il importe de refuser. Pour des raisons psychologiques ? C'est possible. Il reste, chez Camus, quelque chose de l'adolescent intransigeant ou boudeur : il veut «tout ou rien», reconnaît-il, et répugne au mot «accepter». Mais les raisons principales sont philosophiques. Accepter l'absurde, ce serait l'abolir : «l'absurde n'a de sens que dans la mesure où l'on n'y consent pas», «l'absurde exige pour demeurer qu'on y consente point ». Le «consentement», en effet, parce qu'il «détruit le divorce», est aussi ce qui «ruine l'absurde». Pour rester fidèle à l'absurde, il importe donc non seulement, ce qui va de soi, de refuser ses contraires (l'espoir, la religion, l'esprit de sérieux...), mais aussi, et paradoxalement, de *refuser lui-même*. C'est par quoi l'absurde est lié à la révolte, et d'abord à la révolte contre l'absurde : l'accepter, ce serait y renoncer ; seul qui le refuse (mais sans le fuir ni le nier!) en est digne. Vivre «sans appel», c'est donc refuser la fuite dans l'acceptation autant que dans le suicide ou l'espoir : «l'homme absurde est le contraire de l'homme réconcilié». Consentir à l'absurde, au contraire, ce serait le trahir : «l'absurde est reconnu, accepté (...), et, dès cet instant, nous savons qu'il n'est plus absurde». C'est ce que Camus objecte à Kafka, et comme il l'objectera, dans *L'Homme Révolté*, à Nietzsche lui-même, qu'il aime tant et dont il se sent par ailleurs si proche : «l'affirmation sans restrictions», «l'approbation supérieure», «l'adhésion totale à une nécessité totale», tout cela, qui est bien dans Nietzsche, aboutit selon Camus à une «divinisation de la fatalité», et la révolte «disparaît dans la soumission absolue de l'individu au devenir». C'est vouloir «s'abîmer dans le cosmos», objecte Camus, et perdre par-là et l'absurde (qui suppose la dualité) et la révolte (qui suppose le refus).

Or l'étrange, et qui fait sans doute la principale difficulté du *Mythe de Sisyphe*, c'est que ce consentement à l'absurde, au monde, au devenir, c'est aussi le dernier mot de Camus, et dans ce livre même qui, semble-t-il, devrait l'interdire. «Je juge que tout est

bien», dit Oedipe, et cette parole est sacrée...'. Mais est-elle compatible avec l'absurde ? Pas d'absurde, on l'a vu sans révolte. Or, qu'est-ce qu'un révolté ? «C'est un homme qui dit non». Quid alors du *oui* de Sisyphe ou, en général, de l'homme absurde ? Comment concilier l'absurde et l'acceptation ? La révolte et la sagesse ? A ces questions, il me semble que Camus ne répond pas vraiment. Je sais bien qu'«une oeuvre absurde ne fournit pas de réponse» ; mais cela, qui est acceptable d'un roman, il est difficile de l'accepter d'un livre de philosophie, et d'autant plus quand cette question met en jeu la cohérence de l'ensemble. Or, c'est le cas ici, puisque *Le Mythe de Sisyphe* semble abolir, par le consentement ultime sur lequel il se clôt, le divorce d'où il était parti et qui le rendait nécessaire. La figure est singulière. On a reproché à Descartes de prétendre garantir la véracité de nos idées claires et distinctes par le Dieu même dont ces idées servent à démontrer l'existence : c'est ce qu'on appelle le cercle cartésien, qui fonde ainsi son système sur ses résultats. Camus fait plutôt l'inverse : sa fin, loin de prétendre garantir son commencement, semble l'abolir et effacer jusqu'au chemin qui y mène. Mais pourquoi non, puisqu'il s'agit d'un chemin, justement, et non d'un système.

Conclusion

Refusant le suicide, Camus catégorise trois genres : Le héros absurde fait face à l'absurdité de la vie. Il va même jusqu'à l'apprécier, recherchant toujours la même flamme, la même passion qui l'anime, comme le fait Don Juan en recherchant toujours cette première passion de femme en femme. Le suicidaire ne voit plus aucun sens à sa vie et fait le « grand saut », au même titre que le croyant, échappant ainsi à l'absurdité de sa condition. Le croyant, quant à lui, se livre à une cause et ne se préoccupe pas de l'essence existentialiste qui ronge tant les humains qui y ont fait face, ayant perdu la lumière et se retrouvant seuls face à leurs pensées. Derrière ces trois archétypes de l'absurdité, Camus entend montrer

que la révolte est le seul moyen de vivre sa vie dans un monde absurde. Cette révolte est plus importante dans le fait de se révolter que dans les causes défendues en elles-mêmes. Camus propose donc une théorie de l'engagement passionné et conscient qui est compatible avec le climat politique de son temps.

L'absurde, la révolte, l'amour... Le non du monde à l'homme (l'absurde), le non de l'homme au monde (la révolte), enfin le oui ultime à tout, y compris, à ces deux non, comme une paix des braves au cœur même du combat (l'amour, la sagesse)... Ici, on ne peut qu'interpréter, ou plutôt qu'essayer de deviner : *reliqua desiderantur*... La mort s'est glissée là, et le reste manque, définitivement. „Le seul obstacle, le seul „manque à gagner`, est constitué par la mort prématurée`, avait écrit Camus, sans savoir que tel était le destin qui l'attendait. Puis il ajoutait : «Vingt ans de vie et d'expérience ne se remplaceront plus jamais». C'est vrai aussi de la pensée. Pour ne parler que du versant philosophique de son oeuvre, force nous est de constater qu'au moins un livre nous manque, qui eût été, peut-être bien, le plus important. Ce livre, personne ne l'écrira jamais. Mais cela ne nous autorise pas à faire comme si *Le Mythe de Sisyphe* l'interdisait ou en tenait lieu - comme si Camus, et non la mort, nous en avait privés.

Littérature

1. Berton J.-C. (1995): Histoire de la littérature et des idées, en France au XXe siècle. Collection PROFIL LITTÉRATURE, Série HISTOIRE LITTÉRATURE. Hachette. Paris
2. Camus A. (1985): *Le Mythe de Sisyphe*, Gallimard, coll. Folio Essais. Paris
3. Chevandier Ch. (2010): *Les métiers de Camus. Nommer le travail et les travailleurs : Les Muets et autres textes*. Méridienne. Toulouse
4. Haedens K. (1970):. *Une Histoire de la Littérature française*. Grasset
5. Onfray M. (2012): *L'ordre libertaire, la vie philosophique d'Albert Camus*. Flammarion

6. Sartre J.-P. (1996): *L'Existentialisme est un humanisme* Gallimard - Folio Essais
7. Prat M.-H., Avierinos M., Brunet M.-H., Jurado M., Labouret D., Naugrette F., Auger C. (1997): *Littérature - textes, histoire, méthode*. Tome 2: XIXe et XXe siècles. Larousse-Bordas. Paris
8. Todd O. (1996): *Albert Camus, une vie*. Gallimard. Paris

ამბოხი, აბსურდი და თვითმკვლელობა კამიუს „სიზიფეს მითში“

მარინე სიორიძე
ბათუმის შოთა რუსთაველის სახელმწიფო
უნივერსიტეტი
ევროპეისტიკის დეპარტამენტი
ნინო შვილის ქ. 35, 6010, ბათუმი, საქართველო
ტელ.: 599 240 656
E-mail: msioridze@yahoo.fr

რეზიუმე

აბსურდის ფილოსოფიის ამოსავალი წერტილი სამყაროს აბსურდულობის შეცნობაა. კამიუს მსოფლმხედველობის და აბსურდის მისეული გაგების ჩამოყალიბება „სიზიფეს მითში“ მოხდა. ადამიანი თავისი მონოტონური ცხოვრების რომელიღაც მომენტში ფხიზლდება და უამრავ შეკითხვას უსვამს საკუთარ თავს ცხოვრებაზე, არსებობაზე, მაგრამ პასუხის ნაცვლად აბსურდის კედლებს აწყდება. ეს აბსურდი წარმოიქმნება კონფლიქტისგან, რომელიც ადამიანის მისწრაფებებსა და ობიექტურ რეალობას შორის არსებობს. გამოსავალს ზოგი იმედში ხედავს, ზოგი – რელიგიაში, ზოგიც – თვითმკვლელობაში.

აღბერ კამიუს აზრით, აბსურდი ადამიანის არსებით მისწრაფებებსა და მის რეალურ შესაძლებლობებს შორის წინააღმდეგობასა და მის შეუსაბამობაში მდგომარეობს. სხვაგვარად აბსურდი ადამიანისა და სამყაროს ურთიერთმიმართებაში გამოიხატება, რადგანაც სამყარო ეწინააღმდეგება და უარს ეუბნება ადამიანის არსებით განზრახვებს, მიზნებსა და სურვილებს, ამიტომ ადამიანს არ შეიძლება ჰქონდეს უკვდავების იმედი. აქედან წარმოსდგება აბსურდის ფუნდამენტური ფენომენი. „აღმოაჩინო ცხოვრების აბსურდულობა, ეს არ არის დასასრული, არამედ მხოლოდ დასაწყისია. ეს სიმართლეა, რომელიც თითქმის ყველა დიდი, უმაღლესი გონის ნაწილია. ეს არის ის აღმოჩენა, რომელიც საინტერესო იქნებოდა.“

კამიუ წარმოაჩენს ადამიანის გმირობასა და ღირსებას, რომელიც არ ურიგდება სიკვდილს, ბოროტებას. მისი ამბოხი თითქმის სცილდება ეგზისტენციალიზმის საზღვრებს. აქ ვხედავთ რწმენა-ურწმუნოების გამუდმებულ ჭიდილს. ადრე თუ გვიან ადამიანს მაინც უწევს საკუთარ თავს დაუსვას შეკითხვა: „არის თუ არა იმის აუცილებლობა, რომ გადალახოს ცხოვრებისეული სიძნელეები და გააგრძელოს ცხოვრება. თუ უფრო იოლი იქნებოდა, ზურგი აქციოს ყველაფერს და თავი მოიკლას“. ამ პრობლემის წამოჭრისას კამიუ მივიდა დასკვნამდე: თვითმკვლელობა, როგორც ფიზიკური, ასევე მეტაფიზიკური, „აბსურდის ადამიანის“ უღირსი გამოსავალია, ხოლო „აბსურდს“ აქვს აზრი იმდენად, რამდენადაც ის თავისთავად უარყოფაა.

საკვანძო სიტყვები:

აბსურდის ადამიანი, აბსურდულობა, ამბოხი, კონფრონტაცია, აზრთა სხვადასხვაობა, თვითმკვლელობა, ლიტერატურა.

Бунт, абсурд и самоубийство в «Мифе о Сизифе» Камю

Сиоридзе Марине

Батумский государственный университет им.

Шота Руставели

Департамент европейстики

ул. Ниношвили 35, 6010, Батуми, Грузия

Тел.: 599 240 656

E-mail: msioridze@yahoo.fr

Резюме

Хотя понятие *абсурд* пропитывает все произведения Камю, «Миф о Сизифе» является его главной работой по этой теме. В «Мифе о Сизифе», Камю рассматривает абсурд как конфронтацию, противостояние, конфликт, или «развод» между двумя идеалами. А именно, он определяет человеческое существование как абсурд, как конфронтацию между человеческим желанием значимости, осмысленности, ясности и безмолвной, холодной Вселенной. Далее он говорит, что существуют особые человеческие переживания, которые пробуждают понятия абсурдности. Такое осознание или столкновение с абсурдом ставит человека перед выбором: принятие или самоубийство.

Для Камю, самоубийство - это «признание» того, что жизнь просто не стоит того, чтобы жить. Это выбор, который неявно объявляет, что жизнь это «слишком много». Самоубийство предлагает наиболее базовый «выход» из абсурдности, немедленное прекращение себя и своего места во вселенной. Столкновение с абсурдом может также вызвать нелогичный «прыжок веры», термин также используемый Кьеркегором, когда некто отрицает абсурдность и правду Вселенной, бессмысленность, и взамен обращается к комфорту догмы (обычно религиозной доктрине) как к пути примирения со своим абсурдным существованием. Камю рассматривает прыжок веры как интеллектуальную леность, убежище в обмане, отступление от правды и свободы

человека. Наконец, человек может избрать принятие своего собственного абсурдного существования.

Сам Камю не считал себя ни философом, ни, тем более, экзистенциалистом. Тем не менее работы представителей этого философского направления оказали на творчество Камю большое влияние. В отличие от религиозных экзистенциалистов, вроде Ясперса и «бунтаря» Сартра, Камю полагал единственным средством борьбы с абсурдом признание его данности. В «Мифе о Сизифе» Камю пишет, что для понимания причин, заставляющих человека

совершать бессмысленную работу, нужно представить спускающегося с горы Сизифа счастливым. Многие герои Камю приходят к похожему состоянию души под влиянием обстоятельств (угроза жизни, смерть близких, конфликт с собственной совестью и т. д.), их дальнейшие судьбы различны.

Ключевые слова:

человек абсурда, абсурдность, бунт, конфронтация, противоречие, самоубийство, литература.

Über den Ursprung der Sprache - eine Relation zwischen der Form eines Wortes und seiner Bedeutung

Nana Stambolishvili

Staatliche Schota Rustaveli Universität Batumi

35, Ninoshvili str. 6010, Batumi, Georgien

E-mail: n-stamboli@yahoo.com

Anzor Abuseridze

Staatliche Schota Rustaveli Universität Batumi

35, Ninoshvili str. 6010, Batumi, Georgien

E-mail: abuseri@yahoo.com

Abstrakt

Das Leben einer Sprache spiegelt sich oft in ihrem Wortschatz.

Die Wortforschung gehört deshalb auch in der deutschen Sprachwissenschaft zu den wichtigsten und aktuellen Gebieten.

Die Frage nach der ursprünglichen Entstehung von Wörtern hat die Gelehrten zu allen Zeiten beschäftigt.

Es werden verschiedene Möglichkeiten der „natürlichen“ Zugehörigkeit der Gestalt eines Wortes zu seiner Bedeutung unterschieden.

Die onomatopoetischen Wörter werden oftmals als Argument gegen die Bestimmung sprachlicher Zeichen als arbiträr angeführt.

Den besten Beweis für die prägende Kraft der Sprache und damit auch den arbiträren Charakter des Zeichens liefert der Vergleich der schallnachahmenden Wörter in verschiedenen Dialekten und Sprachen oder auch auf verschiedenen Entwicklungsstufen der deutschen Sprache.

Es sind aber nur relativ wenige Wörter onomatopoetischen Ursprungs. Meistens haben solche Bildungen im Laufe der Wortgeschichte ihre Lautform verändert, so dass sie heute oft nicht mehr als Schallnachahmungen erkennbar sind.

Es bleibt noch viel zu klären und zu ordnen, denn der Ursprung der Sprache und bzw. der Wörter verliert sich im Dunkel der Vergangenheit und entzieht sich der direkten Beobachtung.

Keywords:

der Ursprung, die Form, die Bedeutung, der Wortschatz, die onomatopoetischen Wörter.

Einleitung

Wir fragen nach dem Ursprung und der Evolution von etwas, was wir nicht definieren können. Das eigentliche und erklärte Ziel der Linguistik ist zu wissen, was menschliche Sprache ist. Dazu muss man wissen, wie sie sich entwickelt hat und wo sie herkommt.

Der Ursprung der Sprache verliert sich im Dunkel der Vergangenheit, entzieht sich der direkten Beobachtung. Wir können keine Zeitmaschine bauen und mit ihr die Reise in die Menschheitsgeschichte antreten vorbei an Römern, Griechen und Ägyptern, vorbei an den Menschen der Urzeit bis hin zum sogenannten Tier-Mensch-Übergangsfeld.

Die Entwicklung der Ursprache ist ein alter Traum. Die ehemals existierende Ursprache die Sprache des Weltenschöpfers, die Sprache des Paradieses wird neu entdeckt. Das wäre natürlich nicht die Ursprache unseres wissenschaftlich her ausgedachten Frühmenschen, sondern so sprach Adam zunächst zu den Tieren, gab jedem seinen Nomen, und wandte sich dann Eva mit einigen Worten zu.

Es gibt Hypothese, die erste Sprache, mit der Adam sprach, war die indoeuropäische Sprache, das war nicht heute existierende Sprache, das war nicht Gestik oder Mimik, sondern eine geistige Sprache, eine Blickkommunikation.

Manche denken, dass die erste Sprache Gestik und Mimik war, weil die Vormenschen nicht so entwickelt waren, dass sie richtig sprechen könnten.

Die Entdeckung der Universalien war eine neue Hoffnung: Nach dem vielen hundert Jahren angestrengten Grübeln verlässt der Ursprachforscher entmutigt den Garten Gottes und betritt das mehr zurückweisend wirkende, mit Formeln und Regeln übersäte Feld der linguistischen Grammatiktheorien. Hier sollen auch alle Sprachen der Welt zu finden sein.

Die Universalien nämlich, also Eigenschaften,

die jeder Sprache zukommen, lassen zu der Auffassung gelangen, dass das Lautinventar einer jeden Sprache in Konsonanten und Vokale zerfällt, dass der Wortschatz einer jeder Sprache bestimmte Wortklassen aufweist, dass alle Sprachen eine Grundmenge syntaktischer Regeln teilen usw. Eine Herausbildung dieser Universalien würde erst einmal zu einer eindeutigen Definition von Sprache führen und damit dann auch die notwendigen Eigenschaften einer Ursprache fixieren.

Eine Hoffnung auf Aufklärung könnte sich an die linguistische Universalienforschung richten. Nun hat man beileibe nicht alle Sprachen der Welt auf Universalien hin abgeklopft.

Sollte sich aber ein eindrucksvoller Universalienbestand ergeben, so konnte dies als ernsthafter Hinweis darauf verstanden werden, dass alle Sprachen der Welt auf eine gemeinsame Ursprache zurückgehen. Viele haben die Forschung über die Ursprache begonnen, besonders in der Linguistik, z.B. in der Sprachwissenschaft historisch-vergleichende Methode dient auch der Entdeckung der Ursprache, aber habt nichts gefunden.

Es gibt auch eine Wundertheorie: Gott hat die Sprache erfunden und den Menschen gegeben. Hier haben wir es mit einer Glaubensfrage zu tun, die in einem Kultur- und religionsgeschichtlichen Umfeld zu erörtern wäre.

Gemäß der Erfindungstheorie haben die Menschen die Sprache erfunden. Irgendwann erwies sich Sprache als notwendig und es kam zu einer entsprechenden Vereinbarung. Das ist keine überzeugende Lösung. Natürlich können Menschen Sprachen erfinden (Wir kommen darauf noch). Nur erfinden diese Menschen nicht die Sprache an sich, sondern eine jeweils besondere Sprache, und unabdingbare Voraussetzung für ihre Erfindung ist, dass sie bereits gesprochen werden.

Die Vormenschen lebten in zahlreichen kleinen Gruppen unter weitgehend ähnlichen Bedingungen. Es könnten sich ebenso gut viele Ursprachen entwickelt haben, von denen einige noch kürzerer oder längerer Zeit untergingen, andere sich verzweigten

und vermischten. Und wenn es jemals nur eine Ursprache gab, dann sicher nur für einen historisch sehr kurzen Zeitraum.

Hauptziel

Die Sprache ist eine Besonderheit der Menschen, ein sich stets weiterentwickeltes, komplexes System von Lauten und Zeichen zum Zwecke der Kommunikation. Das Leben einer Sprache spiegelt sich vorwiegend in ihrem Wortschatz, der an Wortbeispielen demonstriert werden kann. Dabei macht erst die Wandelbarkeit des Wortes und seine Bindung an die Sprachformen den Konsens einer Sprachgemeinschaft in ihren historischen Erscheinungsformen deutlich.

Die wissenschaftliche Beschäftigung mit dem Wort ist so alt wie die Beschäftigung mit der Sprache überhaupt.

Die Wortforschung gehört deshalb auch in der Sprachwissenschaft zu den wichtigsten und interessantesten Gebieten, da die Bindung aller sprachlichen Änderungen an die Sprecher, die es vollziehen und an ihnen teilnehmen, am ehesten sichtbar wird.

Die Frage nach der ursprünglichen Entstehung von Wörtern hat die Gelehrten zu allen Zeiten beschäftigt. Eine abschließende Klärung ist wohl kaum zu erwarten. Vieles im Gedankengut der frühen Geschichte der abendländischen Linguistik erscheint dunkel und widersprüchlich (Lyons 1995: 3). Zumeist schließt man sich der Erklärung des Psychologen Wilhelm Wundt an, nach der die Wörter aus Lautgebärden entstanden sind, wie sie wahrscheinlich den Frühmenschen eigen waren und sich in Interjektionen (Ausrufewörtern) erhalten haben (Wundt 1900).

Die größte geistige Leistung der Frühmenschen bestand dann in der wiederholbaren festen Zuordnung bestimmter Lautkombinationen zu bestimmten Gegenständen und Erscheinungen der Wirklichkeit, also in der Namengebung der Dinge, die bereits die Schöpfungsgeschichte der Bibel (Gen.2, 19 f.) als erste geistige Tat des Menschen hervorhebt .

Sie ist nach anderen frühen Texten und Deutungen nicht ohne göttliche Mithilfe erreicht worden. Die Benennungsfunktion als Grundfunktion des Wortes hebt Platon (427-347 v.u.Z.) in seinem Kratylus Dialog hervor. Wenn Lukrez (*Lucretius Carus*, etwa 99-55 v.u.Z.) in seinem Lehrgedicht „*De rerum natura*“ über das Verhältnis der Namen und Dinge zueinander schreibt, so zeugt das davon, dass die Philosophen des Altertums von der Betrachtung der Sprache, insbesondere des Wortes, eine Antwort auf die Frage nach dem Verhältnis von Wirklichkeit und Denken erhofften. Die Fragen, welcher Natur das Wort sei, ob es Produkt der Natur oder Ergebnis der Konvention sei, wie Lautkörper und Bedeutung einander zugeordnet werden, ob der Mensch mit Hilfe der Sprache (des Wortes) die Natur der Dinge, ihr Wesen erkennen könne, bewegen von Anfang an die abendländische Philosophie.

Lyons betont, dass die griechischen Philosophen uneins waren, ob Sprache auf „Natur“ oder „Konvention“ zurückgehe. „Bezeichnete man eine bestimmte Einrichtung als „natürlich“, so meinte man damit, dass der Ursprung auf ewige und unveränderliche Prinzipien außerhalb des Menschen zurückging (und daher unantastbar war); nannte man sie hingegen „konventionell“, so verstand man darunter, dass sie lediglich das Ergebnis von Brauch und Überlieferung sei (d.h. auf ein unausgesprochenes Übereinkommen, einen „Gesellschaftsvertrag“ zwischen den Angehörigen einer Gemeinschaft zurückging, auf einen „Vertrag“ also, der, da er ja vom Menschen geschlossen war, auch vom Menschen gebrochen werden konnte)“ (Lyons 1995:4)

„Das erste Merkmal was ich erfasse, ist Merkwort für mich und wird Mitteilungswort für andre“ bemerkt Herder und weist in seiner „Abhandlung über den Ursprung der Sprache“ darauf hin, dass es Erkenntnisprozess notwendig ist, ein Merkmal der Dinge zu verbalisieren, damit wir an ihm die Sache wiedererkennen, uns einprägen, oder –mit unseren Worten gesagt– den Begriff, speichern können: Er beweiset also Reflexion, wenn er nicht bloß alle Eigenschaften lebhaft oder klar erkennen, sondern eine

oder mehrere als unterscheidende Eigenschaften bei sich anerkennen kann. Der erste Aktus dieser Anerkennung gibt deutlichen Begriff, es ist das erste Urteil der Seele. Und, wodurch geschah diese Anerkennung? Durch ein Merkmal, das er absondern müsse und das als Merkmal der Besinnung deutlich in ihm blieb. Wohlan, so lasset uns ihm das $\epsilon\nu\ \rho\ \eta\ \chi\ \alpha$ zurufen. Das erste Merkmal der Besinnung war Wort der Seele. Mit dem ist die menschliche Sprache erfunden (Herder II, 1963,104)

Über die Form dieser ersten Namengebungen ist ebenfalls schon viel herumgerätselt worden. Es ist anzunehmen, dass es sich dabei zumeist um zufällig entstandene, situativ gefärbte Erinnerungswörter gehandelt hat, die von einzelnen gebildet und wiederholt wurden und schließlich allgemeine Anerkennung durch eine sich allmählich vergrößernde Sprachgemeinschaft erhielten, die diese Wörter mit der entsprechenden Sinnzuordnung übernahm, so wie Kinder oft ihre eigenen Benennungen schaffen und auf der Übernahme durch andere bestehen.

Dieser Vorgang der „Urschöpfung“ von Wörtern ist auch schon früh als Nachahmung bestimmter Natur- und Tierlaute erklärt worden. (Schippa 1992: 96).

Es werden verschiedene Möglichkeiten der „natürlichen“ Zugehörigkeit der Gestalt eines Wortes zu seiner Bedeutung unterschieden. Zunächst gab es die relativ kleine Gruppe von Wörtern wie *wiehern*, *meckern*, *tuten*, *schrillen*, *klingseln* usw., die auf die eine oder andere Weise die Laute, auf die sie sich bezogen, „imitieren“. Eine andere, aber verwandte Kategorie umfasste Wörter (z. B. *Kuckuck*, *Uhu* usw.), die ebenfalls eine bestimmte Lautqualität „imitieren“, jedoch die Lautquelle und nicht den Laut selbst angeben. In beiden Fällen besteht in der Tat ein einleuchtender „natürlicher“ Zusammenhang zwischen der physischen Gestalt des Wortes und dem, was er bezeichnet. Der Fachausdruck der Wörter dieser beiden Kategorien, der noch heute in dieser Bedeutung gebraucht wird, war *onomatopoeia*, griechisch für „Namenschöpfung“. Dass dieser Terminus „Namenschöpfung“ von den Grammatikern auf Wörter be-

schränkt wurde, welche die von ihnen bezeichneten Laute „nachahmten“, lässt die Ansicht der griechischen „Naturalisten“ besonders (besonders der Stoiker) erkennen, diese Wörter seien die Kerngruppe der „Namen“, aus denen sich die Sprache entwickelt hat. Die Grundbeziehung zwischen einem Wort und seiner Bedeutung bestand in der „Benennung“ und ursprünglich „ahmten“ die Wörter das Benannte nach. Onomatopoetische Wörter bildeten den Kern des Wortschatzes. (Lyons 1995:5). Ähnlich charakterisiert Th. Schippan diese Erscheinung: „Bei diesen nicht alzu häufigen Fällen besteht ein natürlich gegebener Zusammenhang zwischen den Merkmalen des Bezeichneten, den akustischen Eigenschaften und dem Zeichen“ (Schippan 1992:22).

Die onomatopoetische oder, wie es in der Lexikologie bezeichnet wird, „Lautmalende Wörter“ werden oftmals als Argument gegen die Bestimmung sprachlicher Zeichen als arbiträr angeführt. Gewiss ist bei ihnen das Formativ durch die klingliche Erscheinung des Bezeichneten bestimmt; dennoch ist der Lautkörper kein getrautes Abbild des Geräusches oder des Klangs. Nur einigen relevante Lautkörper (Signifiant) ist eine Bedeutung (Signifiē) zugeordnet, die mit eben diesem Lautkörper übermittelt wird, wobei der Bezug zwischen Lautkörper und Bedeutung grundsätzlich arbiträr ist, die gegenseitige Zuordnung beruht auf Konvention (Dausen 1989: 8).

Man bildet ein neues Zeichen, ohne auf vorhandenes Sprachmaterial zurückzugreifen. Die Lautgestalt dieser Zeichen ist ein akustisches Abbild des Benannten (*miauen, wau-wau, gackern, summen, brummen*). In diesem Fall sprechen wir von phonemisch-phonetischer Motivation. Da der Kreis der Objekte, die nach akustischen Merkmalen benannt werden können, relativ begrenzt ist, bildet diese Art der Motivation nicht den Hauptweg zur Entstehung neuer Lexeme. Es handelt sich vorwiegend um lautmalende Verben, um Tierbenennungen nach dem Lautäußerungen (Kindersprache). (Schippan 1992:97).

Die Benennungsmotive haben eine vermittelnde

Funktion. Sie sind zwar durch die Eigenschaften des Benennungsmotivs determiniert, aber welche Merkmale als Motive gewählt werden, ist von kommunikativen Absichten abhängig. Für die Wahl der Benennungsmotive sind die Merkmale entscheidend, da dem Benennenden wichtig ist, weil sie besonders auffallen, deutlich einordnen, und Assoziationen auslösen, die im Sinne des Namengebers sind.

Das Prinzip der Arbitrarität sprachlicher Zeichen in dem Sinne, dass es keinen zwingenden Zusammenhang zwischen der Ausdrucksseite und der Bedeutung gibt, ist eine wichtige Grundlage aller kontrastiven Analysen (vgl. Feró 2006). Demnach ist weder die Bedeutung noch Ausdrucksseite eines Zeichens durch das jeweils andere vorhersagbar. Eine mit der Arbitraritätsprinzip eng verbundene Konzeption ist die Motiviertheit bestimmter sprachlicher Zeichen. Die Motiviertheit besagt, dass bei bestimmten Zeichen doch eine Relation zwischen Form und Bedeutung besteht.

Es ist wichtig festzuhalten, dass sich die Motiviertheit und Arbitrarität nicht gegenseitig ausschließen, sondern zwei verschiedene Phänomene sind, die zwei verschiedene Perspektiven auf Sprache erfordern. Die Arbitrarität ist eine auf das Sprachsystem bezogene theoretische Voraussetzung. Die Motiviertheit bezieht sich dagegen auf die Sprachkompetenz der Sprecher (Hallsteinsdóttir und Feró 2010:139)

Den besten Beweis für die prägende Kraft der Sprache und damit auch den arbiträren Charakter des Zeichens liefert der Vergleich der schallnachahmenden Wörter in verschiedenen Dialekten und Sprachen oder auch nur in den verschiedenen Entwicklungsstufen der deutschen Sprache.

So sind z.B. *gackern, bellen, Gans* ursprünglich phonetisch-phonemische motivierte Wörter. Im Verlaufe der Jahrhunderte veränderte sich der Lautkörper, löste sich von motivierten Laut: *gackern*-mhd. *gagen*, ahd. *g a g i z o n*, *gackizōn*. Beim Vergleich mit den Äquivalenten anderer Sprachen zeigen sich selbst bei verwandten Sprachen Abweichungen im Lautkörper, aber vor allem in den

grammatischen Formen. *Quaken* ahmt den Laut der Frösche nach, *Schnattern* den der Enten. Ihnen entsprechen engl. to quack, russ. Квакать (*kvakat*), lat. *coaxare*, georg. `iyiyini` (*kikini*). Das deutsche Wort *Schnattern* mnd. *snateren* fehlt in den anderen germanischen Sprachen. Dem deutschen Wort *Knurren* entspricht russ. „ворчать~(*vorčat*), georg. „ბუზღუნი“ (*buzguni*), Dem Deutschen Wort *bellen* entspricht russ. „лаять~ (*lajat*) georg. „ეეფა“ (*kefa*). Das deutsche *miauuen-* russ. „мяукать~(*mjaukat*)- georg. „ქნავილი“, „ჩხავილი“ (*knavili, čxavili*).

Den besten Beweis für die Abweichungen im Lautkörper bei verwandten Sprachen zeigen folgende Schallnachahmungen: *wiehern* ahmt den Laut der Pferde nach. Russ. „ржать“ (*rjat*), georg. „ხვობობი“, „წობობი“ (*xvixvini, tsixvini*). *Meckern* ahmt den Laut den der Ziegen. Russ. „блеять“ (*blejat*), georg. „კიკინი“ auch „ბუზღუნი“, „ჯუჯღუნი“ (*kikini, buzguni, jujguni*).

Selbst die eigentliche Wiedergabe des Tierlautes variiert von Sprache zu Sprache. Deutschem *wau-wau* entspricht im Russischen *vaf-vaf*, im Englischen *bow-bow*, im Französischen *oua-oua*, im Georgischen *av-av* usw.

Gäbe es eine absolute Lauttreue der Formative, so müsste es ohne Schwierigkeiten auch dem, der die englische Sprache nicht beherrscht, möglich sein, die Bedeutung der folgenden schallnachahmenden Wörter von Lautbild her zu erschließen: *to buzz* „flüstern“, *to whistle* „pfeifen“. Wenn wir ähnliche Erscheinungen im Georgischen vergleichen, so bekommen wir gleiches Bild: unserer Meinung nach sind auch hier die Bedeutungen der gleichsinnigen schallnachahmenden Wörter von Lautbild her zu erschließen, z.B. für *to buzz* „ჩურჩული“ *čurčuli* (flüstern), für *to whistle* „სტვენა“ *stvena* (pfeifen).

Hier wird der Zeichencharakter der Onomatopoeica deutlich: Merkmale des Geräusches werden durch Phoneme des Formativs abgebildet, aber die Auswahl der Merkmale und die Zuordnung zum Phonemsystem sind sprachliche Verallgemeinerungen. Dieser Tatbestand lässt sich auch daran verdeutlichen, dass die Entwicklung eines solchen ursprüng-

lich onomatopoeischen Wortes immer weiter von der natürlichen Quelle wegführen kann: *panschen* `mischen`, `verfälschen` geht zurück auf schallnachahmendes „klatschen“, „schlagen“. Der lautmalende Ausdruck für das ungehörige Vermengen einer Flüssigkeit mit einer anderen tritt zuerst im Namen auf: Panschenwein. Übernahme eines österreichischen Schankwirts im 15. Jh. (Kluge 1967: 430). Während der schallnachahmende Charakter von *knurren* noch deutlich ist, tritt er bei Ableitung *knurrig* (ein knurriger Alter) völlig zurück. Dennoch fällt die Klangähnlichkeit onomatopoeischer Wörter verschiedener Sprachen auf. Sie ist ohne Zweifel durch die ähnliche Sinneswahrnehmung und Ähnlichkeiten im Phonembestand bedingt. (Schippa 1992: 100).

Im Bereich der Onomatopoeica tritt auch die Erscheinung der Synästhesie auf: Wahrnehmungen mit Hilfe anderer Sinnesorgane werden in lautlich-akustische Einheiten umgedeutet: *fimmern, schimmern, glitzen, flitzen*. Gestützt wird diese Auffassung durch die Lautähnlichkeit solcher Wörter in verwandten Sprachen und durch die Nutzung bestimmter Lautverbindungen für ähnliche kinematische Reize. Hier spricht man von sekundärer Lautbedeutung: *flittern, flattern, flimmern, blitzen, blinzeln*. Das vor allem dann, wenn bestimmte Klangbilder poetisch genutzt werden und damit eine emotionale Färbung erhalten. (Schippa 1992: 100).

So auch Ullmann `Die Ausdruckskraft der Laute, die nur einen besonderen Aspekt der phonetischen Motivierung darstellt, kann in doppelter Hinsicht gefühlswirksam sein. Wenn Lautung und Bedeutung harmonieren, macht sie sich im Einklang in der ästhetischen Symmetrie angenehm bemerkbar`. (Ullman 1967: 96). Im umgekehrten Fall, dem Missverhältnis zwischen Laut und Bedeutung, wird ebenfalls eine emotionale Wirkung erzeugt.

Es sind aber relativ nur wenige Wörter onomatopoeisch. Bei anderen erklärte man den „natürlichen“ Ursprung unter Verweis auf eine oder mehrere in dem entsprechenden Wort enthaltene Laute. Von bestimmten Lauten glaubte man nämlich, dass sie an bestimmte psychische Eigenschaften oder Tätigkeiten

erinnerten oder diese ‚imitierten‘ und man ordnete sie in ‚weiche‘, ‚spröde‘, ‚fließende‘, ‚männliche‘ u.a. Man könnte zum Beispiel im Sinne der ‚Naturalisten‘ behaupten, / -sei ein fließender Laut; die Wörter *liquid* (*flüssig*), *fließen*, usw. enthielten demnach einen Laut, der ‚natürlich‘ ihrer Bedeutung gerecht wird. Der moderne Terminus für diese Art von Zusammenhang zwischen den konstitutiven Lauten eines Wortes und seiner Bedeutung ist, sowohl man darunter eine Eigentümlichkeit der Sprache versteht, *Lautsymbolik*.

Nachdem die griechischen Etymologen „onomatopoeia“ und Lautsymbolik voll ausgeschöpft hatten, blieben ihnen noch immer sehr viele Wörter zu erklären übrig. Sie stellten daher verschiedene Prinzipien auf, wonach Wörter voneinander abgeleitet oder sonst zueinander in Beziehung gebraucht werden konnten; diese Prinzipien wurden schließlich als die traditionellen Gesetze der Etymologie festgelegt. Diese Prinzipien zerfallen in zwei Gruppen. Erstens: Die Bedeutung eines Wortes lässt sich aufgrund eines ‚natürlichen Zusammenhangs zwischen der ursprünglichen und der übertragenen Verwendung erweitern; z.B. *der Hals einer Flasche, der Fuß eines Berges, die Motorhaube* usw. (Es handelt sich hier um Metaphorisierung der Wörter). Zweitens: Die Gestalt eines Wortes kann aus der eines anderen durch Hinzufügen, Weglassen, Ersetzen und Umstellen von Lauten abgeleitet werden. (wobei ein ‚natürlicher‘ Zusammenhang in der Bedeutung der beiden Wörter gegeben sein muss). Nur durch eine sehr freie und willkürliche Anwendung dieser zwei Gruppen von Prinzipien, die sich auf die Gestalt des Wortes bezogen, konnten die ‚Naturalisten‘ beanspruchen, alle Wörter von einer Gruppe von ‚Urwörtern‘ ‚natürlicher‘ Entstehung ableiten zu können.

Solche Schallnachahmungen (Onomatopoeie) können aber nur für eine geringe Zahl von Wörtern als Grundlage angenommen werden. (z.B. Wörtern wie nhd. *Kiebitz, Glucke, Fink, Uhu*, volksetymologisch auch bei *Kuckuck* (mhd. Gutzgauchl), sowie Wörter wie nhd. *klingeln, bimmeln, plätschern, Tingleltangel* usw. häufig auch in der Ammensprache

und bei Kindern: *wauwau, gaakgaak* usw. Meistens haben solche Bildungen im Laufe der Wortgeschichte ihre Lautform verändert, so dass sie heute oft nicht mehr als Schallnachahmungen erkennbar sind. (vgl. z.B. mhd. *krîschen*: nhd. *kreischen*, mhd. *krîzen*: nhd. *kreißen*= Schreien bei der Geburt)

Die Urschöpfung hat sich wahrscheinlich nur auf die Wortwurzeln, d.h. die sinntragenden Lautelemente (Lexeme), bezogen. Man hat vermutet, dass Uridg. (oder die ihm zugrundeliegenden Sprachen) eine reine Wurzelsprache war. Die Bildung weiterer Wörter aus diesen Grundwörtern durch Variationen bestimmter Laute (Ablaut), durch Kombinationen mit anderen Wörtern oder Wortteilen (Ableitungen) wird einen zweiten wichtigen Schritt in der Sprachgeschichte (durch Sprachentwicklung) getan haben, und hat dadurch die Möglichkeit geschaffen, das in den Benennungen spiegelnde Chaos der Dinge im Wortschatz zu gruppieren, zu gliedern und so zum Kosmos die Sprache umzuwandeln ermöglicht hat. Wahrscheinlich vollzog sich auch dieser Prozess schon sehr früh in der menschlichen Sprachentwicklung, vielleicht zunächst auf der Stufe von Wiederholungen (Reduplikationen) und Analogiebildungen, aus denen sich schließlich Zeichensysteme sowohl Wortfamilien oder Wortsippen oder auch für bestimmte Wortgruppen (Wortarten), grammatische Kategorien und Morpheme, also für funktionale Sinnzeichen entwickelten.

Fazit

Der Vorgang der ‚Urschöpfung‘ von Wörtern auch schon früh für Nachahmung bestimmter Natur- und Tierlaute erklärt worden ist und selbst die eigentliche Wiedergabe des Tierlautes variiert sich von Sprache zu Sprache. Ohne Zweifel ist das Formativ durch die klingliche Erscheinung des Bezeichneten bestimmt. Es ist Zusammenhang zwischen den konstitutiven Lauten eines Wortes und seiner Bedeutung. Die Lautgestalt dieser Zeichen ist ein akustisches Abbild des Benannten. Das sind Onomatopoeische Wörter und werden in den lexikologischen

Forschungen als phonemisch-phonetische Motivation bezeichnet. Der Bezug zwischen Lautkörper und Bedeutung ist grundsätzlich arbiträr, die gegenseitige Zuordnung beruht auf Konversion.

Die Motiviertheit und Arbitrarität schließen sich nicht aus, aber sind zwei verschiedene Phänomene und erfordern zwei verschiedene Perspektiven.

Nachdem die griechischen Etymologen Onomatopoeia und Lautsymbolik voll ausgeschöpft hatten, blieben ihnen noch immer sehr viele Wörter zu erklären übrig. Sie stellten daher verschiedene Prinzipien auf, wonach Wörter voneinander abgeleitet oder sonst zueinander in Beziehung gebraucht werden konnten; diese Prinzipien wurden schließlich als die traditionellen Gesetze der Etymologie festgelegt.

Ungeachtet dessen, ist die Bildung der onomatopoeischen (Lautmalenden) Wörter kein einziger Weg zur Entstehung der Wörter. Es bleibt noch Vieles zu klären und zu ordnen, denn der Ursprung der Sprache und bzw. der Wörter verliert sich im Dunkel der Vergangenheit und entzieht sich der direkten Beobachtung.

Literature

1. *Faró Ken.* (2006): Idiomatizität- Ikonizität-Arbitrarität: Beitrag zu einer funktionalistischen Theorie der Idiomäquivalenz. Kopenhagen: Dokrorarbeit an der Universität Kopenhagen

2. *Hallsteinsdóttir Erla, Faró Ken.* (2010): Interlinguale Phraseologie: Theorie, Praxis und Perspektiven. In Koenraad Kuiper (Hg.) Yearbook of Phraseology. De Gruyter Mouton. Berlin/New York

3. *Herder J.G.* (1963): „Abhandlung über den Ursprung der Sprache“ In Th. Schippan (Hg) Lexikologie der deutschen Gegenwartssprache. Max Niemeyer Verlag. Tübingen

4. *Lyons J.* (1995). Einführung in die moderne Linguistik. Verlag C.H.Beck München

5. *Paul H.* (1968): Prinzipien der Sprachgeschichte. Darmstadt

6. *Schippan Th.* (1992): Lexikologie der deut-

schen Gegenwartssprache. Max Niemeyer Verlag. Tübingen

7. Schröder M. (1980): Zum Zusammenhang zwischen Benennungsmotiv, Motivbedeutung und Wortbedeutung. In: DaF, 327-330

8. *Ullmann* (1967): Grundzüge der Semantik. Die Bedeutung in sprachwissenschaftlicher Sicht. Deutsche Fassung v. S. Koopmann. Berlin

9. *Wundt W.* (1990): (3 1911): Völkerpsychologie. Eine Untersuchung der Entwicklungsgesetze von Sprache, *Mythus* und Sitte. Bd.1. Die Sprache. 2 Teile. Leipzig

ენის წარმოშობის პრობლემა – სიტყვის კავშირი მის მნიშვნელობასთან

ნანა სტამბოლიშვილი

ბათუმის შოთა რუსთაველის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

ევროპეისტიკის დეპარტამენტი

ნინოშვილის ქ. №35, 6010, ბათუმი,

საქართველო

E-mail: n-stamboli@yahoo.com

ანზორ აბუსერიძე

ბათუმის შოთა რუსთაველის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

ევროპეისტიკის დეპარტამენტი

ნინოშვილის ქ. №35, 6010, ბათუმი,

საქართველო

E-mail: abuseri@yahoo.com

რეზიუმე

ნებისმიერი ენა სიტყვებში ცოცხლობს, ამიტომაც სიტყვის კვლევის საკითხი გერმანულ ენათმეცნიერებაში ყოველთვის ეკუთვნოდა ერთ-ერთ ყველაზე მნიშვნელოვან და აქტუალურ სფეროს. ენათმეცნიერებს ყველა დროში აინტერესებდათ სიტყვების წარმოშობის საკითხი. მკვლევრები ყველა

შესაძლებლობებს მიმართავდნენ სიტყვის აგებულების შესაძლო კავშირის გამოსავლენად მის მნიშვნელობასთან.

ონომატოპოეტური სიტყვები ხშირად არგუმენტად გამოიყენებოდა ენობრივი ნიშნის არბიტრარულობის განსაზღვრისათვის. ენას აქვს მეხსიერებაში აღბეჭდვის საოცარი ძალა. ამ თვისებისა და ენობრივი ნიშნის არბიტრარული ხასიათის გამოვლენის ყველაზე კარგ მტკიცებულებას წარმოადგენს ბგერათა იმიტაციის საშუალებით შექმნილი სიტყვების არსებობა სხვადასხვა დიალექტებსა და ენებში – გერმანული ენის განვითარების სხვადასხვა ეტაპზე.

ონომატოპოეტური სიტყვები შედარებით ნაკლებია ენაში. ზოგიერთმა ასეთი სახის წარმონაქმნმა გერმანული ენის განვითარების სხვადასხვა ეტაპზე მისი ბგერითი შემადგენლობა შეცვლა და უკვე აღარ შეიცნობა ბგერის იმიტაციის შედეგად წარმოქმნილ სიტყვად.

აქედან გამომდინარე, არსებული საკითხის შესახებ ბგერი რამ ჯერ კიდევ გასარკვევი და ასახსნელია, რადგან ენის და, შესაბამისად, სიტყვების წარმოშობის საკითხი წარსულის წიაღში იკარგება და პირდაპირი დაკვირვების საშუალებას არ იძლევა.

საკვანძო სიტყვები:

წარმოშობა, ფორმა, მნიშვნელობა, ლექსიკა, ონომატოპოეტური სიტყვები.

Проблема происхождения языка, взаимоотношения между словом и его значением

Стамболишвили Нана Михайловна
Батумский государственный университет им.
Шота Руставели
Департамент европейстики
ул. Ниношвили 35, 6010, Батуми, Грузия
E-mail: n-stamboli@yahoo.com

Абусеридзе Анзор Казимович
Батумский государственный университет им.
Шота Руставели
Департамент европейстики
ул. Ниношвили 35, 6010, Батуми, Грузия
E-mail: abuseri@yahoo.com

Резюме

Язык живёт в лексике. Поэтому вопрос об исследовании слова в немецком языкознании всегда относился к числу важнейших и интереснейших областей. Лингвисты всегда интересовались этимологией слов. Учёные пытались выявить отношения между формой и значением слова.

Ономатопоэтические слова всегда использовались в качестве аргументов для определения арбитральности языкового знака. Самым лучшим доказательством, запечатливающей силы и выявления арбитрального характера языкового знака является наличие слов, созданных с помощью имитации звука в разных языках и диалектах на различных этапах развития немецкого языка.

Следует отметить, что в языке сравнительно очень мало ономатопоэтических слов. Множество таких слов на разных этапах развития немецкого языка изменило свой звуковой состав и сейчас невозможно опознать в них слова, которые возникли с помощью звуковой имитации.

Таким образом, многое ещё предстоит выяснить, так как происхождение языка и слова остаётся в прошлом и мы лишены возможности прямого наблюдения.

Ключевые слова:

Происхождение формы, значение, лексика, ономатопоэтические слова.

Concepts of Figure and Ground in Literary Stylistics

Marina Zoranyan

Georgian Technical University

Department of Liberal Sciences

77 Kostava st., 0175, Tbilisi, Georgia

Tel. : 593 783 342

E-mail: marinaziger@gmail.com

Abstract

The paper views the concepts of figure and ground in literary stylistics. Employed in the visual arts they may be extended by analogy to language, and in doing so, the notion of figure equates to the linguistically foregrounded elements of texts. Textual figures may be dynamic; that is, they may be imbued with a sense of movement. This is explained by the cognitive notion of an image schema - a relatively simple structure that constantly recur in our everyday bodily experience, such as containers, paths, links, balance, etc. This figure/ground distinction is a useful addition to the basic foregrounding theory as it allows us to explain more clearly how we as readers shift our attention between various parts of a text while we read.

Keywords:

figure, ground, image schema, foregrounding, parallelism, deviation

Introduction

The concept of **figure and ground** adds a further cognitive dimension to the notion of foregrounding by providing an explanation of why we are attracted to deviant and parallel structures. Notions of figure and ground have their origins in the work of the Gestalt psychologists of the early 1900s, and particularly in the work of E. Rubin (1915).

Rubin proposed that our visual field is organized in such a way that we make a distinction between figures and backgrounds, and that we are able to distinguish the contours of separate objects when there

is a strong contrast between their respective colours and degrees of brightness. For example, a particularly bright object will stand out against a dull background and will consequently be perceived as figural and therefore prominent. Rubin's famous illustration of figure and ground is the face/vase illusion.

When we look at the picture, we either see two black faces in profile or a white vase-like object. The point here is that we can only see one of these images at any one time; we cannot see both the vase and the faces simultaneously for this is that the object we choose to concentrate on (the figure) seem to us to have special properties. Research also suggests that we attach more importance to figures, that they are memorable and that they are likely to be associated with meaning, feeling and aesthetic values~ (F. Ungerer and H. J. Schmid 1996).

Main Body

It is relatively easy to see how the concept of figure and ground as employed in the visual arts may be extended by analogy to language, and how, in so doing, the notion of figure equates to the linguistically foregrounded elements of texts. It is also the case that textual figures may be dynamic; that is, they may be imbued with a sense of movement. This is explained by the cognitive notion of an **image schema** - a relatively simple structure that constantly recur in our everyday bodily experience, such as containers, paths, links, balance, etc.

P. Stockwell (2002a:15) makes the point that in prose fiction, characters are figures against the ground of the story's setting. He explains that we can view them as being figures because they move across the ground, either spatially or temporarily as the novel progresses, or qualitatively as they evolve and collect traits from their apparent psychological development~ (P. Stockwell 2002b: 16). Within a fictional world, it is not just characters who constitute figures, but other objects too. Stockwell explains

how movement is prototypically represented in the verb phrase, through verbs of motion, and/or by locative expression of space and time, realized through prepositional phrases – e.g., ‘over there, under the table~, etc. Key to our understanding of movement in texts are image schemas, defined by Ungerer and Schmid as ‘simple and basic cognitive structures which are derived from our everyday interaction with the world~ (1996: 160). So, with regard to movement, one of the image schemas we have is of the locative expression OVER/UNDER. This arises out of the repeated encounters with objects moving over other objects. (There are other image schemas of movement. Stockwell [2002b: 16] lists some of other image schemas of movement as JOURNEY, UP/DOWN, FRONT/BACK, and INTO/OUT OF.) In this image schema the *figure* is referred to as a **trajector**, and the *ground* that it is moving over is called **landmark**. And as trajector moves over a landmark, it follows a **path**.

Let’s consider the following extract from Milner Place’s (1995) poem ‘**Favela**~:

*The sun hammers the corrugated iron,
cracks the thin boards, but over the sea
the clouds push their black hearts closer*

Here, the clouds are the trajector following a path above the sea, which constitutes the landmark. All OVER/UNDER image schemas make use of this basic conceptual structure.

We might examine how the concepts of figure and ground can be employed to help us understand and interpret longer texts. To do this we will consider how the concept of figure and ground is useful in explaining the mechanism by which a reader might make sense of the following poem by Edward Thomas (1995):

Tall Nettles

*Tall nettles cover up, as they have done
These many springs, the rusty harrow, the plough
Long worn out, and the roller made of stone:
Only the elm butt tops the nettles now.
This corner of the farmyard I like most:
As well as any bloom upon a flower.
I like the dust on the nettles, never lost*

Except to prove the sweetness of a shower.

In this poem the speaker describes his favourite spot in a farmyard, evoking a nostalgic image of a place neglected and overgrown with nettles. We are likely to picture the scene being described and to see it in a particular way. E.g., it is probable that we will picture the harrow, the plough and the roller to be behind the nettles, only barely visible. Why is it that we are likely to ‘see~ the scene in this way? Obviously, this is in part to do with the propositional content of the phrasal verb ‘cover up~, but the concept of figure and ground can also help us to explain why it is that we imagine the scene in the way that we do.

In terms of figure and ground, *the nettles* can be seen as the figure in the poem for a variety of reasons. The noun phrase ‘tall nettles~ is foregrounded as it is the title of the poem. It is also the grammatical subject of the first sentence. We therefore read this noun phrase twice as we begin reading the poem, and because it is unusual to have the same noun phrase repeated in immediate succession, it is likely to attract our attention, causing the object to which it refers to be perceived as figural. The items that the nettles cover up, the *rusty harrow*, the *worn out plough* and the *stone roller*, are in the object position in the sentence, and are preceded by an adverbial that further distances them from the subject of the sentence. This grammatical structure corresponds with the propositional content of the phrasal verb ‘cover up~ and helps to evoke an image of the nettles being in front of the farm implements. As a result, we are likely to picture *the nettles* as being in the foreground of the scene. In effect, the ‘tall nettles~ constitute a trajector moving over several landmarks – the *rusty harrow*, the *worn out plough* and the *stone roller*. The way that we ‘see~ the scene is governed by the OVER image schema that we have.

Figures and grounds, though, are not necessarily fixed across the course of a whole text. Instead, as we read, other elements of a text are likely to catch our interest and shift our attention. In the case of this poem, other trajectors appear and follow paths across other landmarks. In the fourth line of the stanza, we are likely to shift our attention on to the image

of the *elm butt* (*Only the elm butt tops the nettles now*). This is a new grammatical subject, and likely to attract our attention because it is a new element of the scene. `Newness~ plays a major part in making something figural in a text. Additionally, phonological parallelism help to foreground the image of the elm butt. The adverb `only~ and the noun `elm~ both contain lateral and nasal sounds. Parallel structures like this set up a relationship of either opposition or equivalence. In this case it would appear to be a relationship of equivalence, and the foregrounds the relationship between the two words and emphasizes the fact that the *elm butt* is the only object not entirely covered by the nettles. This is contrasted with the alliterative relationship between the object noun `nettles~ and the adverb `now~, both of which begin with the nasal consonant [n]. Again we can see a relationship of equivalence between `nettles~ and `now~. However, there is wider parallel structure at work within this clause, at both the level of phonology and grammar. Both the subject and the object of the clause are phonologically parallel with their related adverbials. We can note that before the predicator there is an adverbial (`only~) followed by a noun phrase (`elm butt~), and after the predicate this structure is reversed as we encounter a noun phrase (`the nettles~) followed by an adverbial (`now~). This parallelism sets up a relationship of opposition between the subject and the object of the clause, which we might see as a figure/ground relationship. This throws into relief the image of the *elm butt* and focuses our attention away from the *nettles* and on to this object, thus changing the figure in the poem.

In the second stanza, the syntactic deviation that arises as a result of the grammatical object being placed first in the clause works to foreground the image of `this corner of the farmyard~. One way of imagining the scene that is conjured up by the poem is to think of it in filmic terms. Up until this point it seems that we have had a shot of the *tall nettles*, followed by a shot of the *elm butt*. We now pull out from a close-up of the elm butt to a wider view of the corner of the farmyard as a whole, almost as if a camera were pulling back on the scene being shot.

`This corner of the farmyard~ thus replaces the ~*elm butt*~ as the figure, and the image of the elm butt is backgrounded, along with the image of the tall nettles.

As we continue to read, the figure changes again. This time our attention is focused on `the dust on the nettles~. The fronting of the adverbial `As well as any bloom upon a flower~ causes us to pay particular attention to the clause `I like the dust on the nettles~ (this is because we would expect this clause, prototypically, to come before the adverbial). Within this clause, we can also notice that a figure/ground relationship emerges between the image of the *dust* and the image of the *nettle*. This can be explained by the locative prepositional phrase which suggests that the *nettle* forms the ground on which the *dust* settles. Consequently we see the *dust* as the figure. The *dust*, then, is the trajector here and the *nettle* becomes the landmark onto which the trajector moves. If we return to the film camera metaphor, it would appear that what we experience at this point in the poem is another close-up shot, this time of the *nettle leaves*.

Conclusion

This figure/ground distinction is a useful addition to the basic foregrounding theory as it allows us to explain more clearly how we as readers shift our attention between various parts of a text while we read. It also helps to address the common criticism that stylistics is too concerned with formal features of language and does not take into account what real readers do when they interpret texts.

Literature

1. Rubin E. (1915): *Synsoplevede Figurer*. Copenhagen: Gyldendalsde Boghandel
2. Ungerer F. and Schmid H. J. (1996): *An Introduction to Cognitive Linguistics*. London: Longman
3. Stockwell P. (2002): *Cognitive Poetics: An Introduction*. London: Routledge

4. Stockwell P. (2002): Miltonic texture and the feeling of reading, in Semino, E. and Culpeper, J. (eds.) *Cognitive Stylistics: Language and Cognition in Text Analysis*, pp. 73-94. Amsterdam: John Benjamins

5. Place M. (1995): *In a Rare Time of Rain*. London: Jonathan Cape.

6. Thomas E. (1995): *Selected Poems*, ed. Ian Hamilton, Bloomsbury.

Понятия фигуры и фона в литературной стилистике

Зораян Марина Георгиевна

Грузинский технический университет

Департамент либеральных наук

Ул. Костава, 77, 0175, Тбилиси, Грузия

Тел.: 593 783 826

E-mail: marinaziger@gmail.com

Резюме

Статья рассматривает понятия фигуры и фона в литературной стилистике. Используемые в изобразительном искусстве, по аналогии они могут распространяться на язык, и при этом понятие фигуры приравнивается к элементам текста, лингвистически выводимым на передний план. Фигуры, содержащиеся в тексте, могут быть динамичными, то есть, они могут быть наполнены чувством движения. Это объясняется когнитивным понятием схемы изображения - относительно простой структуры, которая постоянно повторяется в нашем каждодневном опыте, таком как емкости, дороги, связи, равновесие, и т.д. Это различие между фигурой и фоном - полезное дополнение к базовой теории выведения на передний план, поскольку это позволяет нам более ясно объяснить то, как мы, как читатели переключаем наше внимание на различные части текста по мере его чтения.

Ключевые слова:

фигура, фон, изобразительная схема, передний план, параллелизм, отклонение.

ფიგურისა და ფონის ცნება ლიტერატურულ სტილისტიკაში

მარინა ზორანიანი

საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი

ლიბერულ მეცნიერებათა დეპარტამენტი

კოსტავას ქ. 77, 0175, თბილისი, საქართველო

ტელ.: 593 783 826

E-mail: marinaziger@gmail.com

რეზიუმე

სტილიაში განიხილება ფიგურისა და ფონის ცნება ლიტერატურულ სტილისტიკაში. ეს ცნებები, რომლებიც ძირითადად გამოიყენება ვიზუალურ ხელოვნებაში, შეიძლება გამოყენებულ იქნას ენის მიმართაც. ასეთი გამოყენებისას ფიგურის ცნება უდრის ტექსტის წინა პლანზე წამოწეულ ლინგვისტურ ელემენტებს. ტექსტის ფიგურები შეიძლება იყოს დინამიკური, ანუ შეიძლება მოიცავდნენ მოძრაობის მნიშვნელობას. ეს აიხსნება გამოსახულების სქემის კოგნიტიური კომპონენტით. გამოსახულების სქემა არის შედარებით მარტივი სტრუქტურა, რომელიც რეგულარულად მეორდება ადამიანის ცხოვრებაში, მაგალითად, გზა, კავშირი, წონასწორობა და ა.შ. ეს განსხვავება ფიგურასა და ფონს შორის სასარგებლო დამატებაა წინა პლანზე გამოტანის თეორიისათვის, რადგან ის საშუალებას გვაძლევს უფრო გასაგებად ავსხნათ, თუ როგორ გადავრთავთ ყურადღებას ტექსტის კითხვისას მის სხვადასხვა ნაწილებზე.

საკვანძო სიტყვები:

ფიგურა, ფონი, გამოსახულების სქემა, წინა პლანზე გამოტანა, პარალელიზმი, გადახრა.

შექსპირის მახაბლისეული თარგმანის სილიაღე

ნათია ხარბედია
საქართველოს საპატრიარქოს
წმინდა ანდრია პირველწოდებულის
ქართული უნივერსიტეტი
ჭავჭავაძის გამზ. 53 ა, თბილისი,
საქართველო
ტელ.: 593 496 629
E-mail: natiakharbedia@yahoo.com
kharbedianatia@yahoo.com

რეზიუმე

ცნობილმა ქართველმა მწერალმა და საზოგადო მოღვაწემ - ივანე მახაბელმა, შექსპირის ქართულ ენაზე მთარგმნელმა, კარგად იცოდა, თუ რა სიძნელებს შეიძლებოდა გადაეყრდა ამ უკვდავი დრამატურგის თარგმნის პროცესში, თუმცა მან ბრწყინვალედ გაართვა თავი ყოველივეს და შეინარჩუნა შექსპირისეული ფრაზის სილიაღე. მან მოახერხა ნამდვილი ქართული შესატყვისი მოენახა შექსპირის უმდიდრესი ლექსიკისათვის. მახაბელმა თავის თარგმანებში შეძლო და გადმოიტანა ის ყოველივე, რაც დამახასიათებელია შექსპირის შემოქმედებისათვის - აზრის ლაკონიურობა და სისხარტე.

საკვანძო სიტყვები:

ივანე მახაბელი, შექსპირის დრამატურგია, თარგმანი, ფოლკლორი, ანდაზა.

შესავალი

ივანე მახაბელი დიდი ოსტატობით ქსოვს შექსპირის სიტყვის ქსოვილს და ქართულად მომხიბლავად აუღერებს მის უკვდავ სიმფონიებს. მეტად გვხიბლავს გაბედული გამოთქმები, პირველად მახაბლის მიერ გამოყენებული ქართულ ენაში.

მახაბელს კარგად ესმის, რომ ხშირად სიზუსტის დაცვით, სიტყვების პირდაპირი თარგმნით, ნაწარმოების შინაარსისა და ქართული ენის ბუნების გაუთვალისწინებლად, არასასურველ შედეგს მივიღებთ. ასეთი თარგმანი, პირიქით, დაშორდება ორიგინალს. ამიტომაც იგი ბრმად არ თარგმნის ცალკეულ ფრაზას, არამედ საოცარი ინტუიციით წყვედება ყველა ნიუანსს და შესაფერი ფორმით გადმოაქვს ქართულ ენაზე.

ძირითადი ნაწილი

მახაბლის ყველაზე დიდი ღირსება ისაა, რომ იგი ახერხებს შექსპირის მდიდარ ლექსიკას მოუნახოს ნამდვილი ქართული შესატყვისი. მისთვის სიტყვა განყენებულად არ არსებობს. სიტყვით იგი გამოხატავს აზრს, ქმნის სახეს, მოვლენას თავის სახელს არქმევს. მკითხველს ნათლად წარმოუდგება ამ სიტყვით გამოხატული მოვლენა ან სახე. ამიტომაცაა, რომ როდესაც მახაბლის თარგმანს ვკითხულობთ, სიტყვები პირდაპირ აღბეჭდავენ სახეებს ჩვენს ცნობიერებაში. მკითხველს არ სჭირდება სიტყვის გასაცოცხლებლად შესაფერი სახის ძებნა. ძალზე საგულისხმო და ყურადღებაამისაქცევია ის გაბედული გამოთქმები, რომლებიც პირველად მახაბელმა გამოიყენა ქართულ ენაში.

მოვიტანო იმის მაგალითებს, თუ რა შესანიშნავ, გაბედულ შესატყვისებს პოულობს მახაბელი ინგლისური სიტყვის ან გამოთქმისათვის.

Urge me no more, I shall forget myself... („იუ-ლიუს კვისარი“).

დამეხსენ, ბრუტოს, ლამის გონება დამეფანტოს... (პირდაპირი თარგმანი იქნება: „ლამის თავი დამავიწყდეს“).

“The jealous of ferworm widow and herself... („რიხარდ მესამე“).

ეს და ის ქვრივი, ეჭვიანი, დროგაცვეთილი,

მარტოდ-მარტონი აქ მეფობენ, ნათლი-დედობენ.

იმავე პიესაში ვხვდებით: my Lord of Buckingham, if my weak oratory

Can from his mother win the Duke of York...

„Weak oratory“ – პირდაპირ რომ ვთარგმნოთ, იქნება „სუსტი მჭევრმეტყველება“. იგულისხმება, რომ კარდინალს (რომელიც ამ სიტყვებს წარმოთქვამს) არა აქვს იმედი, დაიყოლიოს იორკის მთავარი. ქართულად ეს სტრიქონებიც შესანიშნავადაა თარგმნილი:

„მილორდ ბუკინგამ, თუკი ჩემი მწირ-მეტყველება

დაათხოვნიებს თავის დედას იორკის მთავარს...“

ომიდან დაბრუნებული, გამარჯვებული მაკბეტი მიმართავს კუდიანებს:

Stay you imperfect *speakers*, tell me more...

მაჩაბელს ნათარგმნი აქვს „speakers“, როგორც „სიტყვაძვირო“.

BE NOT A NIGGARD OF YOUR SPEECH...

„Niggard“ – ძუნწის ნიშნავს. ეს ფრაზა ასეა თარგმნილი:

“ყველა მითხარ, ნუ სიტყვაძუნწობ“.

ეს გამოთქმები მაჩაბელს ხალხური ფოლკლორიდან აქვს აღებული. ქართლის სოფლებში ხშირად ამბობენ ხოლმე: „სიტყვაძვირი (ან პურძვირი) კაცია“, „წისქვილძვირობა იყო“, „წყალძვირობაა“ და ა. შ. როგორც ვნახეთ, ეს შესანიშნავი ხალხური გამოთქმა მოხდენილად გამოიყენა მაჩაბელმა თარგმანში და ფრაზას ლაკონურობა მისცა.

მაჩაბელი ცდილობს, აზრი ყველგან თავისუფლად იშლებოდეს, ყოველი გამოთქმა ბუნებრივი იყოს ქართული ენისათვის. ამიტომაც იგი ძალზე ხშირად ინგლისურ ანდაზებს ქართულით ცვლის ხოლმე. ზოგიერთი ანდაზა მოარულია და ის, რა თქმა უნდა, პირდაპირ ითარგმნება (მაგ., „ახალი

ცოცხი კარგად გვის“, „ჯობს გვიან, ვიდრე არასდროს“ და ა. შ.), სხვა შემთხვევაში კი სათარგმნი ანდაზა უნდა შეიცვალოს იმავე აზრისა და განწყობილების გამომხატველი საკუთარი ანდაზით. ვერ გამოვიყენებთ მხოლოდ ისეთ ანდაზებს, რომლებიც დაკავშირებულნი არიან ეთნოგრაფიულ, გეოგრაფიულ ან ისტორიულ სახელებთან.

„ჰამლეტში“ ასეთ გამოთქმას ვხვდებით:

I do not set my life at a pin's fee.

ეს თარგმნილია შემდეგნაირად:

ჩემი სიცოცხლე ჩაღის ფასად არ მიმანია.

While the grass grows... (და წყდება სათქმელი). ეს არის ცნობილი ინგლისური ანდაზის პირველი ფრაზა: „ვიდრე ბალახი გაიზრდებოდეს, რაში შიმშილით მოკვდება!“

მაჩაბელთან ეს შემდეგნაირად არის თარგმნილი: „სანამ პეტრე მოვიდოდა, პავლეს ტყავი გააძვრესა!“

კიდევ ერთი მაგალითი, სადაც ინგლისური გამოთქმა შეცვლილია ქართულით:

BUT YET I RUN BEFORE MY HORSE TO MARKET.

Clarence still breathes: Edward still lives and reigns.

When they are gone, then must I count my gains. („რიჩარდ მესამე“)

მაგრამ რას ვნახავ, ურემს ხარებს უკან რად ვუბამ!

კლარენს ჯერ სუნთქავს, ედვარდ მეფეც ცოცხალი არის,

როს გავისტუმრებ, მონაგები მაშინ აღვ-ნუსხო“.

მაჩაბელი მარჯვედ სარგებლობს ქართული ენის განუსაზღვრელი სიმდიდრითა და შესაძლებლობებით. უპირველეს ყოვლისა, სარგებლობს ჩვენი ზმნის საოცარი ელასტიურობითა და მოქნილობით. ხშირად იგი გაბედულად იყენებს ამ შესაძლებლობას და ისეთ სიტყვას მოაქცევს ხოლმე ზმნის ფორმაში, რაც ლიტერატურაში, და ზოგჯერ სასაუბრო ენაშიც კი, მანამდე არ ხმარებულა. საინტერესო ის არის, რომ ზმ-

ნის ასეთ ფორმებს მანაბელი მარტო თარგმანებში კი არ იყენებს, არამედ მის პუბლიცისტურ და კერძო წერილებშიც ვხვდებით ასეთ შემთხვევებს: „გულწრფელმა კაცმა მარტო სხვის შესახებ კი არ უნდა იგულწრფელოს...“, „ევროპული განათლება ვერ გავიძვალრბილეთ...“, „ყველგან უნდა იპირველოს...“, „რისთვის გინდა გამაგულწვილო?...“ – და სხვა. იგი უხვად ხმარობს ასევე ისეთ მოხდენილ ხალხურ გამოთქმებს, რაც ფრაზას მოქნილს ხდის. ორიგინალში 2650 სტრიქონია, თარგმანში კი – 2668, ე. ი. 18 სტრიქონით მეტი.

ეს ისე არ უნდა გავიგოთ, თითქოს მანაბელი იოლ გზას ირჩევდეს და არავითარ ანგარიშს არ უწევდეს სტრიქონთა რაოდენობის დაცვასა და ფრაზების ზუსტი თარგმანით გადმოტანას. პირიქით, იგი ყოველთვის ცდილობს მტკიცედ დაიცვას ორიგინალის სტრიქონთა რაოდენობა, მოგვცეს სიტყვის პირდაპირი, ლექსიკონისეული თარგმანი, მაგრამ თუ ამით ოდნავად ბუნდოვანდება აზრი, ან იკარგება რაიმე სახე ან შედარება, ის უყოყმანოდ ირჩევს სტრიქონის გაზრდას, სიტყვის ან ფრაზის თავისუფალ თარგმანს. როგორც ვხედავთ, მთარგმნელი ცდილობს ნაწარმოებს შეუნარჩუნოს ფორმალური, ამ შემთხვევაში ტექსტისათვის სრულიად უმნიშვნელო სილამაზეც კი.

შექსპირის ქართულ ენაზე მთარგმნელები სიტყვათა თამაშის დროს დიდ სიძნელებს აწყდებიან. შექსპირის ევროპელი მთარგმნელებისათვის უფრო გაადვილებულია ეს სიძნელე, რადგან სიტყვათა თამაში უმთავრესად აგებულია სიტყვათა ფონეტიკურ მიმსგავსებაზე, ხოლო ევროპული ენები ერთმანეთის მონათესავენი არიან. თუმცა, ყველა კალამბურის გადატანას ვერც გერმანელი და ფრანგი მთარგმნელები ახერხებენ.

სიტყვათა თამაშის მიზანი ისაა, რომ საკმაოდ დაძაბული მოქმედების შემდეგ შეასვენოს მკითხველი და მაყურე-

ბელი. ამასთან, შექსპირს გარკვეული განწყობილება, წარმოდგენა მოგვცეს გმირის ხასიათზე და მის დამოკიდებულებაზე გარემოსთან. ამიტომ სიტყვათა თამაშის გადმოტანა სასურველი და საჭიროა. ამას მანაბელიც გრძნობს და თუ ყველგან ვერა, ბევრგან მაინც ახერხებს ქართულად კალამბურებისა და ზმნების გადმოტანას.

ჰამლეტი: My Lord, you played once in the university, you say? And what did you enact?

პოლონიუსი: I did enact Caesar; I was killed in the Capitol, Brutus killed me.

ჰამლეტი: It was a brute part of him to kill so a capital calf there.

ინგლისურად ასეთი აზრია გატარებული ამ დიალოგში:

პოლონიუსი: მე ვთამაშობდი კეისარს და კაპიტოლში ბრუტოსმა მომკლა.

ჰამლეტი: მაშ მართლაც ბრუტალობაა (პირუტყვობაა) მისი მხრივ, რომ ასეთი კაპიტალური (დიდი) ხბო მოუკლავს.

მანაბელთან კი შემდეგ თარგმანს ვიხილავთ:

ჰამლეტი: შენ, მგონია, მითხარი, რომ უნივერსიტეტში ყოფნის დროს სცენაზე ვითამაშნია... რასა თამაშობდი?

პოლონიუსი: მე ვთამაშობდი იულიუს კეისარს და კაპიტოლში მომკლეს, ბრუტოსმა მომკლა.

ჰამლეტი: მაშ ის ბრუტოსი სწორედ ბრუტიანი ყოფილა, რომ მაგისტანა ჩინებული ხბო დასაკლავად გამოუმეტნია.

ჰამლეტის ეს პატარა ნაწყვეტი ბრწყინვალე ნიმუშად შეიძლება ჩაითვალოს. სიტყვათა თამაშის გადმოტანის დროს ლაპარაკიც ზედმეტია ზედმიწევნით თარგმანზე. ეს არცაა სავალდებულო. შექსპირისათვის ის კი არ არის მნიშვნელოვანი, ბრუტოსი ბრუტალოურად მოიქცა თუ ბრუტიანი იყო, მთავარი ისაა, რომ ამ ადგილას საჭიროა უსათუოდ რაიმე კალამბური და სწორედ ისეთი, რომელიც შესაფერისი იქნება ენის ბუნებისათვის. ამ შემთხვევაში ქართული

ტექსტი ლოგიკურად უფრო გამართულია: პამლეტი მიმართავს პოლონიუსს, ბრუტოსი ბრუტიანი ყოფილა, რომ (ვერ დაგინახა, ვინ იყავი და) ასეთი დიდი ხბო მოგკლავ.

დასკვნა

შექსპირის ენისათვის დამახასიათებელია წინადადების ლაკონიურობა და სისხარტე. მისი ფრაზა ყოველთვის მოქნილი და ფრთიანია. ამავე დროს მსუბუქი და უბრალო, არა პათეტიკური (მცირე გამონაკლისის გარდა). მაჩაბელი ოსტატურად ძღვეს ყველა სიძნელეს, მის მიერ შემოთავაზებულ ყოველ ფრაზას ქართულ ენაზე აღტაცებაში მოყავხარ თავისი სისადავითა და სისაესით, როცა მათ დედანს ადარებ; თარგმნილ ფრაზებში იგრძნობა სიცოცხლე, დინამიურობა. შექსპირის პროზის თარგმნა საკმაოდ ძნელი საქმეა. როგორც უკვე აღვნიშნეთ, ინგლისურში საქმეს შველის ვნებითი ფორმა, ზმნისდარი და მრავალი სხვა ენობრივი საშუალება, ასევე ზოგიერთი თავისებურებანი, რაც მომხიბლავად ედერს ინგლისურ სასაუბრო ენაში, მაგრამ ქართული სასაუბრო ენისათვის არ არის დამახასიათებელი და ხშირად უხერხულიცაა. ივანე მაჩაბელი ვირტუოზულად ახერხებს შეუნარჩუნოს თარგმანს ორიგინალის ლაკონიურობა და მოქნილობა.

ლიტერატურა

1. გ. გაჩეჩილაძე (1966): მხატვრული თარგმანის თეორიის შესახებ. გამ. განათლება. თბილისი
2. პ. იაშვილი (1990): მხატვრული სტილი და თარგმანი. თბილისი
3. დ. ფანჯიკიძე (1995): თარგმანის ახალი თეორიები და სტილის ეკვივალენტის პრობ-

ლემა. გამ. განათლება. თბილისი

4. დ. ფანჯიკიძე (1982): თარგმანის თეორია და პრაქტიკა. თბილისი
5. გ. წიბახაშვილი (1975): თარგმანის სტილისტიკის ზოგიერთი საკითხი. თბილისი
6. გ. წიბახაშვილი (1970): თარგმანის თეორია და პრაქტიკა. თბილისი
7. გ. ხუციშვილი (1989): ქართული პროზის რუსულ ენაზე თარგმნის პრობლემები. თბილისი
8. რ. ჯვარშიშვილი (1979): ოზგუდის ემოციონალური თეორიის ექსპერიმენტული კრიტიკა მხატვრული თარგმანის მიმართებაში. მაცნე, თბილისი
9. Влахов С., Флорин С., (1980): Непереводимое в переводе . Москва
10. Вопросы теории перевода в зарубежной лингвистике. Сборник статей. Москва, 1978
11. Гоциридзе Д., Хухуни Г. (1986): Очерки по истории западноевропейского и русского перевода. Изд-во Тбил. ун-та, Тбилиси
12. Гоциридзе Д., Хухуни Г. (1994): Возрождение и Реформация в истории перевода и переводческой мысли. Изд-во Тбил. ун-та, Тбилиси

Величие шекспировского перевода Мачабели

Харбедия Натия Гуладиевна

*Грузинский патриарший университет Андрии
Первозванного*

Пр. Чавчавадзе 53а, Тбилиси, Грузия

Тел.: 593 496 629

E-mail: natiakharbedia@yahoo.com

kharbedianatia@yahoo.com

Резюме

Выдающийся грузинский писатель и государственный деятель – Иване Мачабели, переводчик Шекспира на грузинский язык,

хорошо осмыслял, какие трудности могли быть в процессе перевода этой нерукотворной драматургии, но несмотря на это, он все великолепно осилил и показал величие шекспировской фразы. В своих переводах он смог найти подходящие грузинские эквиваленты для шекспировской богатой лексики и перенес все то, что свойственно творчеству Шекспира – лаконичность и гибкость мысли.

Ключевые слова:

Иване Мачабели, драматургия Шекспира, перевод, фольклор, поговорка.

Greatness of the Shakespearean Translation by Machabeli

Natia Kharbedia

Georgian Patriarchal St. Andreas First-Called University

53^a Chavchavadze av., Tbilisi, Georgia

Tel.: 593 496 629

E-mail: natiakharbedia@yahoo.com

kharbedianatia@yahoo.com

Abstract

Ivan Machabeli is a famous Georgian writer and statesman, also he translated Shakespeare into the Georgian language, he interpreted well, what difficulties could be during the translate process of this miraculous dramaturgy, but in spite of this all he overpowered all magnificently and showed the sublimity of Shakespearean phrase. In his translations he found the suitable Georgian equivalent for the Shakespearean rich vocabulary and showed also all what is peculiar to Shakespeare's creation - laconicism and thoughts flexibility.

Keywords:

Ivan Machabeli, Shakespeare's dramaturgy, translation, folklore, proverb.

On Teaching Germanic Languages in Azerbaijan

Durra Hashimova

Azerbaijan University of Languages

Department of General linguistics

Baku, Azerbaijan

E-mail: x_dhashimova@yahoo.com

Abstract

Our Republic while developing as an independent state, as it has taken place in all spheres of life, in the sphere of education as well, began to pursue an independent policy and in teaching Germanic Languages too, new directions were determined. A number of teaching programs, manuals and textbooks which could not already meet the demands, put forth before the educational process, serious need for the publication of textbooks and teaching means, combining all the effective national features seemed to be needed more and more. To achieve this goal important issues in this direction in the Republic began to be realized.

Keywords:

teaching programs, monographs, text-books, typological differences, morphological structure.

Mainbody

Teaching programs

For the establishment of the study of Germanic languages new teaching programs were demanded. As there were already proper text-books and manuals in the national language, they demanded adequate programs as well. In this field a certain experience was gained in the Republic. During the years of independence designing of teaching programs rapidly grew. We think it necessary to mention here a list of some of the programs written and published in this field S.Babayev: „Program on teaching the course of English Phonology“: for the master courses of Higher Schools of the Republic, „Teaching program

on the instruction of Practical course of English“ (for the private universities) Program on the theoretical phonetics of the English Language“, A.Mammadova and B.Hasanova „English language Program“, N.Alizadeh „Program on the course of History of the English Language“, G.Guliyev „Program on the instruction of Practical English Grammar“, H.Guliyev „Basic Principles of Scientific Creative Activity“, „For the Preparation of Bachelors in the Republic“, „Theory of Translation: „Program for the preparation of bachelors in the universities“, Program on „Experience and Terminology“ for the master-course stage of education. „Translation problems of a text“ – Program for teaching master-course students“, „Translation and semantics: for the master-course stage of the educational process“, D.Yunusov „Program for the instruction of typology of Foreign language and Mother tongue for the preparation of master-course students“, D.Yunusov and A.Huseynov „Comparative Typology“: Program for the preparation of bachelor students“, D.Yunusov „Examination Programs in foreign languages (English, French, German) for Post-graduate students and doctorants“ etc.

During the recent years this process has become more intensive, namely during the last three years more than 50 programs have been published in the Republic among which we can mention „Teaching program on the course of English Lexicology (for the correspondence course)“ by A.Hadjiyeva, „Program on Teaching Practical Course of English“ by D. Ismayilova, G.Nacafova and S. Guliyeva „Program on the course of English Semasiology“, „Teaching Program on the course of History of the English literary language“ by E.Abdulrahimov, „Translation and semantics (for the mastercourse students)“ by H.Quliyev, „Program on the course of Translation“ by A.Gubatov etc.

These worked-out programs racticum meeting the modern scientific demands involve most different fields of Germanistics and greatly help to improve the issues of instruction of foreign languages.

Preparation of new teaching programs in the Republic and their meeting all the requirements in this field causes the rapid development of Germanistics as a whole as well and this process charges us with the actual duties to write textbooks, manuals, programs and other teaching means on this or that field of Germanistics. During these years a great deal of manuals, text-books were written on most different fields of English and German languages and all this has shown most positive influence in leading teaching process of Germanic languages more successfully and with high quality, and in the preparation of qualified national cadres occupied in this process. While preparing the programs of such type both national features and grammar explanations fitful to the modern situations in the instruction of these languages and proper exercises have been taken into consideration. In this respect it should be more useful to consider and analyse some of the methodic instructions, text-books, manuals, and other teaching means issued in the years of independence.

Manual written by D.Yunusov devoted to the instruction of branch of composite sentences in Syntax called „Some issues of teaching syntax of the English Language“ (13) is distinguished for its actuality. The author notes „Dealing with the comparison of issues linked with the development of speech as a rule we must consider syntactic exercises in the first place. Speaking of the volume of the compared language materials it is important to mention them in their being double-sided, double-planned character. Here we mean how we distribute the compared language materials, what parts shall the students racticumsi use and at last what parts of the materials shall be performed by the help of the teachers“ (13, 10).

For the purpose of improvement of the teaching of phonetics of the English Language and leading the teaching arctic on scientific background, in the Manual named „Practicum on English Phonetics“ (15) variety of exercises in this field of the language and interesting texts for practical learning of the

language are introduced. In this manual a number of phonetic difficulties in teaching oral speech are determined, for the sake of making some aspects of speech easier, exercises of much interest to help to liquidate those language errors, and which are of importance for the initial process of learning English are introduced.

The Manual named „Rhythmic melodic features of stress in English and Azerbaijan languages“ issued by A.Akhundov, S.Babayev and F.Zeynalov, to help the students more easily to understand the phonetic structure of the English language, all-rounded explanation of issues of stress bearing semantic and grammatic functions and application of these problems in teaching phonetics of the English language increase its importance still more.

From the view-point of making a number of difficulties with which the students cope, while teaching phonetics easier, and from the view point of improvement of teaching this branch, „Orphophonetic exercises in English“ – A teaching Manual, is worth mentioning too (9). In this manual aimed at teaching orphophonetic issues while teaching phonetics of the English language, a number of exercises are introduced, all of which, are helpful for the students to learn English phonetics and increase their knowledge on English phonetics.

The manual named „Practical Grammar of the English Language: together with explanations, exercises, keys to the exercises issued to aid to cover up the necessities in getting wider information on the grammar of the English Language, for those whose speciality is English Language learning and for those who are independent self instructors is of specific importance too (11). In the manual the features of English Grammar, Alongside the grammar explanations to help the learners better and deeply learn grammar materials, different exercises and keys to the exercises find their reflection in the manual, all of which help to learn the grammar of the English in complexity.

Timely and proper use of proverbs, set expressions, phraseological units in learning a language, correct

determination of their equivalents in the other language is of special significance. For this purpose the authors L.Mammadov and F.Abdullayeva have worked out and issued a book called „Dam-ladamlagöl olar“ (Little strokes fell great oaks) – A Manual for English Learners (10), in which the authors have introduced different expressions used in different situations aimed at correct usage of them within the text to give a special articulation to written or oral speech. This manual is also of great importance in teaching phraseology of the English Language.

Understanding Phraseology having specific role in learning individually-taken languages and practicing in possessing deep knowledge, associated with this field of language, is extremely useful. The manual issued just for this purpose and named some free expressions in English and possibilities of translations of infinitive constructions into the Azerbaijani Language“ can be considered as one of the useful means carried out in this respect, especially in the process of translation (14). In the book the situations in which set expressions and free word combinations are used, have been pointed out. On different language materials the possibilities of their translation into the Azerbaijani Language, the ways of determination of their equivalents in the Azerbaijani language are explained, and their practical importance is mentioned.

In the improvement of written speech and in the formulation of culture of writing in this language, preparation of written materials of different kinds on one hand helps the learner to learn deeply the taught language, on the other hand this process plays great importance in the study of Germanistics. The Manual prepared for this purpose, named „Control written texts for the first year students“ (4) is of importance from the point of filling up the vacancy in this field.

In the manual different texts in English are introduced on which doing grammar exercises on these materials are envisaged which helps the 1st year students to learn the tit-bits of the language they learn.

Honymity on the grammatic level, and deep realization of the essence of it, knowledge on the

grammar structure of the English Language give possibility to the learners to get all-rounded and specific knowledge on the peculiar features of this field of language, which help the learners to learn the language on scientific backgrounds. Just for this purpose the manual called „Grammar Honymity in the English language and collection of exercises linked with them“ written by L.Khanbutayeva (5) is distinguished by its importance. In this book grammar honymity, its essence and main features are explained, in order to understand more deeply exercises are given. Work carried out on such exercises parallelly with widening the imaginations on this theme, makes it easier to instruct English grammar on scientific bases, and all-round understanding of the taught material.

In the years of independence all these manuals prepared on this or that field of English language fruitfully help the improvement of the instruction of the English language, as a whole, help to develop this branch of study of Germanistics, to prepare all-rounded, skillful specialists in the Republic.

In the years of independence of the Azerbaijan Republic in Germanistics study also much care has been taken in learning German language as well. During these years for the aim of increasing and improvement of learning and teaching of the German Language a number of manuals and methodic instructions have been prepared and published. Thus the authors Z.Guliyev and F.Aslanov for the help of learning German Phonetics have prepared a manual called „Exercises on Sound system of the German Language“ (8). This manual helps the students not only to better understand the German sounds, but also to obtain all-round knowledge on German phonetics.

The Methodic instruction called „the causes of existence of abnormal structures in the morphological built up of the language“ written by above-mentioned authors (6) gives information on the abnormal features, indicating themselves in the structure of the language and on the reasons why they appear in the structure of the language, by which the authors

enrich the students information and knowledge on these specific grammar structures.

In the years of independence the manual worked out and published by F.Aslanov, called „Lexic. Phraseological means of negation in German and Azerbaijani Languages“ (2). Lexic and phraseological means used during the expression of the category of negation are analyzed, this category is compared with the adjectival category in the Azerbaijani language with which the author increases the scientific and practical value of the book.

In better understanding the structure of the German language and making the issues of the teaching easier, the investigation of secondary parts of speech and their main features are of great importance as well.

In this regard the research works carried out in this field and the role of the published books in the process of teaching is unsubstitutable. The author D.Veysalova taking this need into consideration has devoted her manual to the features of secondary parts of speech and their explanation. This manual has been written for German Language learners. Her book called „Features of usage of practicum parts of speech in Modern German Language“ (12) can be considered as a valuable teaching morphological structure of the German language.

Alongside theoretical study of the German Language a special attention is also paid to its practical study and for this purpose practicums of different specifications are prepared and published, all of which creates favourable conditions for learning the German language in Azerbaijan and which creates possibilities for vast, all-round investigation of the German Language in the Republic. At this time a special interest is directed to the issues of translation from the German Language and manuals dealing with these problems. To achieve this goal a number of practicums have been prepared and published. It is natural that in the course of translation special interest is paid to the materials dealing with different styles indicated in these practicums and in this regard manuals written by A.Gubatov „Translation

Practicum in the German Language“ (7) V.Hadjiyev and A.Huseynova, Scientific-technical translation Practicum in the German Language (3) are of unsubstitutable importance in the establishment of translation habits and skills from German and into the German Language.

Conclusion

All these manuals and teaching materials for the use of learners, prepared in a very short period of time, have played a special role in teaching Germanic Languages and also caused increase of interests in mastering these languages. As a whole each work carried out in this direction in the Republic has created favorable conditions for wide spread of the Germanic Languages.

Most of the scientific-research works devoted to the study of Germanic languages, including monographs, research papers, text-books, manuals, teaching materials, methodic instructions have been largely used in higher educational institutions and therefore alongside their theoretical importance their practical importance is considerable as well.

Literature

1. Akhundov A., Babayev S., Zeynalov F. (1996): Rhythmical melodic features of stress in the English and Azerbaijan languages. Baku. ASUL
2. Aslanova U. (1998): Means of lexical phraseological negations in the modern German and Azerbaijan languages. Baku. ASU
3. Hajiyev V., Huseynova A. (2006): Lexical translation practicum in the German languages. Baku. Azer Neshr
4. Hasanov N., Ismayilova T. (2005): Written texts for the first course. Baku
5. Khanbutayeva L. (2007): Grammatical Homonymy in the English language and Collection of exercises with them. Baku AUL
6. Khalilov Y. (1992): The reasons of existence

of abnormal structure in the morphological establishment of the language. Baku APIFL

7. Qubатов A. (1999): Translation practical in the German languages. Baku. Nurlanph

8. Quliyev Z., Aslanov F. (1991): Exercises on the sound system of the German languages. Baku. ASUL

9. Mammadova A., Zeynalov F. (1996): Orthophonic exercises in the English languages. Baku print service

10. Maharramov L., Abdullayev F. (2002): „Damladamlagololar „(Little strokes fell great oaks) (A manual for English learners) Baku education

11. Rahimov I., Hydayatzade H. (2001): Practical grammar of the English language: explanations, exercises, answers. Baku AzerNeshr

12. Veysalova D. (1990): Features of usage of secondary parts of speech in modern German language. Baku, Mutarjim

13. Yunusov D. (1991): Some issues of teaching English syntax. Baku. APIFL

14. Yusufov G. Yusufova A. (2003): The possibilities of translation of some free word combinations and infinitive constructions from English into Azerbaijan. Baku. Seda

15. Zeynalov F., Mirzayev E. (1994): Practicum on the English phonetics. Baku. ASUL

Обучение германским языкам в Азербайджане

Хашимова Дурра

Азербайджанский университет языков

Департамент основной лингвистики

Баку, Азербайджан

E-mail: x_dhashimova@yahoo.com

Резюме

Статья посвящена анализу различного рода учебных пособий, подготовленных с целью использования в процессе обучения германским

языкам в стране. В центре внимания статьи самые значительные публикации, определяющие основные тенденции с целью демонстрации того вклада, которую внесла данная хронология в развитии германистики.

Ключевые слова:

учебные программы, монографии, учебники, типологические различия, морфологическая-структура.

ახერბაიჯანში გერმანული ენის სწავლების შესახებ

დურრა ჰაშიმოვა

ახერბაიჯანის ენათა უნივერსიტეტი

ლინგვისტიკის დეპარტამენტი

ბაქო, ახერბაიჯანი

E-mail: x_dhashimova@yahoo.com

რეზიუმე

სტატია ეძღვნება სხვადასხვა სახის სახელმძღვანელოებს, რომლებიც მომზადებულია გერმანული ენების შესასწავლად ქვეყანაში. სტატიაში ძირითადი ყურადღება ეთმობა ყველაზე მნიშვნელოვან პუბლიკაციებს, რომლებიც განსაზღვრავენ ძირითად ტენდენციებს იმ დეწლის დემონსტრირებისათვის, რაც გერმანისტიკის განვითარებაში მოცემულმა ქრონოლოგიამ შეასრულა.

საკვანძო სიტყვები:

სასწავლო პროგრამები, მონოგრაფიები, სახელმძღვანელოები, ტიპოლოგიური განსხვავებები, მორფოლოგიური სტრუქტურა.

ტექსტის ტიპები ტექნიკურ დოკუმენტაციაში და ინტერკულტურული ბარიერები

რუსუდან თაბუკაშვილი

საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი
ლიბერალურ მეცნიერებათა დეპარტამენტი
კოსტავას 77, 0175, თბილისი, საქართველო
ტელ: 593 512 484

E-mail: r.tabukashvili@gmail.com

რეზიუმე

ტექნიკურ პროდუქციაში არსებული ტექსტის ტიპების დადგენის პრობლემა ტექნიკური დოკუმენტაციის ცნების განსაზღვრას უკავშირდება. ტექნიკური დოკუმენტაცია ყველა იმ სტრუქტურირებული ინფორმაციის კრებითი სახელწოდებაა, რომელიც შედგენილია ტექნიკური პროდუქტისა და მისი გამოყენების შესახებ.

ტექნიკურ დოკუმენტაციაში მოიაზრება ტექსტის ტიპები დიფერენცირებული შინაარსითა და ფუნქციებით მეტ-ნაკლებად ჰეტეროგენული მიზნობრივი ჯგუფებისათვის. ენობრივი და არაენობრივი ქმედების პრობლემურ ველში გამოირჩევა მრავალი მაკროსტრუქტურა, განპირობებული შემდეგი საკომუნიკაციო ქმედებებით: ობიექტურობა, ადრესატებზე ორიენტირება, პროდუქტის ფუნქციონირების სტადიები (დამუშავების საცდელი ფაზა, ევოლუციის, ექსპლუატაციის და კლიენტების მომსახურების ფაზა), საწარმოო იმიჯი, გლობალიზაცია, რეკლამა, რენტაბელურობა და სამართლებრივი პასუხისმგებლობა.

თანამედროვე გლობალიზებულ ეპოქაში ტექნიკური ტექსტის ამოცანაა, ერთი მხრივ, დაძლიოს საკომუნიკაციო ბარიერები ექსპერტებსა და დილენტებს შორის, ხოლო მეორე მხრივ - აღმოაჩინოს კულტურული სპეციფიკიდან გამომდინარე ბარიერები და შესაბამისი მასალით ხელი შეუწყოს მათ გადალახვას.

საკვანძო სიტყვები:

ტექსტის ტიპები, ტექნიკური დოკუმენტაცია, საკომუნიკაციო ქმედებები, მიზნობრივი ჯგუფი, კონტროლირებადი ენები, ინტერკულტურული ბარიერები.

შესავალი

სპეციალურ ლიტერატურაში ერთმანეთისაგან განასხვავებენ შიდასაწარმოო დოკუმენტაციას, რომელიც მხოლოდ და მხოლოდ შესაბამისი საწარმოს ფარგლებში გამოყენებაზეა გათვლილი (მაგ. საპროექტო-სახარჯთაღრიცხვო დოკუმენტაცია, ტექნიკური უფლება-მოვალეობების ამსახველი ჟურნალი) და არასაწარმოო დოკუმენტაციას, რომელიც გათვლილია პროდუქტის რეალიზაციასა (მაგ. ბროშურები, კატალოგები) ან მომხმარებლებზე, რომლებიც სამართლებრივი მიწოდების ობიექტებს წარმოადგენენ (1). ტექსტის ტიპების დასახელებებშიც ნათლად აისახება ობიექტებისა და ადრესატების კონკურენტული რელაციური კავშირი ტექნიკურ დოკუმენტაციასთან.

ძირითადი ნაწილი

ლინგვისტიკის გადმოსახედიდან ტექნიკურ დოკუმენტაციაში მოიაზრება ტექსტის ტიპები ძალზე დიფერენცირებული შინაარსითა და ფუნქციებით მეტ-ნაკლებად ჰეტეროგენული მიზნობრივი ჯგუფებისათვის.

მცდელობა, რომ ცალკეული ტექსტის ტიპები გაერთიანებულიყო ტექნიკური დოკუმენტაციის სახელწოდების ქვეშ, რომ ისინი მიგვეკუთვნებინა დარგობრივი ტექსტის სხვადასხვა სახეობებისათვის, განხორციელდა სუზანე გიოპფერიხის (2) მიერ წარ-

მოდგენილი ტექსტის ტიპოლოგიის საფუძველზე, რომლის მიხედვითაც განარჩევენ ტექსტის შემდეგ სახეობებს:

- იურიდიულ-ნორმატიული ტექსტები (მაგ. ნორმები, ტექნიკური პირობების სპეციფიკაცია);

- პროგრესზე ორიენტირებული აქტუალიზირებადი ტექსტები ქვეჯგუფით ფაქტებზე ორიენტირებული (მაგ. ექსპერიმენტების პროტოკოლი) და პუბლიცისტური (მაგ. დარგობრივი სამეცნიერო ჟურნალის სტატია);

- დიდაქტიკურ-ინსტრუქციული ტექსტები, რომლის ქვეჯგუფშიც ერთიანდება ტექსტები, რომლებიც გვაწვდიან თეორიულ ცოდნას (ცალმხრივი), მემოტექნიკურ-ორგანიზებული (მაგ. სასწავლო მასალები) და ადამიანსა და ტექნიკას შორის ინტერაქციაზე ორიენტირებული, შესაბამისად ორმხრივი ტექსტები (მაგ. სამომხმარებლო ინსტრუქცია, პროგრამული უზრუნველყოფის სახელმძღვანელო);

- სამეცნიერო-შემეცნებითი ტექსტები ქვეჯგუფით: ენციკლოპედიური (ცნობარები) და ფრაგმენტული (მასალების ზედღებული, კატალოგები) ტექსტები.

ძნელი ამოსაცნობი არ არის, რომ ტექნიკური დოკუმენტაციის ტექსტის ტიპები ფუნქციონალური თვალსაზრისით ტექსტის სახეობების ამ ძირითად ოთხ კატეგორიათაგან ერთ-ერთს განეკუთვნება, თუმცა მათგან უმეტესობას დიდაქტიკურ-ინსტრუქციული ან ადამიანსა და ტექნიკას შორის ინტერაქციაზე ორიენტირებული ხასიათი აქვს.

ბოლო ორი ათწლეულის მანძილზე ინტერნეტიზაციის ფენომენმა განაპირობა ის, რომ ტექნიკური დოკუმენტაციის რიგებში ადგილი დაიმკვიდრა ონლაინ-დოკუმენტაციამ და ერთ-ერთ ყველაზე ხშირად გამოყენებად ტექსტის ტიპად იქცა. ამავდროულად გასათვალისწინებელია ის ფაქტიც, რომ ბეჭდვითი ტექსტების პროდუცირება სხვა პრინციპებს ექვემდებარება, ვიდრე ჰიპერტექსტების შექმნა, ასე მაგალითად,

მთელი რიგი საინტერესო თავისებურებები აღინიშნება ტექსტის კომპონენტებს შორის გრამატიკულ, ლოგიკურ-სემანტიკურ და პრაგმატულ კავშირებთან მიმართებაში. შინაარსისა და კონტექსტის გამომხატველი კონცეფციური ქსელი ორივე ტიპის ტექსტებში შეინიშნება, განსხვავება მხოლოდ მათ ზედაპირზე კომპონენტებს შორის შეკავშირებულობაში ვლინდება, ანუ კოჰეზიური კავშირის დამყარებისას. ორივე ტექსტის სახეობის შემთხვევაში შეკავშირება ხდება დარგობრივი ტერმინებისა და ცნებების გამოყენებით, მათი ფართო და ვიწრო გაგებით (ჰიპერონიმები და ჰიპონიმები), სინონიმებითა და ნაცვალსახელების მეშვეობით. ჰიპერტექსტების ინფორმაციული ბლოკებისათვის, მაგალითად, ეკრანის ფორმატიდან გამომდინარე პარამეტრები განსხვავებულად განისაზღვრება, ვიდრე ბეჭდვითი ტექსტებისათვის. გარდა ამისა, სპეციფიკურია შეკავშირების პრინციპი, რომელიც ჰიპერბმულების (Links) დახმარებით ხორციელდება. აქედან გამომდინარე რეკომენდირებულია, სარჩევის მსგავსი სტრუქტურული სქემის გამოყენება ონლაინ-ტექსტებშიც. წინააღმდეგ შემთხვევაში კომპლექსური დოკუმენტის ფარგლებში მომცრო საინფორმაციო ბლოკების ჩართვამ შესაძლოა გაართულოს სტრუქტურის გაგება და ორიენტირება ვებ-საიტზე. ეს ერთ-ერთი ის შემთხვევაა, როცა ტექსტის კომპონენტების შეკავშირების არავერბალური შესაძლებლობები მნიშვნელობას იძენს. ჰიპერტექსტის სპეციფიკა მდგომარეობს არა მხოლოდ მის გლობალურ შეკავშირებაში (ტექსტის მთლიანი სტრუქტურის თანმიმდევრულობა), არამედ ასევე ლოკალურ შეკავშირებულობაში (გადასვლები წინადადებებსა და წინადადებების სეგმენტებს შორის). ვაიდენმანი (3) აღწერს, თუ რაოდენ საინტერესოა აქტუალური დისკუსია ონლაინ-სივრცეში კომუნიკაციის შესახებ, სადაც შეკავშირებულობაზე მეტად მონაცემებთან სწრაფ წვდომას

ენიჭება უპირატესობა. ეს უკანასკნელი კი საკომუნიკაციო და საინფორმაციო ტექნოლოგიებს მეტად მიმზიდველს ხდის. ტექსტის ზემოაღნიშნული ორი ტიპი – ბეჭდვითი ტექსტი და ჰიპერტექსტი ტექნიკური დოკუმენტაციის სფეროში კიდევ ერთ სემენტში – ტექსტის გაგების ჭრილში უნდა განვიხილოთ. ტექსტის გაგება, ერთი მხრივ, ტექსტს უკავშირდება, მეორე მხრივ – რეციპიენტს. მაშასადამე, გასათვალისწინებელია შიდა და გარეტექსტობრივი ფაქტორები. თავად ტექსტს რაც შეეხება, ეს არის ერთმანეთთან დაკავშირებული ინფორმაციების სტრუქტურირებული წყება, რომელსაც გარკვეული კომუნიკაციური ფუნქცია გააჩნია. ტექსტის ენობრივი რეპრეზენტაცია კი ინფორმაციების მხოლოდ ეტაპობრივი, თანმიმდევრული მიღებისა და დამუშავების საშუალებას გვაძლევს. ეს ფაქტი კი ინფორმაციებისა და მათი შესაბამისი ტექსტის ბლოკების იერარქიულ შეკავშირებულობას ეწინააღმდეგება. ბეჭდვითი ტექსტის შემთხვევაში რეციპიენტი ხშირ შემთხვევაში იძულებულია, მისდოს რედაქტორის მიერ ტექსტისათვის შერჩეულ კოპეზიას. გამოწვევის წარმოადგენს ბეჭდვითი სამომხმარებლო ინსტრუქცია, რომელსაც ადრესატები მხოლოდ სელექციურად კითხულობენ. იგივე ტექსტის ტიპი – სამომხმარებლო ინსტრუქცია – როგორც ჰიპერტექსტი კი, ინფორმაციული ბმულების გამოყენების შედეგად მეტად გამჭვირვალედ და თვალსაჩინოდ გადმოსცემს ინფორმაციის ნაკადს. ნებისმიერი ტიპის ტექსტის პროდუცირებისას ყველაზე მთავარი ის არის, რომ ენობრივ ქმედებებში ცალკეული ინფორმაციული ბლოკების ფუნქციების გადმოცემა ადეკვატური ენობრივი ელემენტებით მოხდეს.

ტექნიკურ დოკუმენტაციაში არსებულ სტანდარტულ და ხშირად გამოყენებად ტექსტის ტიპებთან ერთად ითვალისწინებენ ასევე იმასაც, თუ ვისთვის, რომელი სოციალური წრეებისთვისაა, რომელი მიზნობ-

რივი ჯგუფისთვისაა გათვლილი ესა თუ ის ტექსტი.

ტექნიკური დოკუმენტაციის რედაქტორს ევალება არა მხოლოდ ის, რომ დაძლიოს საკომუნიკაციო ბარიერები ექსპერტებსა და დილენტებს შორის, არამედ მან თანამედროვე გლობალიზებულ ეპოქაში უნდა აღმოაჩინოს კულტურული სპეციფიკიდან გამომდინარე ბარიერები და შესაბამისი მასალით ხელი შეუწყოს მათ გადალახვას. ტექნიკური პროდუქცია თანდათან სულ უფრო მეტად იწარმოება განსხვავებულ სფეროებში და შესაბამისად სხვადასხვა დარგის წარმომადგენლებს უწევთ ამ პროდუქციის შესახებ ტექნიკური დოკუმენტაციის გაცნობა. იმისათვის, რომ მოხდეს ხელსაწყოებისა თუ დანადგარების ეფექტური, სწრაფი და ფუნქციონალურად, უსაფრთხოდ გამოყენება, მის შესახებ არსებული დოკუმენტაცია უნდა ითვალისწინებდეს კულტურულ სპეციფიკას და ხარისხის. ამ სტანდარტის მისაღწევად არ კმარა თარგმანი, მხოლოდ როგორც ენობრივი ტრანსფერი. ამ პრობლემის მოგვარების ორი სტრატეგია, წარმოდგენილი სუზანე გიოპფერიხის მიერ, მდგომარეობს ინტერნეტიზაციასა და ლოკალიზაციაში.

ინტერნაციონალიზაციის შემთხვევაში გასაღების ბაზართან დოკუმენტაციის ადაპტაცია ნაკლებად ხდება. ამ შემთხვევაში დოკუმენტაცია განაწილებულია ენისა და კულტურისაგან დამოუკიდებელ ბირთვად და ენობრივ-კულტურული სპეციფიკიდან გამომდინარე ცვლადებად. აღნიშნული ინტერნაციონალიზაციის პროცესის მთავარი ინსტრუმენტებია არავერბალური ინფორმაციის მატარებლები და ე.წ. კონტროლირებადი ენები. არავერბალური მონაცემების გამოყენებისას, როგორებიცაა სურათები, განსაკუთრებით ლოგიკურ-ანალიტიკური სურათები, პიქტოგრამები თუ მსგავსი სიმბოლოები, სიფრთხილის გამომჩნეა საჭირო, რადგან ხშირ შემთხვევაში მათი გამოყენება იწვევს გაუგებრობებს. კონტროლი-

რებადი ენების შემთხვევაში კი (მაგალითად, გამარტივებული/ადაპტირებული ინგლისური, კონტროლირებადი გერმანული) საქმე ეხება ბუნებრივი ენების ქვეჯგუფს, რომელიც შეზღუდულ ლექსიკურ მარაგსა და შედარებით ნაკლები რაოდენობის გრამატიკულ წესებს მოიცავს. აქედან გამომდინარე კონტროლირებად ენაზე შექმნილი დოკუმენტაცია შეიძლება ადვილად ითარგმნოს მექანიკურად.

ლოკალიზაცია კი ერთგვარად ინტერნაციონალიზაციის საპირისპირო ფენომენს წარმოადგენს და მასში მოვიაზრებთ დოკუმენტაციის ადაპტაციას შესაბამისი გასაღების ბაზრის მოცემულობებთან. ეს პროცესი შესაძლოა განხორციელდეს როგორც ზედაპირული და სიღრმისეული ლოკალიზაცია. პირველი მათგანი, ზედაპირული ლოკალიზაცია მდგომარეობს (საზომი) ერთეულების, თარიღებისა და ზოგადად ტემპორალური მონაცემების ენობრივ ტრანსფერსა და ადაპტირებაში. სიღრმისეული ლოკალიზაცია გაცილებით კომპლექსური სფეროა, ვინაიდან იგი ითვალისწინებს აზროვნებისა და ქმედების სტილს, ასე მაგალითად, გაითვალისწინოს გერმანელებისა თუ ამერიკელების ცხოვრების სტილისაგან განსხვავებული ჩინელების მოთხოვნილებები, ასევე პროდუქტის შესახებ მაქსიმალური ფონური ინფორმაციაა გადმოსცეს უცხო კულტურის წარმომადგენლებისათვის. მხოლოდ ამგვარად იქნება შესაძლებელი გერმანიასა და აშშ-ში შექმნილი ორიგინალი ტექსტების კორექტული რეცეფცია ჩინეთში თუ სხვა კულტურის ქვეყანაში.

დასკვნა

შეგვიძლია დავსძინოთ, რომ ტექნიკური დოკუმენტაციის შედგენა არა მხოლოდ

ოლოდ ენობრივი ფაქტორების გათვალისწინებით, არამედ ტექნიკური დოკუმენტაციის გავრცელების სფეროების, გასაღების ბაზრისა და სხვადასხვა ქვეყნების კულტურული სპეციფიკის გათვალისწინებით უნდა მოხდეს, რაც მეტად სერიოზულ მიდგომას, ხანგრძლივ მუშაობას და შესაბამისი კადრების, მაგ. ტექნიკური რედაქტორების მომზადებას მოითხოვს. შესაბამისი დარგობრივი სპეციალისტები და ტექნიკური დოკუმენტაციის ავტორები კი შემდგომში ერთობლივად შეაფასებენ ტექნიკური დოკუმენტაციის ზემოთ განხილული პრობლემატურ ასპექტებს და მათი გათვალისწინებით შეიძლება მიზნობრივ ჯგუფებზე ადაპტირებული დოკუმენტაციის შექმნას.

ლიტერატურა

1. Hennig J., Tjarks-Sobhani M. (1998): Wörterbuch zur technischen Kommunikation und Dokumentation. Lübeck
2. Göpferich S. (1995): *Textsorten in Naturwissenschaften und Technik. Pragmatische Typologie – Kontrastierung – Translation.* (Forum für Fachsprachen-Forschung, Bd. 27). Tübingen
3. Weidenmann B. (1999): „Psychologie des Nichtverstehens.“ In: Hennig J.; Tjarks-Sobhani M. (Hrsg.): *Verständlichkeit und Nutzungsfreundlichkeit von technischer Dokumentation.* (tekomp Schriften zur technischen Kommunikation, Bd. 1). Lübeck: 34-49
4. GRUPP J. (2008): *Handbuch Technische Dokumentation. Produktinformationen rechtskonform aufbereiten, wirtschaftlich erstellen, verständlich kommunizieren.* München: Carl Hanser Verlag
5. Rothkegel A. (1999): *Verständlichkeit in Text und Hypertext.* In: Hennig, Jörg; Tjarks-Sobhani, Marita (Hrsg.): *Verständlichkeit und Nut-*

zungsfreundlichkeit von technischer Dokumentation. (tekomp Schriften zur technischen Dokumentation, Bd. 1). Lübeck: 114-125

6. Satzger A. (2002): In: Germanistisches Jahrbuch der GUS „Das Wort“ 2002, S. 197-215.

Типы текста в технической документации и интеркультурные барьеры

Табукашвили Русудан Михайловна
Грузинский технический университет
Департамент либеральных наук
ул.Костава 77, 0175, Тбилиси, Грузия
Тел.: 593 512 484
E-mail: r.tabukashvili@gmail.com

Резюме

Проблема установления типов текста связана с определением технической документации. Техническая документация – это общее название той структурированной информации, которая составлена по поводу технических продуктов и их использования.

Под технической документацией подразумеваются типы текста с дифференцированным содержанием и функциями для гетерогенных целевых групп. В проблемном поле языкового и неязыкового деяния выделяется множество макроструктур, которые обусловлены коммуникативными деяниями: объективностью, ориентированием на адресата, стадиями функционирования продуктов (фаза переработки, фаза эволюции, эксплуатации и услуги клиентов), предпринимательским имиджем, глобализацией, рекламой, рентабельностью и правовой ответственностью.

В современном мире глобализации задачей технического текста является, с одной стороны, осилить коммуникативные барьеры между экспертами и дилетантами, а с другой стороны – выявить барьеры, исходящие из культурной специфики и преодолеть их путем соответствующего материала.

Ключевые слова:

типы текста, техническая документация, коммуникативные действия, целевая группа, контролируемые языки, интеркультурный барьер.

Technical Documentations Text Type and Intercultural Barriers

Rusudan Tabukashvili
Georgian Technical University
Department of Liberal Sciences
77 Kostava str., 0175, Tbilisi, Georgia
Тел.: 593 512 484
E-mail: r.tabukashvili@gmail.com

Abstract

The problem of the establishment types of text is connected with the determination of technical documentation. The technical documentation - this general name of all those structured information, which are composed about the technical products and their use.

In the technical documentation use those types of text with the differentiated content and functions for the heterogeneous task of groups. In the problematic field of lingual and non-lingual act are separated a lot of macrostructures, which is caused by the com-

municative acts: by objectivity, by orientation on addressee, by the stages of the functioning of its products (processing phase, the phase of evolution, operation and serve a customer), owner's image, globalization, advertisement, profitability and lawful responsibility.

Globalization task of technical text in the modern world is, from one side, to overpower the commu-

nunicative barriers between the experts and dilettante, and from other side - to reveal the barriers, which emanate from the cultural specific character and to overcome with the corresponding material help.

Keywords:

the types of text, technical documentation, communicative actions, task force, controlled languages, intercultural barrier.

სამეცნიერო - ტექნიკური ტექსტის თარგმანის ძირითადი სირთულეები

ია ჩიქვინიძე

საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი
ლიბერალურ მეცნიერებათა დეპარტამენტი
კოსტავას 77, 0175, თბილისი, საქართველო
ტელ: 551 453 531

E-mail: chikvinidze@gmail.com

რეზიუმე

ტექნიკური თარგმანი ტექსტის ტრანსფორმაციაა ერთი ენიდან მეორეზე, მაგრამ ყოველი სიტყვა უცხო ენიდან ძნელად ითარგმნება კონტექსტის გარეშე. ორივე ენის მცოდნე და დარგის სპეციალისტი-ითარგმნელი ძნელად მოიძებნება და ამდენად, ბევრი მათგანი სწრაფი თარგმანისთვის იყენებს ლექსიკონს, თუმცა ხშირად ეს არის სიტყვა-სიტყვითი თარგმანი და მას აკლია ის თავისებურებები, რომლებიც ტექნიკურ ენას ახასიათებს.

ტექნიკური თარგმანისას პირველი თარგმანი შეიძლება შესრულდეს ტექნიკოსი-ითარგმნელის მიერ, რომელიც ზედმიწევნით იცნობს დასახელებულ ტექნიკურ სფეროს, შემდეგ კი - ლინგვისტი-ითარგმნელი უნდა ასწორებდეს ტექსტის ლიტერატურულ მხარეს. ხშირად დამკვეთის სურვილით ტექნიკური თარგმანი შეიძლება შესრულდეს რეფერატის ან ანოტაციის სახით.

საკვანძო სიტყვები:

ტექნიკური ტერმინოლოგია, ტექნიკური თარგმანი, ადრესატი, ტექნიკური დოკუმენტაცია.

შესავალი

სამეცნიერო-ტექნიკური ლიტერატურის თარგმანი მთარგმნელობითი საქმიანობის

ის სფეროა, რომელშიც პროფესიონალურად მაღალ დონეზე მოწოდებული მასალა შეიძლება შესრულდეს მხოლოდ მაღალკვალიფიციური სპეციალისტების საშუალებით, რომლებმაც კარგად იციან საგნობრივი სფერო და მისი სპეციფიური ტერმინოლოგია, საკმაოდ კარგად ფლობენ უცხოურ ენას და, რაც ყველაზე მთავარია, ნათლად გამოხატავენ თავიანთ აზრებს სათარგმნენაზე და არ არღვევენ ორიგინალის სტილსა თუ არსს. ერთი სფეროს სპეციალური ტერმინოლოგიის ცოდნის გადატანა მეორე ენაზე თანამედროვე ტექნიკური პროგრესის მთავარი პოსტულატია. ამის გამო ტექნიკური ლიტერატურის თარგმანისას (ტელეკომუნიკაციის, რადიოელექტრონიკის, მიკროელექტრონიკის, გამოთვლითი ტექნიკის, ეკონომიკის და ფინანსების, რეკლამის და მარკეტინგის ინფორმაციების მიწოდებისას) ყოველთვის აუცილებელია ერთდროულად დარგობრივი და განმარტებითი ლექსიკონების გამოყენება.

ძირითადი ნაწილი

სამეცნიერო-ტექნიკური თარგმანი ის ინსტრუმენტი, რომელიც სხვადასხვა სოციუმის ადამიანებს ხელს უწყობს გაცვალონ ერთმანეთში სამეცნიერო-ტექნიკური და ვიწრო სპეციალიზირებული ინფორმაცია. ტექნიკური ტექსტის სახეობებია დოკუმენტები, ლექსიკონები, საცნობარო ლიტერატურა, ინსტრუქციები, კონტრაქტები. ტექნიკური ტექსტის თარგმანს დიდი სირთულეები ახლავს, რომლებიც მოითხოვენ რამდენიმე პირობის დაკმაყოფილებას. ეს არის:

1. მაქსიმალური სიზუსტე;

2. ტერმინებში და ცნებებში შეცდომის დაუშვებლობა;

3. ტექნიკური ტექსტის გაფორმება შესაბამისი სტანდარტებით;

4. სამეცნიერო-საქმიანი სამეტყველო სტილის გამოყენება;

5. ტექნიკური ტექსტის თარგმანის აგება ლოგიკურად, ცხადად და ზუსტად.

სამეცნიერო-ტექნიკური სტილის მთავარი მახასიათებლებია გადმოცემის სიცხადე, კარგად გამართული წინადადებები, ფორმის ლაკონურობა. თარგმანის შესრულებისას მთარგმნელმა ზუსტად უნდა გადმოსცეს ავტორის აზრი, მოარგოს მას საჭირო სტილი, რომელიც სათარგმნ ენაზე მისაღები იქნება დაინტერესებულ პირთათვის. ხშირად გვხვდება უხარისხო თარგმანები და ეს ხდება ისეთ შემთხვევებში, როდესაც დამკვეთი ცდილობს უმოკლეს ვადაში მიიღოს თარგმანი, მთარგმნელი კი იძულებულია ხარისხი გადაიყვანოს რაოდენობაში.

როდესაც მომხმარებელი ყიდულობს რაიმე პროგრამულ ან ტექნიკურ პროდუქტს, იგი ყოველთვის მოითხოვს ტექნიკური დოკუმენტაციის პაკეტს, რის საშუალებითაც გაუადვილდება შექმნილი საგნის მოხმარება. ძალზე რთულია, როცა შეკვეთილი დანადგარის მოწყობილობის მიღებისას მას არ ახლავს საჭირო დოკუმენტაცია. ტექნიკური დოკუმენტაცია არის დოკუმენტების კრებული, რომელიც გამოიყენება სხვადასხვა ტექნიკური საგნების ან ობიექტების პროექტირების, კონსტრუირების, დამზადებისა და ექსპლუატაციის შემთხვევებში.

მთარგმნელის მიერ ტექნიკური ტექსტის თარგმანი, რომელსაც არავითარი მხატვრული გაფორმება არ სჭირდება, თითქოს შედარებით უფრო ადვილია. მან სწორად უნდა გადმოსცეს ავტორის აზრი და შეძლებისდაგვარად შეინარჩუნოს მისი სტილის თავისებურებანი. თუმცა იმისათვის, რომ სწორად გაიგოს სათარგმნი ტექსტი,

მთარგმნელს აუცილებლად კარგად უნდა ესმოდეს მოცემული ინფორმაცია (ტექსტში აღწერილი საგანი) და ამ სფეროსთან დაკავშირებული უცხოენოვანი ტერმინოლოგია.

თარგმანისას მთავარია არა მხოლოდ ძირითადი იდეის და აზრის გადმოცემა, არამედ მისი ცხადად ჩვენება და ისეთი შეცდომების თავიდან აცილება, რომლებიც ტექნიკური ინსტრუქციების არასწორად თარგმანისას ხშირად კონტრაქტის დარღვევას და მთელი წარმოების შეჩერებას იწვევს.

ტექნიკური მთარგმნელისადმი ძალიან დიდი მოთხოვნებია წაყენებული. პირველ რიგში ასეთი თარგმანისთვის საჭიროა ტექნიკური სპეციალისტი, აღჭურვილი ენის ზედმიწევნითი ცოდნით და, მეორე მხრივ, აუცილებელია ლინგვისტი თემატიკის ღრმა ცოდნით. ორივე შემთხვევაში მთარგმნელი კარგად უნდა იცნობდეს ორივე ენას, ერკვეოდეს ტერმინებსა და ცნებებში ორივე ენაზე, შეეძლოს მოიძიოს და გამოიყენოს ინფორმაციის დასამუშავებელი წყაროები.

რაც უნდა მაღალი კლასის სპეციალისტი იყოს მთარგმნელი, ტექნიკური ტექსტების თარგმანისას ყოველთვის წამოიჭრება პრობლემები:

1. როდესაც თარგმანს ასრულებს მხოლოდ მოქმედი ინჟინერი. ის ეკუთვნის ტექნიკურ სპეციალისტთა ჯგუფს და შესანიშნავად ერკვევა თემატიკაში, თუმცა ასეთ ადამიანს ყოველთვის არ შეუძლია ადეკვატური თარგმანის შესრულება. მართალია, ყველა ფაქტი და ცნება დარჩება თარგმანში, მაგრამ ტექსტის სიცხადე და ლოგიკურობა შეიძლება დაიკარგოს. ამის თავიდან აცილება შესაძლებელია ტექსტის საბოლოო ვარიანტის გადამოწმებით ლინგვისტის მიერ.

2. როდესაც თარგმანს ასრულებს მხოლოდ ლინგვისტი, ან ენის სპეციალისტთა ჯგუფი. ისინი, მართალია, ადგენენ ძალზე კარგ ტექსტებს, მაგრამ რაც ფაქტებს და ტერმინებს შეეხება, ყოველივე აუცილებ

ბლად უნდა გადამოწმდეს. სწორედ ეს უნდა შეასრულოს მოცემული სფეროს ინჟინერმა ან სპეციალისტმა.

ყველა უცხოენოვანი ტექსტის მთარგმნელს დიდი სირთულეები ხვდება. კვალიფიციური მთარგმნელისთვის უმთავრესი ამოცანაა შეიგრძნოს სტატიის, წიგნის, ნაშრომის, ინსტრუქციის სტილი, გადმოგვცეს ყველა ნიუანსი ისე, რომ არ დაამახინჯოს პირველწყარო. ყველა ვიწრო სპეციალიზირებული მასალა, რომელიც შეიცავს სამეცნიერო - ტექნიკურ ტერმინოლოგიას, იქნება ეს სამეცნიერო მოხსენებები თუ ტექნიკური ნაშრომები, ან სრული კომპლექტი ტექნიკური დოკუმენტაციისა, ტექსტების მთარგმნელთა პრეროგატივაა, რომელთა უმთავრესი ამოცანაა ინფორმაციის სრული მიწოდება ადრესატისათვის. თარგმანი უნდა იყოს ლოგიკურად გააზრებული, დოკუმენტის სტილი - შენარჩუნებული და ტერმინოლოგიის სპეციფიკა - გათვალისწინებული.

თარგმანის სიზუსტე ძალიან დიდ პასუხისმგებლობას აკისრებს მთარგმნელს, ვინაიდან ყოველთვის არის მითითებული მკაცრი შეზღუდვები, რომელთა დაუცველობას საწარმოში ხშირად მიეყავართ ტრავმებამდე, ან ზოგჯერ მეტად სავალალო შედეგებამდე. შესაძლოა შეჩერდეს უზარმაზარი საწარმო, თუ სათარგმნი მასალა არასწორადაა გადმოტანილი და მთარგმნელი ვერ გაერკვა ტექნოლოგიური პროცესის სპეციფიკაში. ტექნიკურმა ტერმინოლოგიამ შეიძლება მძიმე მდგომარეობაში ჩააყენოს ინჟინერი, რომელმაც სხვადასხვა ტექნიკურ სფეროში ერთი და იმავე სიტყვის სრულიად სხვადასხვა მნიშვნელობა გამოიყენა. კიდევ ერთი, არც თუ უმნიშვნელო პრობლემაა: ტექსტებში აბრევიატურის და შემოკლებების სიმრავლე, რომელიც ზოგჯერ ტექნიკური დარგის სპეციალისტებისთვისაც კი არ არის გასაგები. ზოგიერთ დარგებში, მაგალითად, გემთმშენებლობაში, მანქანათმშენებლობაში, ავიამშენებლობაში არსე-

ბობს ისეთი საერთაშორისო შემოკლებები, რომლებიც მთელი მსოფლიოს მასშტაბით ვრცელდება. ისინი აუცილებლად მოითხოვენ ზუსტ თარგმანს. ვინაიდან მთარგმნელს მათი გაშიფვრა უხდება, იგი წინასწარ კარგად უნდა გაერკვეს საგნის დანიშნულებასა და მუშაობის პრინციპებში.

დასკვნა

ტექნიკური თარგმანის ძირითადი თავისებურება იმაში ვლინდება, რომ მთარგმნელმა არა მხოლოდ უნდა იცოდეს კონკრეტული ტექნიკური სფეროს ყველა ტერმინი და ესმოდეს ნაშრომის არსი, არამედ უნდა ითვალისწინებდეს ყველა ნიუანსს, რასაც შეიცავს ტექსტი. ამიტომ მთარგმნელი უნდა იყოს მაღალკვალიფიციური, მრავალმხრივი სპეციალისტი. ყველა სამეცნიერო-ტექნიკურ დოკუმენტს ახასიათებს მთავარი ნიშან-თვისებები: ეს არის გადმოცემის ზუსტი და ლაკონური ხასიათი, ტექნიკური ტერმინოლოგიის მკაცრი შენარჩუნება, ინფორმაციის ცხადი, ლოგიკური თანამიმდევრობა, ფაქტების განმარტების ერთმნიშვნელოვანება და კონკრეტულობა.

ლიტერატურა

1. Марчук Ю. Н. (1987): Научно-технический перевод. Изд. «Наука», Москва
2. რ. თაბუკაშვილი (2004): ტექსტის რეფერირება და ანოტირება. თბილისი
3. რ. თაბუკაშვილი (2011): სამეცნიერო ინფორმაციის კომპრესიის სტრატეგიები. თბილისი

Основные сложности перевода научно-технического текста

Чиквинидзе Ия Гиглаевна

Грузинский технический университет

Департамент либеральных наук

ул.Костава 77, 0175, Тбилиси, Грузия

Тел.: 551 453 531

E-mail: chikvinidze@gmail.com

Резюме

Считают, что научно-технический перевод – это трансформация текста с одного языка на другой, но реально каждое слово без контекста труднопереводимо с иностранного языка. Сложно найти специалиста, знающего отрасль и одновременно несколько языков, поэтому множество специалистов отрасли для срочного перевода употребляют словари, которые часто дают дословные значения и отсутствуют те своеобразия, что присущи техническому переводу.

Во время технического перевода первый перевод должен быть исполнен техником-переводчиком, который прекрасно разбирается в отрасли, а позже – лингвистом-переводчиком (со знанием отрасли), который исправляет лингво-литературную сторону текста.

Ключевые слова:

техническая терминология, технический перевод, адресат, техническая документация.

Main difficulties of scientific- technical text translation

Ia Chikvinidze

Georgian Technical University

Department of Liberal Sciences

77 Kostava str., 0175, Tbilisi, Georgia

Tel.: 551 453 531

E-mail: chikvinidze@gmail.com

Abstract

They consider that scientific and technical text translation is its transformation from one language to another, but actually it is difficult to translate each word from the foreign language without any context. It is complicated to find specialist who knows branch and some languages at the same time, therefore many branch specialists use dictionaries for the urgent translation, gives metaphrases and there is no those originality, which inhere to technical translation.

During the technical translation the first one should be completed by the technician- translator, who examines this branch very well, and later by the linguist-translator (with the branch knowledge), who corrects the lingvo-literary text.

Keywords:

technical terminology, technical transfer, addressee, technical documentation.

სოციალური მეცნიერებები

2008 წლის რუსეთ-საქართველოს ომი და საერთაშორისო პოლიტიკური პოზიცია

კონსტანტინე იონათამიშვილი
საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი
სახოგადოებრივ მეცნიერებათა
დეპარტამენტი
კოსტავას ქ. №77, 0175, თბილისი,
საქართველო
ტელ. 577 502 939
E-mail: k.ionatamishvili@sakrebulo.ge

რეზიუმე

სტატიაში განხილულია 2008 წლის რუსეთ-საქართველოს ომის შედეგები. გაანალიზებულია აგვისტოს ომის გავლენა გეოპოლიტიკურ ფაქტორებზე და გამოვლენილია საერთაშორისო პოლიტიკური ხედვა რუსეთ-საქართველოს ომთან დაკავშირებით. სტატია აფიქსირებს ორივე მხარის პოზიციას. ერთ-ერთ მთავარ საკითხად განხილულია ის ფაქტი, რომ რუსეთ-საქართველოს დაპირისპირებამ მიიღო პოლიტიკური და დიპლომატიური ხასიათი, რომელიც აისახა საერთაშორისო პოლიტიკურ სფეროში.

საკვანძო სიტყვები:

გეოპოლიტიკური ფაქტორი, საერთაშორისო პოლიტიკური ხედვა, აგრესია, კონფლიქტი, საერთაშორისო არენა, ინტეგრაცია.

შესავალი

2008 წლის რუსეთ-საქართველოს აგვისტოს ომის შედეგად ძალზე რთული ვითარება შეიქმნა. საქართველო-რუსეთის ურთიერთობა გასცდა ამ ორი ქვეყნის პრობლემას, რადგან რუსეთში გაჩნდა ნაწილობრივი დაუსჯელობის განცდა და არ არსებობს არანაირი გარანტია იმისა, რომ ის, რაც საქართველოში მოხდა, სხვაგანაც არ გან-

მეორდეს. მოსკოვმა ამით დააშინა სხვა ყოფილი საბჭოთა რესპუბლიკები და ე.წ ყოფილი საბჭოთა ბანაკის ქვეყნებიც კი, რომლებიც რუსეთის მხრიდან მათი შეზღუდვის მცდელობებზე ღიზიანდებოდნენ.

ძირითადი ნაწილი

აგვისტოს ომმა გავლენა იქონია ისეთ გეოპოლიტიკურ ფაქტორებზე, რომლებსაც მთელი მსოფლიოსათვის დიდი მნიშვნელობა აქვთ. ცხადია, რომ მსოფლიო მნიშვნელოვანი ცვლილებების წინაშე დადგა. დიდია დრამატული მოვლენები საქართველოშიც: ესაა დაღუპული ადამიანები, განადგურებული ინფრასტრუქტურა, დევნილების ახალი ნაკადი, ღრობით, მაგრამ მაინც დაკარგული ტერიტორიები, თუმცა ამ ომის შემდეგ საერთაშორისო არენაზე საქართველოს მიმართ დამოკიდებულება შეიცვალა. ნეგატიური მოვლენების ფონზე პროგრესულად შეიძლება ჩაითვალოს ნატო-საქართველოს საბჭოს შექმნა, ევროკავშირთან ურთიერთობების გაფართოება. ევროკავშირმა საქართველოს შესთავაზა ახალი ინიციატივა აღმოსავლური პარტნიორობის სახით, რომელიც ევროკავშირთან თავისუფალი სავაჭრო რეჟიმის შექმნის შესაძლებლობას და სავიზო მიმოსვლის გამარტივებას გულისხმობს.

რუსეთის ხელისუფლების ვარაუდით წლების განმავლობაში დასავლეთის სახელმწიფოები მნიშვნელოვანი საკითხების გადაწყვეტისას უგულვებელყოფდნენ მოსკოვის ინტერესებს, რაც დასტურდება ბელგრადის დაბომბვით, კოსოვოს კონფლიქტში რუსეთის მედიატორობის დაუშვებლობით, ნატოს გაფართოებით და ბოლოს, კოსოვოს დამოუკიდებლობის აღიარებით. ეს ძალიან საშიშ ტენდენციად ჩათვალია რუსეთმა, მით უფრო, რომ დღის წესრიგში საქართველო-

სა და უკრაინის ნატოში მიღების საკითხი დადგა (თუმცა მოგვიანებით უკრაინის სწრაფვა ნატოს მიმართ მნიშვნელოვნად შემცირდა). ეს კი მოსკოვმა რუსეთისათვის კატეგორიულად მიუღებლად მიიჩნია. საქართველოში განხორციელებული აგრესიით მან ნაწილობრივ დაიკმაყოფილა თავისი ამბიციები. მოკლევადიან პერსპექტივაში რუსეთმა წარმატებას მიაღწია და ნატოს აღმოსავლეთით გაფართოების პროცესი შეაჩერა, რაც იმას ნიშნავს, რომ კავკასია რუსეთმა ნაწილობრივ მაინც, თავისი ინტერესების არეალში დატოვა, რადგან კავკასიის კონტროლი პირდაპირ უკავშირდება სამხრეთ და სამხრეთ-აღმოსავლეთ ევრაზიაში რუსეთის გავლენის საკითხს. კავკასიის კონტროლი რუსეთისათვის ნიშნავს როგორც შავ ზღვაზე გასასვლელს, ასევე კასპიისა და ტრანსკასპიური რესურსების კონტროლს, ამასთან, სამხრეთ კავკასიის კონტროლი რუსეთისათვის ჩრდილო კავკასიის გასაღებიცაა. კავკასიაში ნატოს შემოსვლა რუსეთისათვის სწორედ ამიტომაც ასეთი მტკივნეული, რომ, მისი აზრით, ამ შემთხვევაში მოსკოვი ყველა ზემოთ ჩამოთვლილ პერსპექტივას ეჭვქვეშ აყენებს (ან კარგავს), რაც ავტომატურად ნიშნავს ევროპის ალტერნატიულ ენერგო-მომარაგების შესაძლებლობებს, რუსეთის ენერგორესურსების მიმართ ევროპელთა ინტერესების შესაბამის გაცეკვებას და რუსეთის გარდაუვალ ღრმა ეკონომიკურ და პოლიტიკურ კრიზისს.

ავგისტოს მოვლენების შემდეგ რუსეთმა კავკასია გადმოლახა და თბილისიდან რამდენიმე კილომეტრში დააყენა ჯარის მნიშვნელოვანი ნაწილი, მძიმე ტექნიკა და საზენიტო ქვემეხები. ამ გარემოებამ საქართველოს ნატოში ინტეგრაციის საკითხი პრაქტიკულად შეაფერხა. ამას გარდა, რუსეთმა ნავთობსადენიდან 15 მეტრში ჩამოყარა კასეტური ბომბები და დაუფარავად დაემუქრა პროექტს. მან მსოფლიოს დაანახა, რომ შეუძლია გააკეთოს ის, რაც საჭიროდ

მიიჩნია და ამაში ვერავინ შეეწინააღმდეგება. ომის შემდეგ რუსეთისკენ აქტიურად დაიწყო ყურება ძველმა პარტნიორებმა და ერთი შეხედვით, ავგისტოს მოკრძალებული კამპანიის შედეგად რუსეთი აღმაგალ ტალღაზე შედგა.

ავგისტოს მოვლენების შემდეგ აშკარად გამოიკვეთა რუსეთის ორი ძირითადი მიზანი ევროპის მიმართ; ესაა: 1) გააქროს ევროპის ენერგომომარაგების ყოველგვარი ალტერნატივა რუსული მარშრუტების გარდა და 2) შეასუსტოს აშშ-ს გავლენა ევროპაში.

რუსეთი იზოლაციაში ვერ მოექცევა. მას სასიცოცხლოდ სჭირდება ევროპის მდიდარი ბაზარი საკუთარი ნავთობისა და ბუნებრივი აირისათვის, სჭირდება ინვესტიციები, განათლება და ა.შ. მისი მიზანია ევროპას უალტერნატივო ენერგია შესთავაზოს და ისეთი პარტნიორობა ჩამოაყალიბოს, რომელიც რუსეთის ევრაზიულ ჰეგემონიას უეჭველს გახდის. თუმცა რუსეთი, ითვალისწინებს რა სერიოზულ წინააღმდეგობებს ამ გზაზე, თუნდაც აშშ-საგან, ასევე მისდამი მტრულად განწყობილი პოლონეთის, ბალტიისპირეთის, ჩეხეთის, ფინეთის და სხვა ქვეყნებისაგან, ევროკავშირს ერთიან სივრცედ არ აღიქვამს და ერთი მხრივ, ენერგობერკეტების გამოყენებით მუქარას უქმნის ევროპის ზოგიერთი სახელმწიფოს პოლიტიკურ და ეკონომიკურ სტაბილურობას, მეორე მხრივ, სამხედრო ძალის დემონსტრირებით ცდილობს ამ ქვეყნებს გადაწყვეტილებები ზეწოლის რეჟიმში მიადებინოს. მას სურს, რომ მჭიდრო პარტნიორობა გააფორმოს აშშ-ის ყველაზე სასურველ მოკავშირესთან ევროპაში – გერმანიასთან და ამ გზით აღკვეთოს მისი გავლენის კიდევ უფრო გაძლიერება, დაუპირისპირდეს საფრანგეთის როლის ზრდას, გაყოს ევროპა ორ ნაწილად გერმანია-იტალიის ღერძზე და დაიბრუნოს სასურველი გავლენა როგორც აღმოსავლეთ, ისე ცენტრალურ ევროპაზე.

ავგისტოს ომის შემდეგ რუსეთი ღიად ალაპარაკდა ახალ მსოფლიო წესრიგზე და

პრეზიდენტმა დ. მედვედევმა სუთ პრინცი-
პად ჩამოაყალიბა ახალი დისკურსი:

1. საერთაშორისო სამართალი – რუსე-
თი აღიარებს საერთაშორისო სამართლის
ძირითადი ნორმების პრიმატს;
2. მრავალპოლუსიანი მსოფლიო – ერთ
ან ორ პოლუსიანი მოდელი რუსეთისთვის
მიუღებელია;
3. უარი იზოლაციონიზმზე – რუსეთს არ
სურს დაპირისპირება რომელიმე ქვეყანას-
თან და პარტნიორობის მომხრეა;
4. რუსეთის მოქალაქეების დაცვა – ნების-
მიერ ადგილას;
5. გავლენის სფეროები – რუსეთს აქვს
განსაკუთრებული ინტერესის სფეროე-
ბი, რომელიც ძირითადად მის მოსაზღვრე
სახელმწიფოებზე ვრცელდება, მაგრამ არ
შემოიფარგლება ამით.

სხვაგვარად რომ ვთქვათ, რუსეთი მსოფ-
ლიოს სთავაზობს, რომ ცნობად მიიღოს მისი
დაბრუნება, უარი თქვას კონფრონტაციაზე
და ითანამშრომლოს მასთან. იგი აცხადებს,
რომ მისი ძველი გავლენის სფეროები ისევ
ძალაშია და მოუწოდებს მსოფლიოს, რომ
სწორედ ასეთ რუსეთთან დაამყაროს პარტ-
ნიორობა. ერთადერთი რამ, რაც ამ დის-
კურსს ცივი ომის დროინდელისაგან გა-
ნასხვავებს, ეს ორპოლუსიანი (ნაცვლად
მრავალპოლუსიანისა) მსოფლიო მოდელის
აღიარებაა.

დასკვნა

რუსეთის ეს ქმედებები მთელმა მსოფ-
ლიომ აღიქვა როგორც ღია აგრესია მეზო-
ბელი პატარა სახელმწიფოს მიმართ. ამ
ომმა ყველას დაანახა, რომ არ არსებობს
არანაირი ქართულ-აფხაზური და ქართულ-
ოსური კონფლიქტი, არამედ ერთმანეთს შეე-
ჯახა ევროატლანტიკური ცივილიზაცია და
რუსული შოვინიზმი, რომლის ასპარეზიც
გახდა საქართველო.

ლიტერატურა

1. საქართველოში მომხდარ კონფლიქტ-
თან დაკავშირებული ფაქტების დამდგენი
დამოუკიდებელი საერთაშორისო მისიის ან-
გარიში
2. ალექსიძე ლ. (2009): საქართველოში
კონფლიქტთან დაკავშირებული ფაქტების
დამდგენი საერთაშორისო სამართლებრივი
ასპექტები. საერთაშორისო სამართლის ეუ-
რნალი, 2. თბილისი
3. საერთაშორისო ორგანიზაციები აგ-
ვისტოს ომის შესახებ. (2009)
4. EU Council, presentation of the report of the
independent international fact-finding mission of the
conflict in Georgia (2009): Brussels. 13875/09
5. Allison R. (2009): the Russian case for mili-
tary intervention in Georgia: international law norms
and political calculation. European Security
6. Лухтерхандт О. (2008): «Международно-
правовые аспекты грузинской войны»

2008 Russian-Georgian War and International Political Position

Konstantine Ionatamishvili
Georgian Technical University
Department of Public Sciences
77 kostava str., 0175, Tbilisi, Georgia
Tel.: 577 502 939
E-mail: k.ionatamishvili@sakrebulo.ge

Abstract

The article reveals the results of 2008 Russian-
Georgian war. There is also analyzed the affect of
the war on the geopolitical factors and international
political view is discussed regarding the Russian-
Georgian war, also the positions of both sides of war
are revealed in the given article. One of the main

issues discussed in the article concerns the fact, that Russian-Georgian opposition got political and diplomatic features, which overgrew into the international political field.

Keywords:

geopolitical factor, international political view, aggression, conflict, international arena, integration.

**Русско-грузинская война
2008 года и международная
политическая позиция**

*Ионатамишвили Константин Джемалович
Грузинский Технический Университет
Департамент общественных наук
Ул. Костава №77, 0175, Тбилиси, Грузия
Тел: 577 502 939
E-mail: k.ionatamishvili@sakrebulo.ge*

Резюме

В статье рассмотрены результаты русско-грузинской войны 2008 года, проведен анализ влияния августовской войны на геополитические факторы и выявлено международное политическое мнение об этой войне. Статья также рассматривает отношения обеих сторон. Одним из главных вопросов, которые рассмотрены в данной работе, является и то, что русско-грузинская война имела политический и дипломатический характер, и она, в свою очередь переросла в международную политическую проблему.

Ключевые слова:

геополитический фактор, международное политическое мнение, агрессия, конфликт, международная арена, интеграция.

პოეზია პროზა

ყველაფერი ტრიალებს?

(... რადგან იცოდა, რა იყო ადამიანიში)
იოანე 3, 25

გახსოვს ჰეროდე:
„მოგვებს ველოდე!
აქ ხელმწიფება
მხოლოდ მე მინდა,
არ მეფიქრება
მსხვერპლის შეწირვა –
საქმეა წმინდა! “
იმ დამეს წვიმდა?
გადარჩა სიტყვა
სულ ერთი ციციქნა –
ვარსკვლავმა იხსნა
უდაბნოს მიღმა
და შედგა მირქმა –
მზის სხივი იშვა!

P.S. გაგრძელდა სისხლის კვალი –
აღმართს გაუყენეს მგზავრი.

ხეტიალი

დადიოდა კაცი გზებზე:
ხან წყლებზე და ხანაც მთებზე.
ერთხელ მითხრა უცხო სიტყვა
ყვაილების ფერთა მტვერზე:

დამიტოვა ერთი ციციქნა
მოსაფრქვევად, სახსოვრად.
ზოგი თვლიდა მათხოვრად,
ზოგს მიაჩნდა მაცხოვრად.

ჩვენ ძალადობა „ოდიტგან მოგესდევს“ ? (ასეთია ცხოვრება)

ოთხშაბათს ერგო დალატი, ფურთხი;
ცალყბად იცინის ხუთშაბათის ამბორი უტყვი,
სუფრასთან ჩნდება მისთერია,
გულზე ნუგეში მიფენია;

პარასკევს დაცინვა, გვირგვინი ეკლის,
ჭეშმარიტებას სიტყვა არ ეთქმის.

გავლა სირცხვილის ბილიკზე,
პასუხი ქალთა ტირილზე,
საოცარია—
უამია ფიქრის:
ვდარდობ —
გამცემი ნეტავ სად მიდის?

შობის მოსალაცი ჩვენთვის (ჰა, ბურთი და ჰა, მოედანი)

უსიყვარულოდ იარე თუკი,
მოგეჩვენება ტკივილი ფუჭი,
თუნდაც აგროვო ოქრო და ვერცხლი
ყოველდღე მუჭით,
დროს ვერ მოიგებ ვერცერთი წუთით.

ქვეყნიური ჯოჯოხეთის წამება
უსათუოდ სიკვდილამდე გაგყვება,

მერე არ ვიცი, იქნება რა?
აგერ მიწა და აგერაც ცა!

ბველების სიმღერა

„წყალნი წავლენ და წამოვლენ,
ქვიშანი დარჩებიანო“,
ზღვას შეერევა მდინარე —
თევზები ვერ ჩივიანო.

ცისკენ ბრუნდება ნისლები,
თავს არ მანებებს ფიქრები —
მაწვალებს Momento mori,
იქ ხდები ტოლი და სწორი.

სეტყვა

მოდო! გიამბობ გარდასულ ამბებს,
რატომ კლავს, იცი, კაენი აბელს?

პირველი ვნება რატომღაც გვაბნევს,
ჰო, ვერ დაფარავ მოშურნე თვალებს.

და ასე ვცხოვრობთ ასულნი, ძენი,
„საჭურველად გარემომადგეს მე
ჭეშმარიტებაი შენი“...

რაღაც მინდოდა მეთქვა –
გუშინ მოსულა სეტყვა...

ჩვენში ასეა

ერთი მითხარი, რა ხდება ცაზე?
მღერის ვარსკვლავი
მდუმარების იდუმალ ხმაზე?
არ უნდა ჩამოსვლა ძირს?
ნეტავი ეტრფის ვის...
(აქ) ყველა თავთავი
მიწაზე, სახლზე...
რას იტყვის ნეტავ
ომზე და ქალზე?

პატარას ღიმილი – სასოება,
არის კაცთაშორის სათნოება?(!)

კაბადოკიისკენ (თანამგზავრებს)

- ამ ტბას გადავყავარ ჭკუიდან,
- ღვინოს აქაც სვამდნენ ჭურიდან?
 - დაკარგეთ ფერები?
რა თქვი?
 - მთებმა გამახსენა კასპი.
 - იცანი ტაძარი?
 - სარკმელით?
- ადარ იკურნება საკმევლით,
გუმბათზე არ მოჩანს ჯვარი,
მიმყვება სევდა და ჯავრი.

- ღვთისმშობელს მაინც ყრმა გულთან უზის,
რა უყო ნეტავ მტევანი ყურძნის?

... და ნინო

ახლა ყველამ იცის კაბადოკია,
ცხოვრება თურმე ბეწვის თოკია,
მასზე ეკილა ნორჩი ყვავილი,
ღვთისმშობელმან აჩუქა მანდილი.
ამით დააფრთხო თურმე მაქციები
და დაუწუნეს თამამი საქციელი.
შეუმჩნევია დედოფალ ნანას –
სიყვარული ხომ ყვავილებს ქარგავს.
გადაურგია სალომე უჯარმელს,
მანამდე ალბათ დედოფალს უდარდელს.
აქვე აყვავდა პეროუავრია –
ჰო, ჯავახეთი ჩემი ჯავრია.

P.S. მართლა ყვარებია სიდონიას!
ალბათ არ იცნობდა ირონიას.

იუნკრული

ძველი ფოლიანტებით
ცხრება კორიანტელი?
ყველგან მოჩანს ყაყაჩო,
სევდამ ლამის დამახრჩო:
გარდასული ქარები,
ამოთხრილი სევდა,
ნადვლიანი კაცები,
წვალობს ქართლის დედა!

ძველი ფურცელი (კატორღა)

რა მენატრება?
ფიჭვის სურნელი,
ალბათ აყვავდა
ტყეში კუნელი.
უცხო ტრამალები, რეპრესია,
თურმე სიყვარული რეგრესია
და წუხს შეფეთქილი ეკლესია.

სუნი აწუხებს ნამდვილად კირის,
ვაზი ხომ მართლა ჩუმ-ჩუმად ტირის.

ზღაპარი სამშობლოზე

(ჭირი შორს და ღხინი ახლოს,
ფქვილს მომცემ თუ მხოლოდ ქატოს?)

ჰო, მეორდება თურმე ზღაპარი
და როცა მოვა ისევ ზამთარი,
კვლავ გაგინდება ვნება, მიზანი,
მაგრამ წუხხარ, რომ ვერ შემიცანი.

(შორიდან მიმზერს ავი სიცივე,
შენთვის, რამდენიც გინდა, იცინე!)

გახსოვს დედოფალი მარიამი?
ვიცი, განშორების წამი არის,
უმთვარო ღამე ქარიანი,
კაცი პატარა-ბრაზიანი...

(უსუსურია ქალის მცდელობა,
ნუთუ მართლდება ზოგჯერ მკვლელობა?)

ჭრელია წუთისოფელი

ჯინსისფერია სოფელი,
უფრო და უფრო ჯინსდება...
მე რა ხანია მოგელი
იქ სადაც ია იზრდება.

ცაზე ამოდის ვარსკვლავი,
უფრო და უფრო ბინდება
და მიწის ბელტი სახნავი
ადამის სახედ ფითრდება.

ჰანგებს მოისმენ წკრიალას,
ერთ წამში აგერის იარაღს...

ოცნება მთვარეზე

„მუმილი მუხასა“ და „მრავალუამიერ“ –
სისხლი აიჭრება,
იმოგზაურებ იმიერ-ამიერ –
სიტყვა აიხსნება.

მთვარეზე გაფრენა აღარ დაგჭირდება,
უბრალოდ გახდები ლალი და გულადი,
ყალყზე აენთება სიკვდილის ულაყი.

თეთრს ისევ აგროვებ
ბავშვური ყულაბით?

ბილიკი
(მარიამს)

ამ ქვეყნად რა არის ყველაზე დიდი?
რა ვიცი, ალბათ გული,
და იცი, რა არის ყველაზე რთული?
სიკვდილი, გასვლა სრული.

ნუ მიენდობი –
თვალი წვდება მხოლოდ ჰორიზონტს,
ნუ მიეყრდნობი –
ქარი მხოლოდ მტვერზე მოგითხრობს;
და გაიხსენე მწვანე სინორჩე,
როცა ცხადდება კვირტში სიცოცხლე,
იარე გზაზე, იარე წინ!
ის უსათუოდ მიგიყვანს შინ.

მიყვებ დინებას?

„მზეო ამოდი, ამოდი,
ნუ ეფარები გორას“,
ღამე და გაუტანლობა
დედამიწაზე გორავს.
მტერი მომისწრებს მძინარეს,
„ხიდიც არ უძევს მდინარეს“...
ვერ ავუყვები აღმართს,
ძალა ლელიანს კაფავს.

ნუ ეფარები გორას,
თორემ წაყვები ბორანს!

ბრუნავს და ბრუნავს...

ოჰ, რას გაუგებ ლოგოსს,
სიო შეარხევს ფოთოლს,

ბიჭი გახედავს გოგოს,
საწმისით ვეძებ ოქროს...

ნისლი დაფარავს ჭოროხს
და ისევ ავა ცად,
როცა ვიქცევი მტვრად,
გამფანტე ოქროს-ფრად!

არჩევანი

მცვივა ცრემლები:
თავისუფლებას ვერ შეველევი!
წავიდე სად? –
სხივი ბრუნდება მიწიდან ცად...

იქით ქარია,
აქეთ გალია,
იცო, რა ხდება ბოლოს, ფინალში?
„სილაუვარდე“ და „ვარდი სილაში“...

ვისი სული გსურს? –
სიყვარული წუხს.

მაინც რა არის მშვენიერება

წუხდა პოეტი
ახალგაზრდა, თანაც ამაყი,
მე ვიმეორებ –
გათელილი ველის ბალახი:

„ნეტავ არ მქონდეს სულაც სამშობლო,
ანდა არ იყოს ასე ლამაზი!“
შენი ხმა მესმის, თითქოს თავს გესხმის
ჯალალედინი და შაჰ-თამაზი!

ვიდაც მეძახის: ჩემთან წამოდი!
კვლავ იღანდება ძალა, უფლება
და სიყვარული როგორც „კანონი“,
იფურცლება და ისე უქმდება.

მაინც სად ქრება შენი მშვენიერება?
ყვავილებს ვკარგავ, რა მეშველება ...

(... რამეთუ შენდამი აღვიდე სული ჩემი)

მოდი, მიმდერე ძველი სიმღერა –
 მზის სხივით ბინდი ნაზად ილევა,
 როგორ მისდევდი კვალში ჯვაროსანს,
 ან როგორ წერდი „ვეფხისტყაოსანს“.

აქ მიწას კაწრავს ეჭვი ფარული –
 როგორ იხსნება ერთი ფსალმუნი:
 იქნებ მაუწყო, უფალო, გზა,
 რომელსაც, თურმე, მართლა ვიდოდი-თ,
 როგორ გაიპო უდაბნოს ზღვა,
 რას ატარებდნენ ნეტა კიდობნით?

ვცეკვავთ და ვცეკვავთ

იცო, რა არის მაღლი წყალობის?
 თუკი მიხვდები, რომ მოგეცა პური არსობის,
 თუ შეიგრძენი საიდუმლო ძველი გალობის
 და გაიხსენე მნიშვნელობა კაი-კაცობის.

იცო, რა არის აკრძალული ხილის ნაყოფი?
 ზოგისთვის ვაშლი, ზოგისთვის მანგო
 და რა მივიღეთ მისი გაყოფით?–
 თავბრუდამხვევი, შეცდომებით ნასწავლი ტანგო.

(P.S. - ეს მელოდია შენც ხომ გეცნობა,
 მაინც რა არის ნეტა შეცდომა?
 - საცერში წყალი არ იბინდება?
 მაინც რა არის ჭეშმარიტება?)

რომელიმე (... იზმი)

ეს ფილოსოფია
 ნამდვილად მეცნობა,
 ნუთუ მართალია
 კაცის სოცმხეცობა?

ცხოვრება საცეცით
 მუდამ წინ მიიწევს,
 ამიტომ ვერ ხედავ
 ელვარე იისფერს.

რას ფიქრობს ნეტავ ყარობი, ბერი:
როგორ იცვლება უდაბნოს ფერი?

პოლიტიკა

იცო, ჩემში ფეხი სევდამ მოიკიდა:
ჰო, დასაბამიდან იყო პოლიტიკა!
არ მინდა, ძვირფასო, ისევ გაგაჯავრო,
მაგრამ მე მბრალდება პილატეს სამსჯავრო.

იცო? როდის შედგა პირველი პროცესი?
როცა მე ნაყოფი უჩუმრად მოგეცი!
მას მერე გაგიჩნდა დიდების პათოსი,
მაგრამ მე მიყვარდი პოეტი-სალოსი.

რამ გამაკვირვა ნეტავ

ცას არ უკვირს ღრუბელი,
დედამიწას სულელი,
დაიჯერე ზღაპარი –
ალადინის ლამპარი?

– მიაბზე რამე მექაზე!
– ცხოვრება არ მღერის ერთ ხმაზე:
ჯობს, რომ დამიკრა ბახი,
– მაინც რა არის კრახი?
– არ მოიპარო სხვისი ოცნება –
ყველა ყვავილი მხოლოდ თავისით
კვირტში ცოცხლდება!

2012-2013

ნატო თხილავა

მონავარდე

პიესა-გროტესტი აფხაზეთის ომის თემაზე

შესავალი

ფსიქოთერაპევტის მისაღებში

მოქმედი პირები: მონავარდე (ზაზა, ზეზვა), ფსიქოთერაპევტი (ლევანი, ალუ),
პაციენტები: სვეტა, გუჩო, შორენა, მიტო (მეცო).

მონავარდე კლინიკის დერეფანშია და ფსიქოთერაპევტს დაეძებს. ზაზას აცვია სამხედრო ფორმა, მხარზე გადაკიდებული აქვს ჭოვრიტი, ხელში კი სამგზავრო ჩანთა უჭირავს. მონავარდე ბოლოს იმ კართან შეჩერდება, რომელზეც ფირნიში არის გაკრული წარწერით: ფსიქოთერაპევტი №რ – ლუნა. პაციენტი წაიკითხავს წარწერას და ლულულს დაიწყებს, –

ზაზა: აა. ლუუ... ლუნა! მოგაგენი პრიომ, პრიომ! ჰმ... დაიზმენდი, ბიჭო? უფ... მოგცლია ერთი. საქმე მაქვს შენთან... პატარა... ეეე... რაღაც საკაიფოს გეტყვი და წავაღ!

ახლა კარზე აკაკუნებს ზაზა, მაგრამ კარი არ იღება. ოთახიდან მოისმის სამხედრო მარშის ჟღერა. მონავარდე ეჭაჯგურება კარს, სახელურს თავისკენ ექაჩება, ხან საკვოიანით აბრახუნებს და გაიძახის, –

ზაზა: დაყრუვდით?! მონავარდე ვარ... ჰაერში მონავარდე! გადაუდებელ საქმეზე ვარ მოსული... უნდა გამიღოთ! ურააა... ხომ გახსოვთ?! აღარ გახსოვთ აფხაზეთის ომი? ალუუ... პრიომ... პრიომ... ხაარ... მანდ?! გახსოვს? იქ... აფხაზეთში ლუნა გერქვა შენ, მე კი... მო...ნავარდეს მეძახდნენ! უუ...ძილობა მაწუხებს... პრიომ, უუ...ნდა მიშველო...

ოთახში მარშს გამორთავენ. ზაზა აყურადებს, მხრებს იჩეჩავს. იგი ამის შემდგომ რამდენიმე ნაბიჯით უკან დაიხევს, ადგილზე სვლას წამოიწყებს და თან ხელით სამხედრო მისაღმებას გამოხატავს, ლულულებს, –

ზაზა: რა ტაშ-ფანდური გაგიმართავთ... არა გრცხვენიათ?! დამთავრდა?! რა დროს ზეიმი და დროშის ფრიალი! ომი?! საშინელება იყო... საშინელება! დამთავრდა!!! არ გინდათ, რომ მიცნოთ? მეე?! მონავარდე?! ცუდადაა საქმე... ეტყობა! ყველგან იზმენიკები გელანდებათ!

უეცრად კარი იღება და იქიდან შუა ასაკის მანდილოსანი – სვეტა იხედება. ის ზაზას დანახვაზე შეცბება და მას ცხვირწინ მიუკეცავს კარს.

მონავარდე ფეხაკრეფით შედის ფსიქოთერაპევტის მისაღებში, თვალს შეავლებს გარემოს, გაიოცებს და სვეტაზე შეაჩერებს მხერას, –

ზაზა: სვე... სვეტოჩკა... სვე... სვეტკა! რატომ მომიტყედი?! ხომ აღსდგა ცასთან კავშირი! მაინც ხომ აღუსთან... ააქ... გნახე! არა გრცხვენია?! გამოტყედი... თუ ღმერთი

გწამს... ლუნაჩკასთან რას აკეთებ?! პრიომ... გახსოვს აფხაზეთი?!

სვეტა ჯერ უსიამოვნოდ იშმუშნება, მერე კი პრანჭვას დაიწყებს, - სარკეში კოპწიაობს, თმებს ისწორებს, წითელ ტუნსაცხს წაისვამს.

სვეტა: ზზზ... აკ საიდან გაჩნდი? არაა ლუნაჩკა აკ... ნო, ნო... პაკა რანო... მოვა! სკორო... ოჩენ სკორო... მოვა... ზზ. ზაზა! გდე ტი ბილ? შტო ტი დელალ?

ზაზა: ერთი ვიცოდე... რა უნდა ამ ქაღბატონს აქ?! ნუთუ აღარ ახსოვს აფხაზეთის ომი! ხალხნო, ეს ხომ სვეტაა, სვეტა! ჰმ... შეცვლილა... აღარ მეხატება გულზე... ვიღას რაში ეპიტნავენა! ჩუმ-ჩუმად დაძვრებოდა ღამ-ღამობით... თავის ადგილზე მოაჯენს მონავარდე!

პაციენტები თავ-თავიანთთვის საქმიანობენ, აინუნშიც არ აგდებენ მონავარდეს. ერთ პაციენტს რაღაც ჟურნალში აქვს თავი ჩარგული, - ეს გუჩოა - №4. გუჩოს გულზე მუყაოთი ჰკიდია რიგის ნომერი. იქვე ადგილს იკავებს შავოსანი მანდილოსანი - ქაღბატონი შორენა. იგი გაზეთს ჩასცქერის. შორენას გვერდით ზის ასე 12-13 წლის მოზარდი - მიტო და გამაღებით ფუნთუშას იღუკმება. მონავარდე დროდადრო ციბრუტივით ტრიალებს, ხელეგაშლილი და როცა ჩერდება, პაციენტებს მიმიკებითა და მოტორიკით ანიშნებს რაღაცას, მაგრამ მას არც ამჯერად აქცევენ ყურადღებას. მონავარდე ერთხანს ჭოგრიტით გასცქერის სივრცეს და შემდგომ მრავლისმეტყველად დუმს, ისევ პირუეტებით იწყებს გარშემო სვლას, გუჩოსთან ჩერდება და მიმართავს,-

ზაზა: აზრზე მოდი, ძმაო... რა ენა ჩაგიყლაპავს?! ჰმ... აქ... მტრის ბანაკში როგორ აღმოჩნდი? ვიცი, ვიცი... რატომაც ჩამოგერთვა ლაპარაკის უფლება! გიჟობანას თამაშობ?! იქ კი... ზზზ... ზუზუნებდნენ და ზუზუნებდნენ ტყვიები... შენ?! გრცხვენოდეთ! ჩვენი ბიჭები მოჭრილი ხეებივით ასკდებოდნენ მიწას! ხოლო ზოგი... ველზე წარმართივით მოკაკეული ესვენა! გამოიფხიკეთ ყურები და გამოტყდით... ძმები არა ვართ? არ გახსოვთ... დაუმარხავიც ბევრი დარჩა... ნანობ?

გუჩო უსიამოვნოდ იშმუშნება, ზაზა კი განავრძობს, -

ზაზა: როცა გარემო შეიცვლება, მიხვდები, რომ ხელიდან გაუშვი ის, რაც გაგაჩნდა... გულის სწორი სამუდამოდ გაგიფრინდა... ბასტა! სად გაქრნენ ჩვენი ბიჭები? შენ კი „პაუელო“ რომეოსავით აქ ჩამომჯდარხარ და „ცხელ შოკოლადს“ კითხულობ ამ გაგანია სიცხეში... ცხვირ-პირიც ჩამოგტირის... იმიტომ რომ... იმიტომ რომ... შენც დაკარგე... სინდის-ნამუსი... არ გახსოვს მერვე? მეცხრე? მეთერთმეტე? სადღა არიან?!

სვეტა წამოდგება, ზაზას დაშოშმინებას ცდილობს, საყვედურით მიმართავს მას, -

სვეტა: Задача, задача, не обижничай... он не виновен... не трогай его... сейчас...

ზაზა: არაფერი გსმენიათ - მეთერთმეტისა? მეთორმეტისა? მეცამეტესი? ჩვენი ბრალია... ეგ სტუმარი თუ მასპინძელი - გუჩო... გუჩო... ააქ გაბღენძილი რომ დამჯდარა... გვერჩოდა რამეს?! ჰოლო?! ჰოდა ადგეს და ხმა ამოიღოს! რა გვაქვს გასაყოფი... რაა... ბედავს და ვერ მცნობს?! ვინმეს დამნაშავე ეგონება... მოევლება... მაგასთან გასაყოფი არაფერი მაქვს! ვაშაა... სხვა საქმეს გამოვუჩენ! აქ რა უნდა?!

სვეტა: Он сотрудничает с нами... понял? აღუს поддельник-ია.

მონავარდე ევირილს იწყებს:

ზაზა: ეგ საქმე ზეცაში გადაწყდა... ყველანი: ოსები, რუსები, აფხაზები, ქართველები... ძმები ვართ, ძმები ვართ! ვაშაა... ძმურ თანაკავშირს ვერ მოგვიშლიან! ოღონდ... (ხელს აიქნევს) ეჰ, ეუჟენია... ის თოლიასავით ფარფატებდა სიშორეში! უასმინი... უასმინი...

სვეტა: Вот здорово, здорово! и... ჩვენ სოციალურ ტანკმობასაც დავამკარებთ! Урааа... победа за нами...

ზაზა: შენ... რაღაც იმ თანავარსკვლავედისას მღერისარ აქ.. ჩვენში კოსმიურ ქაოსს რომ იწვევდა იმთავითვე! აზრზე მოდი! შენც ხომ კარგად იცი, დაიკო, ეგ დიდი დათვი! ეგაა ეგ... თვალი რომ უჭირავს ჩვენს მიწაზე... საკუთარი სამშობლო ჰგონია ყველგან, სადაც თათებს დადგამს! ვერ მივართვით! მოდი... ბაბთა შევებათ... წითელი და აქედან გავისტუმროთ... მოსულა? მაგან მოგვისია ყანიჭამია კალიები, რათა ვეყვლიფეთ და ვეთელეთ, ჰოდაა... მჯერა... გავისტუმრებთ მოუსავლეთში...

სვეტა: Урааа... ჩვენ ერთი კვეკნის შვილები ვართ... Ураа... Победа следует за нами... Урааа! Мы построим новый третий мир! вперед, вперед... აქ რა გვინდა?

ზაზა: რაღაც... პარლამენტარივით ატლიკინდი! თუ ვინმეს კეთილმეზობლობა მოუნდება ჩვენთან, ის მაინც უნდა აღიაროს, რომ... ამენ, ამენ... სადაც ქართულად ლოცულობენ... ამენ.. საქართველოა ყველგან!!!

სვეტა: Ей богу, он не шутит... მალე მოვა ალუ და დაინახავ...

ზაზა: ალუ?! ეროვნული ხსნის იდეას ძირს ველარავინ გამოუთხრის! ერთ მუშტად უნდა შევიკრათ და საყოველთაო ბედნიერება უნდა დავამყაროთ... შიგნიდან ერთად! მტერი გვეყოლოს მხოლოდ გარე დახმარების იმედზე! გაეროც ფრთხილობს მაგ დათვთან და ნატოც... ჰოდა... იმიტომაც ელოლიავებიან მაგ დათვს, რომ ეჭვდებით ნავთობში...

სვეტა: О боже, ნავტობში, რა ეჩედებატ?

ზაზა: რა რაა, რა რაა... რა და ახლა არა ვარ ახსნის დილიხორზე... აფხაზეთი უნდა დავიბრუნოთ!

სვეტა: სადა ვარ? Почему, почему? სადა ვარ? სადაა, სად, საად?

ზაზა: ეეე... კოსმოპოლიტიკავ, საშიშია დავიწყებას არ მიეცეს:

სვეტა: Не дай бог, урааа... გუჩა... დუმს...

ზაზა: სვეტა, სვეტა... შეე გლობალურო, თქმულებად არ უნდა იქცეს!

სვეტა: Что такое ტკმულება? Прекрасно, прекрасно... ტკმულება! აფკაზეტი... ცეცკლოვანი ტკმულება! Вот здорово... за... за Абхазию... то есть... за грузию... в... в пределах нашей родины... Ураа... мы победим... Ураа... Урааа... вперед...

ზაზა: ერთხელაც მოხვალ ჭკუაზე – შენსას უნდა მოუფრთხილდე! სხვისა რად გინდათ?!

სვეტა: Знаю... ერთხელაც ხმას ამოიღებს გუჩააა... не учи... не учи ученную... урааа...

ახლა თითქოსდა ტრანსიდან ამეტყველდება მონავარდე, –

ზაზა: დაივიწყეთ?! გახსოვთ?! ვარსკვლავებით მოჭედილიყო ზეცა იმ დამით, ხოლო იმ დღეს კი თითქოსდა მეტალისა გამხდარიყო ზეცა და გაიხსნა! ვეებერთელა ჭურვები გადმოიფრქვა და უასმინს, ჩვენს გემს, ჩვენს ჯავშნოსანს დასცხო! აღმოდებული საბოლოოდ ტალღებმა დანთქეს... ჩვენი უასმინი, ჩვენი პაწია, კოხტა... კოხტა! ახლა ფსკერზე განისვენებს და ლიფსიტები კორტნიან! ეჰ, საბრალო! დამეუღ ნისლში

ციმციმებდა ოქროსფრად! სანაპირო ზოლს ზვერავედა! გამარჯვების იმედად ის გვებადა! იცავდა ჩვენს ძირძველ მიწას!

სვეტა: эгзотично, эгзотично... продолжай, продолжай...

ზაზა: ცოცხლები დუმან! ყვიროდნენ მკვდრები!

სვეტა: стой, стой... აფხაზეთი უნდა დავიცვაო?! Ничего не помню... როგორ?

ახლა მონავარდე ჭოგრიტიდან შორეთს გასცქერის და ავტომატივით დაიწყებს კაკანს, –

ზაზა: ეს ყველაფერი იქ, იქ... ჩრდილო პოლუსიდან სამსრეთით, მეთექვსმეტე გრძელის ასმეცხრე გრადუსზე... აფ... აფხაზეთის ... ეკ... ეკვალორულ წყლებში მოხდა!

სვეტა: Это уж слишком! Плохи дела... как я слышу...

სვეტა ახლა რუსულ მუსიკას ჩართავს და აცეკვდება, დროდადრო ჩერდება და გაიძახის, –

სვეტა: Нам терять нечего... ех, разгуляй, разгуляй...

ზაზა: სტოპ! სტოპ!

მონავარდე სვეტას შეჩერებას ცდილობს, მუსიკას გამოურთავს და გაახედებს შავოსანი მანდილოსნისკენ, –

ზაზა: აი ეს ქალბატონი... შორენაა... თუ არ ვცდები... მედღად მსახურობდა იქ... უასმინზე... წინა ხაზიდან მუსრს ავლებდა მტერს?! გლოვობს? შორენ, შორენ... თქვენ ისევ ის ნიმფა-ქალბატონი გახდებით... ისეთივე ამაყი და მხნე, მხნე... ისევ თავის კუთვნილ ადგილს დაიმკვიდრებს აფხაზეთი გაძლიერებული... ოჰოო... კავკასიაში...

სვეტა: Это уж слишком... посмотрим...

შორენა ოდნავ შესამჩნევი ღიმილით ზაზას შესცქერის.

ზაზა: ჩვენ ხომ ეროვნული დროშა გვამთლიანებდა ცხრა აპრილსაც! გლოვიდან გამოვფხიზლდეთ! გავმთლიანდეთ, ადვსდგეთ! არაა ლუნა შენი ღირსი!

შორენა ერთხანს მრავლისმეტყველად აკვირდება მონავარდეს და მერე კვლავ თავნაქინდრული დუმს. ხოლო ზაზა კი მუხლს მოიდრეკს მის წინაშე და ქვითინებს. წამიერად გაუღერდება „ცხრა აპრილის“ მელოდია. მოზარდი – მიტო წარმოდგება, მივა ზაზასთან და მას გასამხნეველად ფუნთუშას გაუწვდის. მონავარდე ფუნთუშას ჩაკეფს, თან ილუკმება და ამავდროულად ესაუბრება მიტოს, –

ზაზა: მიტოო... მეცო, მეცო! ნადლი ძმა, ფრონტის ნადლი მეგობარი შენ ყოფილხარ! ბრავოო... ხომ გინახავს ომი?! ბული იდგა და ფერფლის ფრენა! სადოლ... ახლა შენი იმედი გვექნება ჩვენ ყველას! ახალი უასმინი შენ უნდა ააშენო! ჩვენი ახალი საზღვრები მან უნდა დაიცვას! შენ კი... შენ... მონავარდე დაგიფარავს! გახსოვდეს... უეჭველად გაიმარჯვებენ ახალი უასმინები.

მონავარდე მხარზე ხელს დაჰკრავს მიტოს, რომელიც გახარებული ციბრუტივით დაიწყებს ტრიალს. მეცო დროდადრო ჩერდება და მიმიკებით რაღაცას ეკითხება ზაზას. მონავარდე გულში ჩაიკრავს მოზარდს, მერე კი მხრიდან მოიხსნის ჭოგრიტს და გაუწვდის. –

ზაზა: ჰა... ახლა... ეს „ბინოკლი“ შენი იყოს!“! საოცარია, ჯადოსნური... არაა უბრალო... უცნაურობებს დაინახავ მანდედან! ჩვენი ქვეყანა მანდედან... გაბრწყინებული მოჩანს!

სვეტა: Не балуй ребенка...

მიტო სიხარულით ჯერ თვითონ გაიხედავს ჭოვრიტიდან და მერე გაახედებს ქალბატონ შორენას, –

ზაზა: ლამაზია? მართლა ლამაზი? ყველაფერი ხომ საოცნებოდ ბრჭყვიალებს?

სვეტა: Ужассс... помогите, люди добрые... ერთი ამ ხულიგნებს დამიხედეთ! Дабы я пустое место...

მეცო პირუეტებით მიდი-მოდის ოთახში და დროდადრო ჭოვრიტიდან იხედება.

ზაზა: ჰკა, ჰკა, ოკუპანტს... ერთი შენებური დაუარე...

განრისხებული სვეტა ჩართავს რუსულ მუსიკას, თან ცეკვავს და თანაც გაიძახის, –

სვეტა: იმეგობრეტ, იმეგობრეტ ჩვენთან... а то к черту мы вас пошлем...

ზაზა: ხალხნო, შეიშალებო? გაგიჟდით? მართლაა?! ღმერთო დიდებულო, ამ საგიჟეთში ამათ აქ... რა უნდათ?! ამ აფხაზს! ამ რუსს! ამ ქართველს! – გუჩოს! სვეტას! შორენას! მიტოლო?! ღმერთო, ესენი რამ შეშალა? ვინ, ვინ არგუნა მათ ეს ხვედრი?! მეე?! იქნებ მეც გავგიჟდი! მაიცა... მაიცა... გიჟმა როდი იცის, რომ ის სულით სნეულია და ის ამითაა ბედნიერი და თავისუფალი! მეე? მე კი ვიცი, რომ ნამდვილად გიჟი ვარ, ოღონდ... ვერ ვხვდები ამათ... ან ჩემს თავს როგორ ვუშველო... მე - უსამშობლომ! უაფხაზეთომ! დევნილმა, მიტოვებულმა, შეურაცხყოფილმა, პატიმარით თავაუწევარმა... არა, არაა... უფრო სწორედ... პატიმარმა, გაგიჟებულმა... უსამართლო სასჯელით, დამცინავი მოპყრობითა და წამებით...

მონავარდე ქამრიდან იარაღს ამოიღებს და უაზროდ აშტერდება, მერე კი აღმოხდება, –

ზაზა: არა... არა... თავს არ მოვიკლავ! აფხაზეთი მაქვს დასაბრუნებელი... აფ... ხა... ზე... თიი!

წამიერად გაჟღერდება ჰანგები: „საქართველო, არწივების დედამშობელი.“

მიტო სკანდირებს, –

მიტო: სა-ქარ-თვე-ლო, სა-ქარ-თვე-ლო...

შორენა წამოხტება და სიხარულით ტაშს შემოკრავს. უცებ ოთახში თეთრხალათიანი ფსიქოთერაპევტი შემოდის. მას მრგვალი, ნომრიანი სათვალე უკეთია. ლუნა შეცბება მონავარდის დანახვაზე, მონავარდე კი ქუდის მოხდითა და რევერანსით მიესალმება მას.

სვეტა და გუჩო „შტიკებივით“ დაერჭობიან და ლევანისადმი სამხედრო მისალმებას გამოხატავენ.

ლევანი: ფუჰ... თქვე ნასედკებო, შკოდნიკებო! რა მცოდნია თქვენი?! ვერ აკონტროლებთ „პალაჟენიეს!“ ხო ვთქვი, აქ უცხო არავინ შემოადგას-მეთქი ფეხი! Кошмар! ააარის-მეთქი აქ ვინმე... პირველი?! ჰოდა... თუ ვინმეა, გამოძვევს... Шагом... марш...

ზაზა ადგილზე მარშირებას იწყებს და მზერით ემშვიდობება პაციენტებს. მონავარდე აგრე – მარშითა და სამხედრო საღმით კაბინეტში მიჰყვება ლევანს, იქ შესვლამდე კი უკან მოიხედავს, –

ზაზა: მშვიდად! მშვიდად! არაფერზე იღელვოთ! მე... დავბრუნდები! ყველაფერი კარგად იქნება! ჩუუუს! აფხაზეთია დასაბრუნებელი! ჰაერში მონავარდე არასოდეს დაგტოვებთ!!!

მონავარდე და ფსიქოთერაპევტი კაბინეტში შედიან.

სეანსი №1

ქასმინი

მონაგარდე და ლუნა ფსიქოთერაპევტის კაბინეტში მაგიდას უსხედან. ალუ ერთხანს სათვალის ზემოდან აკვირდება პაციენტს და მერე რაღაც სქელ დაეთარში ფურცელას დაიწყებს. ზაზას ფეხი ფეხზე გადაუდვია და სიგარეტს აბოლებს. ის მერე თავის სამგზავრო ჩანთას ცხვირწინ მიუგდებს ლევანს, –

ლევანი: ამ ვაშკარანს აქ რა უნდა?! არა, არა ხელს აღარ ვყოფ ბინძურ საქმეებში! ვცხოვრობ ვწინარად, უშფოთველად, უსაფრთხოდ, მდაა...

ფსიქოთერაპევტი სამგზავრო ჩანთას ხელით განზე გასწევს და დუდღუნს განავრძობს, –

ლევანი: ეჰ... ახლა გაჭირვებით ვცხოვრობ, კაპიკს კაპიკზე ძლივსძლივობით ვაწებებ... Ну и что? არ მაქვს საშველი, მძარცვავს საგადასახადო... მაიცა, მაიცა... ჰმ... თქვენ რა გინდათ?! მთავარი სხვა რამეა... თქვენ აქ ტყუილუბრალოდ მოსულები არ უნდა იყოს! რაიმემ ხომ არ შეგაწუხათ?

ზაზა: ქასმინმა!

ლევანი: ქასმინმა? ჰმ... вот тебе и нааа... ქასმინმა არა? понял, понял... მეც არა ვთქვი... იასნია... რაღაც უნიკალურ შემთხვევასთან მექნება საქმე! მაშ... ქასმინმა? ქასმინი არააა?!

ზაზა: ქასმინი! ქასმინი!

ლევანი: ჰმ... აბა უძილობაო... წედან სვეტოჩკას არ უკიოდი... დამეებს თეთრად ვათენებდიო შენზე ოცნებაშიო? უძილობა? ყურსასმენიდან ასე მომესმა! понял? მოვევლება, მოვევლება! არაფერია საგანგაშო!

ზაზა: ლუნაჩკა, ძმაო, ისე... ხომ იცი... მაგონდებოდი ქასმინზე ფიქრისას... ისევ ისეთი ხარ – №6 – ლუნაჩკა, ძმაო... ქასმინი!!!

ლევანი: ტრიალებს, ბრუნავს... იწყება და მთავრდება სულყველაფერი... Ерунда... მორჩები! ოღონდ... ფსიქოთერაპევტს უნდა დაემორჩილო! აბაა, აბა... წამოდექიიი! ერთი, ერთი... ადგილზე იარრრ!!!

ზაზა ორაზროვნად იღიმება და სიგარეტს ექაჩება. ლუნა კი რაღაც სამედიცინო ხელსაწყოთი იწყებს მის გასინჯვას. ალუ პაციენტს ჯერ ცხვირთან უტრიალებს ინსტრუმენტს, ხოლო მერე კი გადაატარებს კეფაზედაც.

ლევანი: ამიხსენი... ეგ ქასმინი რა ბედენაა? ცენტრალური ნერვებით რეალობა უნდა აკონტროლო, რათა პლუს-მინუსის შეუსაბამობისაგან გამოგეცალოთ... ლიბიდო? როგორ აღმოჩნდი ააქ... ჩემთან?

ზაზა: ჩვენ... მერვე და მე ქასმინს ვალივერებდით... სადამოობით დურბინდიდან! უამინდობაშიც ელავდა... საიმედოდ! ახლაც თვალწინ მიდგას, დამ-დამობით... როცა შორეთს გავცქერო... ბოლო დროს უცნაურობები დატრიალდაო ქასმინზე – მერვე სად გაქრა?

ლევანი: მერვე? წედან მეექვსე მიწოდე, ახლა ამოგიჩემებია ვიდაც... то есть... მერვე... იქ მერვე არავინ იყო!

ზაზა: იქ სააად... ქასმინზე?

ლევანი: თქვი, თქვი... ილაპარაკე და მოგარჩენ... რაა უსმინი? რაა... მერვე!

ზაზა: უსმინი იყო ათვლის წერტილი და იქ იყო... მერვეც...

ლევანი: ეგ როგორდა! მე შემძლია ისტორია ერთი ხელის დარტყმითაც მოვსპო... ნუ იქექები წარსულში... ის გაქრაა!!!

ზაზა: მაგას გაიგებ სულ მალე... რა და ვინ რა... როგორ გააქრო!

ლევანი: Ужасccc! აუტანელია პირდაპირ! იცით, მოქალაქე?! ახლა თქვენნაირ ენაჭარტალა დეზერტირებზედაც ნადირობენ – აქ ყველგან! შენ რაა... გიჭყავის კაპიკი?! ჰოდა... თუ არა... გაგსროკავენ და სული გაგძვრება... ეგრე მშიერს და ენატლიკინას...

ზაზა: არ მეღადავება... მინდოდა უსმინის შესახებ დამეზუსტებინა რაღაცააა...

ლევანი: რაღაცა? О нуже... რაღაც... გიუი ყოვილხარ... მართლა?! თქვენ... то есть... მანიაკალნი ფსიქოზი უნდა გჭირდეთ! жжж... чай жасминовый, цветы жасмина.... პირდაპირ აუტანელია... და იქ ვიღაც მერვე! ну и что... დაიკიდე ფეხებზე!

ზაზა: უსმინი, ჩვენი გემი... კოხტა, პაწია... სულ ტყუილუბრალოდ აგვიფეთქეს... მაშინ იქ იყო მერვე?

ლევანი: ჰაერში გარეკილო, იცი რააა?! ახლა უცნაურად დაცურავენ გემები დარდანელის სრუტიდან აქით და იქეთაც... ჯადოსნური გემები! ეგ მერვე კი... ასეთ გემებზე ეგეთებს არაფერი ესაქმებათ!

ლევანი ზაზას ვაშკარანს დასტაცებს ხელს, ხარხარებს და თან გაიძახის, –

ლევანი: მინდა ვიცოდე ამ ვაშკარანში რა გაქვს! თუ სახეირო გაქვს რაიმე, მოდი, გავხსნათ და გემით, გემით გავცუროთ სადმე სხვაგან! ახლა უვიზო რეჟიმია შემოღებული მოზამბიკში! თუ ლას-ვეგასში გირჩევნია?! კაზინოები, პაპანაქება... არ გეკაიფება?!

ზაზა: ხელი გაუშვი ჩემ ხელჩანთას! შენთვის სახეირო იქ არაფერია...

ლევანი: გავხსნათ... და მორჩები!

ზაზა: მერვე ერეოდა სასიკეთოდ, თორემ ერთმანეთს შეასკდებოდნენ გიგანტი ქვეყნები და ახლა ჩვენი ბრდღუნაც აღარ იქნებოდა...

ლევანი: მაინც ვერ გავიგე, რა გიდევს მაგ პროფესორ დოუელის გოგრაში! რა გინდა ჩემგან?! არ არსებობს... არც უსმინი და აღარც მერვე... Возомнил რა ი ცене... რეებს მიბედავ! დაიკიდე... (ლევანი ზაზას ბარამბოს კანფეტებს მიუყრის და განავრძობს,–)

ლევანი: მიდი, მიდი... გაღეჭე ეს ბარამბო და გულზე მოგეშვება!

მონავარდე კანფეტებს უდიერად იღეჭება და ქაღალდებს უდიერად ყრის დაბლა...

ზაზა: ვახ... საიდან ასეთი განცხრომა?! ცხოვრება მოგიწყვია, ძმაო, прием... ესუმრები ასეთ კაბინეტს?! აქაურობას იმით მოიწყობდი, რაც უსმინიდან ხელს გამოაყოლე...

ლევანი: ჩარჩენილი ხარ უსმინში და სულ... უსაფუძვლოდ აკაჩავენ პრავებს... დესტრუქციულობის გამო თუ დაგსაჯეს... შენი არაფერი მმართვეს...

ზაზა: ვაა, არაფერი?! უსმინი!

ლევანი: მოზაიკური ფსიქოზი გჭირს შენ... უსმინი არის შენი მანია... დაუძლეველი წარსული... არაფერი... და შენ ახლა მისტირი მაგ არაფერს...

ზაზა: გულანთებული ვიდექით ჩვენ იქ... სოხუმთან! დედაქალაქი უნდა დაგვეცვა! ხოლო... იქ... შორეთში უსმინი ოქროვანად ელვარებდა... მერვეს უნდა გადმოესხა დესანტი...

ლევანი: О ноже... кошмарpp! მერვეს! მეცხრეს! მეათეს! სად აორთქლდნენ!

ზაზა: არა, ძმაო, ფსიქოთერაპევტობას ისე... მშრალიდან ვერ გამოკრავდი ხელს... საიდან?

ლევანი: შენ რა... ხუმრობ! გაგსროკავენ-მეთქი.. ხომ გაიგე! რაა უსმინი?! თქვენ მაგ გაქუცული კატარლით აპირებდით აფხაზეთის სანაპირო ზოლის დაცვას! ამიტომაც აფეთქდა! ერთი ბანძი გემი იყო ეგ უსმინი, გენერალო! კონტრაბანდით დამძიმებული! მაგიტომაც ჩაიძირა! მერვე! მერვე! მერვე! ეგ ბოლო დროს თვალთ არავის დაუნახავს! прием... прием... ხაზზეა – ლუნა! ტვინი არ წაიღო იმ ჯართი-ჯავშნოსნით! Тоже мне... რაა... прием....

ზაზა: ჯართით არა?! ერთ მუშტად შეკრული პარტიზანები სწორედაც რომ დეზერტირებმა და დესტრუქციულებმა დაქსაქსეს! თურმე... დეზინფორმაციებს ავრცელებდა... прием... прием... ლუნოჩკა! მხედართმთავარმა იარაღის დაყრის ბრძანება გამოსცაო! არა? ვინც ბრძანებებს არ ემორჩილებოდა, მათ სამხედრო ტრიბუნალი გაასამართლებდა!

ლევანი: ბუნტის ბუდე იყო ეგ უსმინი, გენერალო! სახელმწიფოს კი ძულს ბუნტი და თვითნებობა, понял? ბუნტმა ჩაფუშა ოპერატიული საბრძოლო – „პანტერა-გეგმა“... ბუნტისთავი იყო... ის... მერვე! ჰოდა... სწორედ მან მოაწყო საკუთარსავე ძირძველ მიწაზე თვითნებური თავდასხმა... რა მერვე?! მერვე წაგებული ომი მოგებულად გამოაცხადეს... ახლა ყიყინებენ... მოგებული იყოო წაგება!!! მე... მე... აღარაფერი მახსოვს! მე... კაპიციც არ მრგებია უსმინიდან! შენ რააა?

ზაზა: ეჰ... прием... прием... მონავარდე ხაზზეა! იმ დამეს ვარსკვლავებით მოჭედილიყო ზეცა! ხიფათს დავუძვერი... გამოქვაბულს ძლივს მივადწიე... მაგრამ... იქ... დათქმულ ადგილას – მუხასთან აღარავინ დამხვედრია! მკვდრები ყვიროდნენ! შინაურმა მტერმა დანადმულ ველზე შეიტყუა ჩვენი ბიჭები! რატომ? რატომ? რის სანაცვლოდ?

ლევანი: ბრედში ხარ, ძმაო, прием! ხაზზეა – ლუნა! ახლა სხვა დროა, ძამიკო, მონავარდე! ტოტალური მოსმენა – დასმენები! თუ თვალში არ მოუხვედი... იმათ... понял?

ზაზა: მე მოკლული ძმის – მერვის კვალს დავეძებ! მისი სულისათვის შურს იძიებს მონავარდე!!!

ლევანი: ეგ როგორღა, გარეკილო, შემახსენე! შენ შენს გრეხებს უნდა მიხედო! ყველამ იცის, გენერლობა როგორც მოგერთვა!

ზაზა: მე? მე? მე... ძმათა კვლა არ მნდომებია!

ლევანი: როგორ? პარ... დონ... ჰმ... მტრის ყიჟინა რომ გესმოდა, ალბათ სულს აფრთხობდი, პაციფისტო! იასნია... ამბრაზურას რომ აეტუზე, შიშისაგან ალბათ მუხლები გიკანკალებდა! все ясно.... როტამ იშუსტრა და სამშვიდობოს გავიდა... ჰა... ჰა... ჰა... ფეხი ხომ არ აგრევიათ? დაბოლილი ხომ არ ბრძანდებით, მხედრონელო?!

ზაზა: გეყოს, გეყოს... ეგ რიჟა-ბაზარი, გეყოს! მაიმუნობის ხასიათზე არ ვარ! მერვე

ს გამო მაინც შურს იძიებს მონავარდე! (ზაზა გულში მჯიღს იცემს) ომი აქ... აი აქ... გულში... სამშობლოსათვის, აფხაზეთისთვის მაინც გრძელდება!!! ვაშაა... вперед, вперед...

ლევანი: ვიცი, ვიცი... ნუთუ ომს შენც „შავის“ გამო ნატრულობ?! სხვა დროა ახლა...

ზაზა: ბრძოლა... ჟასმინის აღსადგენად... გაგრძელდება... დრო, დრო ერთმანეთისგან გამოარჩევს შავსა და თეთრს...

ლევანი: არ ხუმრობ, ხო იცი?

ზაზა: ეროვნული ხსნის იდეას შენც უნდა აყვე!

ლევანი: აყვები! აყვები! Ей богу... ოღონდ... ჟასმინი და მერვე აღარ მისხნო... понял?

ზაზა: ჰაერში მონავარდე სიახლისათვის – ახალი ჟასმინისათვის იბრძოლებს!

ლევანი: Ты, ты стратегический сумасшедший... ей богу! აქ რა გინდა?!

ზაზა: თუ ხელს შეგვიწყო, აგიხსნი...

ლევანი: გარეკე? ახალი ისტორიის სათავეებთან ვერ მოხვედი? Да я то тут причем? ჩარჩენილხარ იქ... უ... ჟასმინში!

ზაზა: ვინ, მეე?

ლევანი: გუჩო! გუჩო! ფელდმარშლის понедельник-ი იყო... ჟასმინის კაიუტებში ეგ დაძვრებოდა აფეთქებამდე! ის თანხა უსათუოდ ხელთ იგდო... მაგან! Он Абхазец... ხმა აქვს გაკმენდილი, რას გაუგებ...

ზაზა: ერთხელ და სამუდამოდ ეროვნული შეუღლის თესვას უნდა მოეშვა! გუჩო! გუჩო! Он тут непричем!

ლევანი: შენ რა იცი?! იცი? ეგ მოღალატე ჟასმინის ამფეთქებელ ბომბდამშენზე როგორ აღმოჩნდა?! იქ მე ავუშვი... მე შევაგზავნე... მინდოდა გადმომეხირობინა ოკუპანტი მესაჭე! შარში გაება! ყველაფერი ჩაშალა მაგან!

ზაზა: მაგან? ბლუდში იქნებოდა! მოუწევს ხმის ამოღება!

ლევანი: Psyche აქვს მოშლილი, psyche, გუჩოსაც და შენც! ასეა, ძმაო... ბოლოს მაინც ჩემთან მოდის ყველა! Pardon... შენ რაღა გინდა ააქ?

ზაზა: შე მტლუ შენა... გუჩო მტრის ბომბდამშენზე როგორ აუშვი... რამსები გერეოდა, ძმაო, ყოველთვის...

ლევანი: მეე? შენნაირი გიჟი პაციენტი ჯერ არ მყოლია! ასეთ უაზრო თამაშში არ უნდა აგყოლოდი... раз... два... раз... два... იქ გარეთ.. ყველას ხმა აქვს გაკმენდილი... კაპიკებს ვუგდებ და ამიტომაც... გინდა? გინდა ჩემს ბიზნესში ჩაება?!

ზაზა: ეგ რიჟა-ბაზარი გეყოს! ჩვენი წილი მაყუთი, ძმაო, ჟასმინის მეცხრე კაიუტიდან... ვინ მოტეხაა?! გუჩომ?!

ლევანი: რა თქვენი წილი, ძმაო... სუფთა ვარ! მკვდარია პულემიოტა! წადი და კითხე! ყველა სვოდკა მაგასთან მიდიოდა საბოლოოდ! მერვისაც მაგან იცის! მეცხრისაც! მეათისა! მეთერთმეტესი! понял, понял... прием, прием...

ზაზა: ტამიშთან გადამწყვეტი ბრძოლის შემდეგ – ეგენი მე... ჩემი ხელით მივაბარე მიწას... ზოგიერთი კი დაუმარხავი დარჩა!

ლევანი: მერვე! შენს გენერლობას გეფიცები, მეგობარო, აზრზე არა ხარ... იქ რა მოხდა! რააა?! უფრიალა და უფრიალა გუჩომ დასავერბოვკებლად რუს მესაჭეს

დოლარები, ის კი არ შედრკა... мы защищаем наших граждан-ო... დაჭყვივლა თურმე... გუჩომ კი ვერ გაუგო... აფშეუუ-ო აღმოხდა... გასაკვირი მანდ რა არის?! მათ არ ესმოდათ ერთი მეორის ენა! понял? გუჩომ ნახა, რომ ვერას გააწყობდა... ჰოდა... არც აცია და არც აცხელა... პარაშუტით ისკუპა ბომბდამშენიდან... ეგ საზიზღარი ფრინველი ყურის წამლებად დაჰბზუოდა ჩვენს გემს წინა დღით... ჰოდააა... ჟასმინის ანძას დაემხო ეგ უტვინო... გუჩო... все, все... მეტი მაგათზე არაფერი მსმენია...

ზაზა: მაინც ვერ გავიგე... ვინ?! ოკუპანტი მესაჭე კონწიალობდა ჟასმინის ანძაზე... თუ გუჩო?! გუჩო?

ლევანი: გუჩო, გუჩო! ეგ მტლუ იქიდან მე ჩამოვხსენი! მტერს რას გაუგებ! მოდი და გაარჩიე – პულემიოტამ, მერვემ თუ გუჩომ მოტეხა ის მაყუთი?! все один хрен... რაიმე ვინდა?

ზაზა: შენი კარგად ყოფნა, ძმაო, ოღონდ... როგორც ჩანს მონავარდეთა კოდექსს არ იცნობ! ვერ ერკვევი! – ჩვენს წილს არა ვთმობთ და არც სხვისი გვინდა, ამაში არის საქმე...

ლევანი: მხხრიკე! ეძებე! აქ ვერაფერს ნახავ უკანონოს! Ну и что?! თუ გნებავს ეგ მექალთანე გუჩო დაკითხე... რა მერე?!

ზაზა: არსენალი უნდა გაგვეზარდა, რათა მოგვეგერიებინა ოკუპანტი... ჟასმინის მეცხრე კაიუტაში ინახებოდა ეგ არსენალის მაყუთი... ებარა გუჩოს...

ლევანი: გუჩოს? ფული კულინარას აუწაპნავს, როცა საბედისწეროდ... ეგ კაიუტა დაბომბეს... მერე! მერე! მერე: მალე ჟასმინმაც იფეთქა!

ზაზა: ოოო... საბრალო! ჰმ... ჟასმინელები დაბანგულელებივით ყოფილან. ქონდაქარს ბანგი გაერია მათ კერძებში?! ხოლო იქ კი... მეცხე კაიუტაში... აფეთქებამდე ის ჩალიჩობდა... ვინ? ხელთ იგდო სხვის ფული და ახლა აქ თავს იკატუნებს...

ლევანი: ვიინ? ახლა თავს იკატუნებენ? შორენა? სვეტა? გუჩო? ეს მე... მე... შევადვიძე სამთავენი, ვიდრე ჟასმინი იფეთქებდა! ბრონეჟილეტებით შევმოსე სამთავენი და წყალში იალაა... მოვადენინე ტყაპანი... რააა მერე? მეცხრე კაიუტაში იდგა... О нине... ტორიხელის სიცარიელე... კარგად მივჩხრიკ-მოვჩხრიკე იქაურობა... ვერც მაყუთს მივაგენი და ვერც ზარდახშას... ცამ პირი უყო... გაგონილა? რაღა დამჩენოდა... იმათ კვალს გავდიე... ავადევნე ჩემი კატარლით... ვშიშობდი რაიმე ურიგო არ ჩაედინათ... და ბოლოს... გზა ამებნა... ეგ ძუენა, ეგა... სვეტა... აკვალანგისტებმა ნახეს ნაპირზე... გუჩოს მკლავზე ეძინა...

ზაზა: ჰო, ჰო... გეყოს... ხვალ აი აქ... ამ მაგიდაზე დამხვდეს ის ფარა, რაც გუჩოს აახიეს და მერე ლუნაჩკასა და კულინარას შუა გატყდა... ტვინავ? მონავარდეს კეთილი საქმისათვის დასჭირდა...

ლევანი: რა ფული, ძმაო, რა ფული?! ჰმ... ეგ ვაშკარანი ხელთ როგორ იგდე?!

ზაზა: ხელი გაუშვი ჩემს ვაშკარანს! შენ რომ გგონია... ეგ ის არაა...

ლევანი: რაა? მასუღელებ?! გინდა რომ თვალში ნაცარი შემაყარო?! არა, არა... ეგაა ის, კულინარამ რომ შემაჩენა, როცა მეცხრე კაიუტიდან გამოქცეულები პატრულს ძლივს დაუტყდით... ეხუმრები ასეთ რამეებს?

ზაზა: ლუნაჩკა, ძმაო, უფრო და უფრო აუტანელი ხდება შენი... ხულიგნობა... იცი რაა?! ახლა იწურება ეს სეანსი... ბიჭები ხვალამდე გაცდიან! ტვინავ?

ლევანი: x, y... ტანგენს, კოტანგენს... ლალა და ლალა... ლა... იმ ნაღმებიდან

ყვავილებს ვადნობთ, ვაშკარანში რომ აღმოჩნდა... შინ ძლივსძლივობით მივათრიეთ ხელჩანთა და რას ვხედავთ... ნაღმის ნამსხვრევებით გამოტენილი ყოფილა... მალე სხვა ქვეყნის დროშა იფრიალებს კოდორში... დაინახავ!!! გასკდი გულზე... ხელს არავინ მოგიმართავს! MML-მარკეტინგი ან რაიმე ეგეთი შენით უნდა გაჩითო... ნაღმების ბიზნესში ჩვენ ვერ შეგიყვანთ... Вот тебе и наа... продаются цветы жасмина... Basta! მაშ, ხვალისთვის? ხვალისთვის არა? ხვალისთვის?

ზაზა: ეგ როგორდა?! Цветы жасмина, ეგ როგორდა?

ლევანი: Просто... აქვე... შორიახლო გვაქვს გახსნილი პატარა ცეხი... ჯერ ჯასმინის ყალიბებს ვამზადებთ, მერე ნაღმებს ვადნობთ და საღამოობით შიგ ცხლად ვასხამთ... ხოლო დილაობით... ყვავილები ყალიბებიდან ცივად გადმოგვაქვს... სვეტა ჩალიჩობს ყველაფერს, ხელს უმართავს გუჩოც... შეგრილებულ ჟასმინებს ახლა ის ოქროს სეროფში ავლებს... ვაშრობთ და იალაა... ყვავილებიც მზადაა... ხოლო დილით კი... აქ მოსვლამდე ამ ყვავილებს სვეტოჩკა დააქანებს მშრალ ხიდზე და Чудо, Чудо... природы так прадаются цветы жасмина... გინდა? გინდა შენც ჩაგაბათ ამ MML-მარკეტინგში?

ზაზა: ყველაფერს დააღაგებს დრო... გეჯერა... უკვალოდ არ ჩაივლის ჟასმინისათვის თავდადება! მოკლედ ხვალ... სისხამ დილით აქ გავჩნდები...

ლევანი: რააა? ვნახოთ, ვნახოთ...

ზაზა: продаются цветы жасмина... Птичку жалко...

ლევანი: რაა?

ზაზა: მეცოდება... შორენა...

ლევანი: რააა? ხაარ აზრზე, ძმაო, ხაარ?

ზაზა: რააა?

ლევანი: რა და მაგ ქალბატონს – შორენას, ისე, თვალის ასახვევად აცვია ძაძა... სხვა რამეებსაც ჭორაობენ მაგ ბედუკუღმართზე...

ლევანი მიდის და მონავარდეს ყურში უჩურჩულებს რაღაცას.

ზაზა: ფუი შენს კაცობას... თქვი ხმამაღლა... იქნებ მომესმა...

ზაზა ქამრიდან ამოიღებს ნაგანს და ხელში ატრიალებს, თანაც უყვირის ლევანს...

ზაზა: ან ბოდიში მოიხადე ანდა გაიმეორე ის, რაც წელან მომესმა...

ლევანი დანებების ნიშნად ხელებს მაღლა აღმართავს და ლუღლუღებს, –

ლევანი: Ей богу... ბოდიში არააა... მთვრალი ვიქნებოდი უსათუოდ... ვინ ვისთან კოტრიალობდა კაიუტებში, მხოლოდ ღმერთმა უწყის... მე... მე... არ ვიქნებოდი... то есть... დამნაშავე... ей богу... ეგ ძუკნა შემაცდენდა... ქმარს გლოვობს! მერვეს?! არა, არა...

ჭორია ეგ... იმასაც ჭორაობენ – აქ იმიტომ მოგეჩვია... მალე ალიმენტს მოგთხოვსო... ეგ ღლაპი-მიტო... ვიცი... ჩემი შვილი არაა... ტყუილა გაქვს მაგ ტუტრუცანას იმედი! გვარზე ხტის კვიცი... მაყუთს გაგიჩითავ... მონავარდევ! დამნაშავე მე არა ვარ... არ მესროლო, არ მესროლო...

ზაზა იარაღს კვლავ ქამარში გაიხრის და გამოცრის კბილებიდან, –

ზაზა: შე ბანძო შენა... ყველგან სიმყრალეს ხედავ... ქართველი ქალის ფასი შენ რა იცი...

ლევანი: Тоже мне რა... ქეთევან წამებუღი, ნახე რა ეგეც... ქართლის დედა! მაგ ძუკნის გამო მიმეტებ შე... ცერცეტო?

ზაზა: აზრზე მოდი, ძმაო, აღარ გაბედო... ომში დაჭრილებს კურნავდა ქალბატონი შორენა... იბრძოდა წინა ხაზზე... იცი შენ... ეგ ვინაა?

ლევანი: ვინ დაა... უი... ბოდიში... ტერმინალები ახლა სხვა სისტემაში უნდა გადავართო! მაშ დი ვავტრა... შენც მყევხარ რა ფემინიზმისა და ქალთა მოძრაობის ქომაგი...

ზაზა იღებს საკვიაუს და კაბინეტიდან გასვლას დააპირებს.

ლევანი: ვაშკარანი?! იცი... შენნაირ პაციენტებს მე არ ვმკურნალობ... უფასოდ...

ზაზა ქედმაღლურად გადახედავს ლევანს და ეტყვის, –

ზაზა: დრო, დრო... ყველაფერს დააღაგებს! დრო... შე... გოიმო!

აღუ შემცბარია, მონავარდუ კაბინეტიდან გადის.

ქასმინზე – მეცხრე კაიუტაში

სვეტა და გუჩო ქასმინის მეცხრე კაიუტაში იმყოფებიან. სვეტა რუსული მუსიკის ფონზე თავაშვებული ცეკვავს, ჩერდება და კონიაკს ხვრეკს ბოთლიდან, ხანაც ცდილობს გუჩოს მოეხვიოს. გუჩო ანგარიშითაა გართული, ფეხები მაგიდაზე შემოუწყვია, ფრუტუნებს თავისთვის: „раз, раз... раз, два. раз... два...“ და უდიერად იშორებს სვეტას.

კაიუტის კარზე, შიდა მხრიდან, აბრაა გაკრული წარწერით: ქასმინი, კაიუტა №9.

უცებ კაკუნი ატყდება კარზე. სვეტა გამორთავს მუსიკას. გუჩო ტანთ გადაიცვამს დანომრილ მაისურს – №4, ვეებერთელა საანგარიშოს დებს მაგიდაზე და ღუმს. ხოლო გარედან კი მოისმის ხმა: „откройте, откройте...სახქარო საქქეა! მონავარდემ გამომგზავნა!“ სვეტა ანიშნებს გუჩოს, რომ სიტუაცია დაზვეროს. ის ზღაზვნით მიდის კარებთან, აყურადებს, საჭკვრეტლიდან გარეთ იხედება და მერე ზანტადვე ბრუნდება სვეტასთან. ახლა სვეტა და გუჩო მიმიკებით ლაპარაკობენ, გარედან კი უფრო ხმამაღალი ძახილი მოისმის: „გააღეთ! გააღეთ! ато... поздно будет потом...აქ... მონავარდის ნაკოლითა ვართ მოსულები!“ სვეტა შემცბარია. საწოლს შეასწორებს, ხოლო გუჩო კი საწოლქვეშ დაიწყებს ჩხრეკვას. ახლა ბრახუნია კარებზე. სვეტა წვრილმან ნიეთებს – საფულეს, ბიუტერიას, საბუთებს ხელჩანთაში ჩაყრის, კონიაკის ბოთლსაც ხელს გააყოლებს და თმააბურძგნული, სანახევროდ დედიშობილა იმალება ტანსაცმლის კარადაში. გუჩო კარს ჩარახავს და გულის ჯიბეში საგულდაგულოდ ინახავს გასაღებს. „ფული! ფული!“ ოქრო ან ფულიიი!“ კიჟინითა და ჟივილ-ხივილით მეკობრეები კაიუტის კარებს შემომამტვრევენ. ერთი ნიღბოსანი განსაკუთრებით აქტიურობს, გუჩოს „ლიმონკით“ ემუქრება, წამოუთაქებს კეფაზე და უშვერად მიმართავს:

„შენ რა გაეროს აგენტივით დარჯობილხარ... შე მონავარდის მონავ შენაა... О Боже... რად გინდა ფული? ვიცი, ვიცი, ზედ კრუხებივით ასხედხართ! რაა მერე?! ომი დამთავრდება და მაგის გამო პასუხისგება მოგიწევთ სამხედრო ტრიბუნალზე! სად მეთქიი... სად, სად, სად... სადაა ფარა?“ გუჩო არცოდნის ნიშნად მხრებს იჩეჩავს. „სკალპს აგახეე! სკალპს აგახეე!“ – ყვირის ნიღბოსანი.

სხვა ნიღბოსნები თავდაყირა დააყენებენ კაიუტას – „განძს“ დაეძებენ და დროდადრო უკმაყოფილოდ ჰყვირიან: „ვინც ამათი ნაკოლი მოგვცა, იმის დედაა... არაფერი ჰქონიათ ამ დედააფეთქებულებს!“ ატამანი აგულიანებს თავდამსხმელებს: „ყოჩაღად! ყოჩაღად! ეძებეთ ყველგან... იმუშავეთ და შედეგიც სახეზე იქნებააა!“ უცებ გუჩო ჯიბეებში იწყებს ქექვას. აქტიური მეკობრე განრისხებული ყვირის: „შეხედეთ, რა დღეშია ეს ბუნტისთავი. პარტია არავის შეარჩენს ჩვენს გაბაიბურებას! შარში გაგვხვევს! ხელები შეუკარიით!“ გუჩოს შეუკრავენ ხელებს. „ძულს, ძულს სახელმწიფოს... ჯიბეგაფხეკილი ბუნტარები!“ – ამბობს მთავარი მეკობრე და გუჩოსადმი აგრესიულ მოპყრობას განაგრძობს, – მას დაბლა დააგდებს და ფეხებით შედგება. „გინდა რომ საიქიოს გაგისტუმრო... გინდაა? გინდა?“ გუჩო იატაკზეა გაშხლართული და ხმას არ იღებს. ატამანი დასცქერის მას და უკვირს: „მაინც რისთვის იბრძვი, შე... ქაჯო! ხაარ

აზრზე... მთავარი რააა?“ გუჩო წამოჯდება და ბუტბუტებს: „დე... დე... დეე...“, „რა დე... შე დებილო! – შეჭყვირებს ატამანი. „დე... დე... დემოგრაფია!“ – ამოღერღავს გუჩო. „დემოგრაფია?! არა! სხვაგანაა ძაღლის თავი დამარხული. გინდა? არ გინდა.. პარტიის პირველ ნომრად გაქციო? მაშ...“ – ამბობს ატამანი, ხოლო გუჩო კი ფრუტუნებს ძველებურადვე: „დე... დე... მო... ფუჰ... მონავარდე!“ „მონავარდე?“ - გაიოცებს მეკობრე – „понял, понял... მაგან დამახია ეგ მაყუთი... ცეცხლთან თამაშში... წააგებს!“ – ატამანი კატეგორიულად ამბობს და წამოაყენებს რა გუჩოს, უბრძანებს მას: „ადგილზე იარრრრ!“ გუჩო მარშირებს. „როტააა სდექ!“ – გუჩო ახლაც ემორჩილება ამ ბრძანებასაც, მეკობრე კი განავრძობს: დე... დე... გამოგცლია ჭკუა დიხაც! დე... დემოკრატიისთვის იბრძვის ახლა მთელი საქართველო! იცი? იცი, შე ტუტუცო, რა არის? ჰმ... არაა? დემოკრატიის და თავისუფლების ყადრი შენნაირებმა რა იციან?“ გუჩო ყვირილს იწყებს: „დემოკრატია! დემოკრატია!“ ატამანი კი შესძახებს: „ფარა! ფარა! შე... გოიმო შენა... შე... მესუთე კოლონავ!“ ატამანი დაიბნევა, მერე „მსხვერპლს“ გაუწვდის მალბოროს კოლოფს და დაევაგებით მიმართავს: Кури... сука... ვიცი, კრიშა გყავს... პარტიებს ასე იოლად ამიტომაც იცვლი...“ გუჩოს სურს მოწვევა, მაგრამ რადგანაც ხელები აქვს შებორკილი, ვერ ახერხებს. ატამანი მას თავის ხელით აწვევინებს.

უცებ კაიუტაში ასე 6-7 წლის ბავშვი – მიტო გაჩნდება. ის ციბრუტივით ტრიალებს და კაიუტაში დანავარდობს. განრისხებული მთავარი ყაჩაღი ითხოვს შეველას: „ცენტურიონნო! ფუჰ... ფუჰ... პატრული! პატრული! კუ...ლი...ნარ... მოდი დროზე... ამ ლაწირაკს მიმიხედე... უსათუოდ ის ძუენა... то есть... დედამისი მოგვიგზავნიდა... ვიცი, ვიცი... ჩვენი ავლა-დიდება სურთ აწაპნონ! მიტყიპეთ ეგ ღლაპი და ტუალეტში შეაგდეო!“ კულინარა უსიამოვნოდ ასრულებს მთავარი ბანდიტის ბრძანებას – ატირებული ბავშვი გაჰყავს. უცებ სვეტას ძახილი მოისმის ტანსაცმლის კარადიდან: ატამანი აყურადებს კარადას და იტყვის: „გავგიჟდი მგონია! ეს ყველაფერი... იმან... იმ იდიოტმა... მონავარდემ გამიხალიხა! არ შევარჩენ სამშობლოს დაღატს! გოჯ მიწასაც არავინ არავის შეარჩენს!“ ატამანი ქვითინებს. სვეტა წიხლებით გამოამტვრევს კარადის კარს და იქიდან იღლიაში გაჩრილი კონიაკის ბოთლით, თმაბურძენული და სანახევროდ დელიშობილა გამოდის... „Вот блин!“ – შესძახებს მთავარი მეკობრე. სვეტა ძირს მოისვრის ბოთლს, მიდის ნიღობსანთან და სილას გააწნის, ატამანი კი ხელს აუწევს მას და კაიუტაში ფეხის წვერებზე დაატარებს, თანაც უკიჟინებს: „ищи сука! ато... поздно будет потом... ищи, ищи! На цыпо....чках!“... სვეტა მორჩილად დაეყვება მეკობრეს აქეთ-იქით და თანაც ჰკივის: „Абхазия это Россия! Абхазия это Россия! Россия Грузию не отдаст!!!“ „Отдаст, თუ не отдаст, დავინახავთ მაგასაც!“ – შეეპასუხება ატამანი.

ამასობაში კულინარა და მისი „ნაპარნიკი“ საწოლქვეშ საკვოიავს წააწყდებიან და ნადავლი კაიუტიდან ფეხაკრეფით გააქვთ. ატამანი ანუ ლევანი ნიღაბს ჩამოიხსნის და მოისვრის. სვეტა და გუჩო ყალბი გაცვებით უყურებენ ერთმანეთს. ლევანი რვეერანსს უკეთებს მათ და ამბობს: „აი, ამ გამარჯვებასაც ხელი გამოვკარიი! თქვენი ხუნტრუციცა და უასმინიც... ყელში ამომივიდა... ბარაქალა! ბარაქალა! თუნდაც... ი ნიჯე... ლას-ვეგასში გავუბერო! Pardon! იქ... გარეთ ზეკზე... დამშეული მებრძოლები მელოდებიან! Pardon! Pardon! Честь имею!

ლევანი აკეთებს რვეერანსს და სამხედრო საღმით კაიუტიდან გადის.

სენსი №2
გამოქვაბულში

მონავარდუ და ლევანი, შემოსილნი ველურებივით, გამოქვაბულში იმყოფებიან. ზაზა საბრძოლველად ადჭურვილი, გარშემო უაზროდ იყურება და ნაწყვეტ-ნაწყვეტად ეკითხება ლევანს, –

ზაზა: ეეს? ეეს? სადა ვართ?

ლევანი: ჰმ... არ დაგეგვასა ომის შემდგომი გარემო? То же мне რა... Ахилл! ახლა ჰიპნოზის ქვეშ – გამოქვაბულში იმყოფები.

ზაზა: რა არის-მეთქი... აქ?!

ლევანი: შენი... შენი ბრალია ყველაფერი! შენი სტრატეგიული ნიჭი გაფლანგე! რაში?! ააქ... საოკუპაციო მუზეუმი...

ზაზა: სინესტე...

ლევანი: დახუჭე... თვალი დახუჭე და ილაპარაკე, რაც ენაზე მოგადგება... ჰმ... იქნებ რაიმე პონტიანი დაინახო!

ზაზა: რაო? ისიც მეყოფა, რასაც თვალდია ვხედავ! აქ როგორ აღმოვჩნდით?

ლევანი: ტყვედ ჩავუვარდით ოკუპანტს! ის... то есть... იგი... ახლაც აფხაზეთში ბატონობს!

ზაზა: მოუვლის, მოუვლის მონავარდუ! საკუთარ ქვეყანაში გააძევენ... მონატრებს Женушк-ებს... вперед...

ლევანი: სუ...სუ... გესმის? წიკწიკებენ სტალაქტიდები! Урааа... მეორე სენსიც დაიწყო! მორჩები, ოღონდაც... უნდა გაიხსენო... ჩემგან... то есть... რა გინდა?

ზაზა: ახლა არ მცხელა ამისათვის... აქედან გამოსავალს ვეძებ! (ყვირის) ზზზ... ზეზვა! ზეზვა!

ლევანი: ზეზვა? ჰმ... პიროვნების გაორება გჭირს! გამთლიანდები და გახვალ, ოღონდაც...

ზაზა: გაორდა ქვეყანა, გასამდა! გავამთლიანებთ! აღვადგენთ! აფხაზეთი! აფხაზეთი! ზზზ...

ლევანი: რა ზეზვა, ძმაო, რა ზეზვა?! გაგიუდი? შენნ... О Боже... ერთი გარეკილი მონავარდუ ხარ! აფხაზეთი? აი, მანდედან გაგტეხა მტერმა წელში! ახლა იქ ფეხს ველარავინ ადგამს! მაიცაა...

ლევანი საღამურზე დაკვრითა და ხელის ქნევით გამოქვაბულში მოუხმობს ვილაცას. ქვაბულში წითლადშემოსილი ვოგონები მოფარფატებენ. მათ ცეკვა-ცეკვით წინ მოუძღვება მიტო. ის მიუახლოვდება მონავარდუს და მიუგებს, –

მიტო: მდელი გადაჯეგა ოკუპანტმა! აქედან აფხაზეთში მიმავალი გზა ჩაუხერგავს!

ზაზა: სადააა?

ლევანი: თვლემს!

ზაზა: სერს დააყრის მონავარდუ!

ასულები მიფარფატებენ გასასვლელამდე და უკან ბრუნდებიან, შინის გზას ვერ აგნებენ. ლევანი კი საღამურზე „ჭრელო პეპელას“ მელოდიას აჟღერებს. უცებ გასასვლელთან მიტო შეეჩხება ოკუპანტს და ყვირის, –

მიტო: ერთი ამ ტრანსვესტიტს დამიხედეთ! სასწრაფოდ გავაძევოთ! აქ ვინ მოუხმო?!
მიტო დამპყრობელს კვარს მიანათებს. ოკუპანტი ზარბაზნის ლულაზე თავმიბჯენილი არხეინად თვლემს. მიტო მივარდება მას, ანჯღრევს და უყვირის, –

მიტო: Вон от сюда... вон... вон... თავზე დაგეჭვება მთელი ქვეყანა, აქედან თუ არ დატყდები!

ოკუპანტი თვლემას განაგრძობს.

ლევანი: მიტო, შვილო, შეიშალე?! ეგ... ჰიპნოზის განაწესში არ გვიწერია! შეიღვიძებს და განრისხდება! ყველა გუნდრუკს უკმევს... то есть... მაგას, იმიტომ რომ ეჭვდებათ... то есть... ნავთობში...

ასულები და მიტო ახლა დაეძებენ რაღაცას; ბაგირს იპოვნინან, ზარბაზანს მოაბამენ და ოკუპანტი გამოქვაბულიდან ძლივს-ძლივობით გაჰყავთ, თავადაც გადიან. მცირე ხანში დაბრუნდება დამპყრობელი და იტყვის, –

ოკუპანტი: Уйду... только... вы не должны вступить в НАТО... за... за великую Россию...

ლევანი ვეებერთელა ყანწს შეავსებს, გაუწვდის ზაზას და ამბობს, –

ლევანი: მოდი, დე... დე... დეოკუპაციისა შევსვით!

მონაგარდე გამოცლის ყანწს, ბარბაცით ტაბლას მიუჯდება და ღიღინებს.

ლევანი: ისე... სახიფათოა, ხომ იცი... რომ დაბრუნდეს?!

ზაზა: დავიბრუნებთ, დავიბრუნებთ! აფხაზეთს უსათუოდ დავიბრუნებთ!

ლევანი: ააა... გინდააა... დაიბრუნო... ჰმ... არკადია? მალულად გზვერავდი! იქ შენ ზეზვა გერქვა! იმას კი... О Боже... Чудо, чудо природы... მზიას ეძახდნენ!

ზაზა: მზიას?! სადა ვარ?! შევცდი! ფეხი არ უნდა შემომეღვა ამ მყრალ ქვაბულში! მზია, მზიააა...

ლევანი: ააა... მზიასთან უბრუნველი კუნტრუში მოგინდა?! ეგეც ნახე რა... то есть... ქალი-ნიმფა?! ჰმ... მაიცა, მაინცა... თავს დააღწევ! ვიპოვნით გამოსავალს, ოღონდაც... აღარაფერი მომთხოვო! სტოპ! სტოპ! უცქირე შენს თავს გარედან! დატკბი! სტოპ!

ლევანი უსტვენს და გამოქვაბულში ველურად შემოსილი ზეზვა და მზია შემორბიან, ეალერსებიან ერთმანეთს. უცებ გაისმება ჭექა-ქუხილი...

ზაზა: ძველ დროს დაუბრუნე! ძველ დროს დაუბრუნე! რა უნდათ ააქ?

ლევანი: თავს კარგავ, ძმაო! შენნაირი შლეგი პაციენტი ჯერ არ მყოლია!

მზია და ზეზვა თავქუდმოგლეჯილნი იქაურობას ტოვებენ.

ლევანი: რაა მერე?! შეიპყრობს ოკუპანტი და Чудо, чудо природы... მათი ვეებერთელა, ნეანდერტალური ძვლებით ჟონგლიორივით... თამაშს დაიწყებს.

სანახევრო მთვლემარე მონაგარდე ამოღერდავს, –

ზაზა: შენდობას გვთხოვენ მოკლულები! მზია, მზია, მზიააა...

ზაზა მითვლემს.

ლევანი: ხედავთ?! ეს ოინბაზიც ძილს მიეცა! რაა მერე?! ჰმ, ოდითგანვე ბელფეგორი დევნიდა... ომის ღვთაება!

ლევანი გამოქვაბულის კედელზე დახატულ ვეებერთელა გველეშაპს კვარს მიანათებს და განაგრძობს, –

ლევანი: აი, ამ გველგესლამ დააწერა ამ ცერცეტს მზიაცა და აფ... აფ... აფხაზეთიც! ყველას ყელში ჰქონდა ამოსული მდელოზე მზია-ზეზვას... უ... უ... უზზზზრუნ ველი კუნტრუში! შუღლი ჩამოვარდა და გესლი დაინთხა! ეჰ... ეუჟენია... მზიას თმები კი კამკამებდნენ მთვარეულ შუქში! მზია, მზია...

უეცრად ჭექა-ქუხილის ხმა მოისმის. ხმა მიწყდება და ქვაბულში თეთრად შემოსლი მზია შემორბის. იქვე ახლოდან მოისმის ზეზვას სასოწარკვეთილი შეძახილები. ზეზვა ნადირის შესაპრყობად დაგებულ ხაფანგშია ჩავარდნილი და შევლას ითხოვს.

მზია იპოვნის გამოსავალს – ზეზვას მისი გრძელი, დაწნული თმით მთხრებლიდან ამოიყვანს. მზია და ზეზვა სიყვარულით შესცივინებენ ერთმანეთს. ლევანი შურით ზვერაგს მათ და გველს მიუსევს. მზია გარბის. ზეზვა იხიბლება გველის სილამაზით და მიიჩვევს, რძით გამოკვებავს. სასოწარკვეთილი მზია შერბის ქვაბულში და სპონტანურად კედელზე გველეშაპს ხატავს, აკვირდება ნამუშევარს შეშინებული და სვამს შეკითხვებს, –

მზია: ეს? ეს? ეს რა არის?

ჭექა-ქუხილია, ისევ და ისევ, მონავარდუ და ლევანი მოსჩანან, ისინი ერთმანეთთან კონფლიქტში შედიან - ერთხანს ფარეკაობენ კიდევ. ლევანს საბრძოლო იარაღი დაუვარდება, ზაზა გაუწვდის, ლევანი კი შიშნეულად ხტის და იძახის, –

ლევანი: მზია?! ჰოპლა, ჰოპლა! შენ რა, გაგიჟდი?! ჭკუიდან აიწიე?! ჩვენს შორის არაფერი მომხდარა! დაიშალა... ჰმ... ჰმ... то есть... მზიას პირველსახე... клянусь Богом... ეგ სვეტააა, ჩიტის რძესაც რომ არ მაკლებს! ტყის თაფლითა და თხის თბილი რძით მკვებავს! არც ხორცეული და თევზეული მაკლია! понял?! ჩინებული კუხარკაა!

მონავარდუ კვლავაც საბრძოლოდ აგულიანებს ლევანს, –

ზაზა: შემებრძოლე! შემებრძოლე! თუ ბიჭი ხარ, შემებრძოლე...

ლევანი: მოიცა რაა... სამოქალაქო საზოგადოება შენთან ერთად უნდა ვაშენოლო? არაა... ვერ მოგართვი!

ზაზა: შენ, შენა ხარ დამნაშავე... მზიასაც შენ აუბნიე თავგზა და სვეტასაც! ბიჭები დანადმულ ველზე განდევნე! ბომბდამშენი! უასმინი! იარაღით უკანონო ვაჭრობაშიც ხომ არ მიგიძლოდა ბრალი?! ვინ გატრუპა... მერვე?

ლევანი: რა მერვე, ძმაო, გაგიჟდი... ეტყობა ჰიპნოზმა გაგიარა...

ზაზა: გადამწყვევტი ბრძოლა იყო ტამიშთან.. შენ კი... შენნ...

ლევანი: დავანახებ შენნაირ გორსალებს... то есть... где раки зимуют... ხომ იცი...

ლევანი იარაღს მოიძარჯვებს. მონავარდუ კი ხელს დაადებს გამოქვაბულის კედელზე დახატულ გველეშაპს და ყვირის, –

ზაზა: ბელფეგორი... შენა ხარ!

ლევანი ახარხარდება.

ლევანი: რამსები აგერია! ფელდმარშალი!

ზაზა: ვინ ფელდმარშალი?!

ლევანი: სოხუმთან გადამწყვევტი ბრძოლისას უკანდახევის ბრძანება რომ გასცა! სახელმწიფოს... ძულს... შენნაირი არიფები! იქ არ მიხვედი... მუხასთან! ბიჭები გულანთებული გელოდებოდნენ! სხვა რა გზა ჰქონდათ?! ფელდმარშლის ბრძანებით უკან დაიხიეს... დანადმულმა ველმა... то есть. უასმინმა... იფეთქა... შენ გადარჩი! მაშინ, მაშინ სად იყავი, ძმაო, თქვი... თუ მართლა კაი კაცი ხარ?!

მონავარდუ დაფიქრდება, ლევანი კი განავრძობს, –

ლევანი: პითონმა შეგაფერხა?! თეთრ-მოვარდისფრომ? მწვანეთვალეებამ? ეგაა შენი ბედისწერა! სიძველედ მოგვევლინა მაშინაც! მოიხიბლე, გაგანია ომის დროს... ჩუმ-ჩუმად... რძით ჰკვებავდი... ბიჭები კი პანტა-პუნტით იხოცებოდნენ... ის ტანთ მოგეჭდო – თეთრ-მოვარდისფრო, მწვანეთვალეება და მუხასთან ვერ მიხვედი! რაა მერე?! ბიჭები გადააგდე!!! შენით მადლიერმა ქვეწარმავალმა იგუმანა, რაც მოხდებოდა და არ გაგიშვა იქ – გადამწყვევტი ბრძოლაში და მერე... მიკლაკნილ-მოკლაკნილი გზას

გაუყვია... გიფეშქაშა რაღაც... цвeтoк жасминa... მეორე დღით... სასთუმალზე დაგხვდა!
მონვარდე ამრეზით უყურებს ლევანს.

ზაზა: ის ფარა ხვალ... ფსიქოთერაპევტთან უნდა დამხვედეს მაგიდაზე! საქმის გახსნას... მესამე სეანსიც დასჭირდება!

ლევანი უსიამოვნოდ აქნევს თავს. მონვარდე გამოქვაბულიდან ვადის.

ლევანი: ხვალ! ხვალ! ხვალ! მე რომ არ ვყოლოდი, ტრუპი იქნებოდა ეს საბრალო... რაიმეს უსათუოდ მოვიფიქრებ ხვალისთვის!

განათება ქრება.

სანახაობრივი სცენა №2
გამოქვაბულთან – ველზე

სანახაობა წარმოდგენილია გამოქვაბულთან, ველზე. ტყის პირას განმარტოებით იზრდება მუხა. ტყიდან ფრინველის ჭიკჭიკი მოისმის. ბუჩქებში შარი-შური ატყდება, ისმის ლევანის ხმა, –

ლევანი: იმ უტვინოზე ფიქრისაგან, ლამისაა თავი გამისკდეს! მძევალი ხარ ჩემი, გუჩო... გუჩოლო... სულის მოთქმა მინდა შე... შუსტრიაკო... მიდი რა... ერთი მასტირკაც შეაბზრიალე!

ერთხანს გაურკვეველი ხმაური ისმის ბუჩქებიდან. მცირე ხნის შემდეგ გუჩო თავს ამოყოფს, მერე გამოდის და გარემოს ზვერაგვს. გუჩო, დაინახავს რა ველზე დასვენებულ მებრძოლს, შეჰყვირებს, –

გუჩო: აფსუს... გაბახდა! კაცი არ ჩანდა მაგის მომრევი... Луночка... очнись... ვუშველოთ...

ლევანი გამობრძანდება ბუჩქებიდან, ხოლო გუჩო მირბის მებრძოლთან, ერთხანს აკვირდება, მერე თავს დაადებს ველზე და პულსს უსინჯავს.

გუჩო: Не дай Бог, не дай Бог... შენ არ იბახდი, Луначка... ატამანოლო... მაგის ცოცხლად შეპყრობა გვაქვს დავალებული, ტრუპი ვის რაში უნდაო... ჰმ... მონავარდე! (ცრემლებს იმშრალებს) ორთავენი აფხაზეთის აბორიგენები ვიყავით!

ლევანი გაიბახის, –

ლევანი: ცენტურიონნო! ფუჰ... პატრულნოლო! ვიღუპებით, მგონია! ახია მაგაზე! военный преступник-ებს გვეძახდა!

გუჩო მონავარდის ცხედართან მარშირებს. „როტაა... სდექ!“ – მას ლევანი უბრძანებს. ახლა სამხედრო მისაღმებას გამოხატავს გუჩო.

ლევანი: თავს დაიძვრენდა! არ იქნება მკვდარი! წესიერი მეომრები ეცემიან ბრძოლის ველზე... მერვე! მეცხრე! ასმეცამეტე! ეგ კი არასოდეს ემორჩილებოდა ფელდმარშალს. ახია... ესვენოს ასე... უმოძრაოდ. ერთიც შესძახოს: „ჰკა, ჰკა... ოკუპანტს“ ო, ჰმ... ერთი მისებურად შეინავარდოს! მაგან ჩაფუშა პანტერა-გეგმა.

ლევანი ერთხანს ჯიბეებს უჩხრეკს მონავარდეს, – მერე ქამრიდან ნაგანს ამოაძრობს, –

ლევანი: არსენალის მაყუთს ჭამდა და მაინც არაფერი უჭყავის! Вот тебе и на... ასეთია ჩვენი ბედი! Нечего... მოვიფიქრებ რაღაცას... ფუჰ... ეგეთები ასე იოლად ვერ თმობენ სიცოცხლეს... საძილე ჭურვს მოახვედრებდა ოკუპანტი!

გუჩო: Ужассс! Ужассс... რაშია საქმე?

ლევანი: ტრუპი რომ აღმოჩნდეს?! ცენტურიონნო! გავისროკებით! ვის რაში უნდა ეგ... ასეთი, უიღბლო და... მაწანწალა?! აკონტროლე! აკონტროლე! დაუშინე რეზინის ტყვიები! გუჩო!

გუჩო ხელებს ასავსავენს.

გუჩო: Не могууу... не могууу...

ლევანი: დაუშინე-მეთქი... ტყვიები! ხომ უნდა ვიცოდე – არის თუ არა ტრუპიი?!
გუჩო გაიქცევა. ლევანი უკან მოაბრუნებს მას და უყვირის, –

ლევანი: რეებს მიბედავ! მე რომ არა... დაიბრიდებოდი უახმინზე! გახსოვს? შეასხი-მეთქი წყლის ჭავლი, თორემ სახელმწიფო გადატრიალებას მოაწყობს და მაგის

გამო... ჩვენც ჩაგვსვამენ!

გუჩო მონავარდეს „ფლიაშკიდან“ უსიამოვნოდ შეაპკურებს წყალს, მერე ჯიბიდან „რაგატკას“ ამოიღებს, უმიზნებს მონავარდეს, მაგრამ სროლას ვერ უბედავს. მოულოდნელად გამოქვაბულიდან ველურივით შემოსილი სვეტა გამორბის და გაჰყვირის, –

სვეტა: Сволочи, как вам не стыдно?!

სვეტა ლევანს და გუჩოსაც სილას გააწნავს, მერე მონავარდესთან მირბის, გულზე თავს დაადებს, პულსს უსინჯავს, ქვითინით ამბობს, –

სვეტა: Люди добрые... жив... он жив... но еле дышет!

ლევანი და გუჩო ანჯღრევენ მონავარდეს. ის უმოძრაოა, სვეტა კი ჩამუხლული ქვითინს განაგრძობს.

სვეტა: Не умирай за... за.... чка! На хрен мне жизнь... без тебя!

ამასობაში ზაზა მოცოცხლებას იწყებს, – ხელ-ფეხს შეარხევს, იძახის: „წყალი, წყალი!“

ლევანი: წყალსაც წაუღია ეს ყველაფერი! წყალსაც წაუღია! ერთი სიტყვაც არ დაუჯეროთ! ჩემი თვალით ვნახე... Вчера... в пещере еле на ногах стоял!

ზაზა კი გაჰყვირის, –

ზაზა: აფხაზეთისთვის! აფხაზეთისთვის! მონავარდე ყველას საკუთარ ადგილზე მოაჯენს!

გუჩო: მე რა ვქნა?

უცებ საიდანღაც შორენა გაჩნდება და შეძახილებით მონავარდესთან მიდის, –

შორენა: გულს ნუ გაიტეხ, მონავარდე! ყველაფერი წინაა: წინ დიდი გამარჯვება გველის!

სენსი №3

მონავარდე

ლევანი კაბინეტშია და გაიძახის, –

ლევანი: ღირსია... ვათოხლე! ასეთმა ტლუმ, ასეთმა... О Боже... პირში ხალაგამოვლებულმა... ჰაერში აინავარდოს! (ხტის) ჰოპლა! ჰოპლა! ვნავარდობ მე! ნავარდობს ის! ნავარდობს მთელი ქვეყანა! ჰმ... სულ არ ყოფილა ძნელი!

ფსიქოთერაპევტი სკამზე უცებ ზახას საკვლიაჟს შენიშნავს.

ლევანი: Сволочь, сволочь, он сволочь... ხედავთ?! ეს ჯღანი ხანთა მე რაღად მინდაა? უნდა მოვიფიქრო რაიმე... для страховки! ლა... ლა ლა... მობრუნდება თავისი ავლადიდების წასაღებად!

ალუ ფეხაკრეფით უახლოვდება ვაშკარანს, - ანჯღრევს, ამოწმებს, წონის და ჰაერში აავლებს, მერე აიღებს იატაკიდან და ფრთხილად სკამზე ჩამოაღებს, –

ლევანი: Пока рано! ჯერ მაქვს... დრო! *ფსიქოთერაპევტი ხელის კანკალით გამოადებს მაგიდის უჯრას, სწრაფადვე მიხურავს და მერე ხარაზავს კაბინეტს, –*

ლევანი: Я ему покажу... где раки зимуют...

ალუ რაღაც პაკეტს ამოიღებს უჯრიდან და გახსნის; ჯერ ფხვნილს დაყნოსავს და მას „უასმინის ჩაის“ შეურევს. ალუ საგულდაგულოდ ანჯღრევს ბოთლს და მიქსტურას გემოს გაუსინჯავს.

ლევანი: Успокойся, успокойся... (გულზე თითს იღებს) აქაა ყველაფერი აღნუსხული! მაგას რეაქტიული ჭურვებისთვის... ფული სჭირდება! Все один хрен... მე თავს ვიცავ! მაიცა... მაიცა... ალბათ, საკვლიაჟში რაღაც ეგეთი გადამალა!

ალუ საკვლიაჟის გაღებას ცდილობს, ღონეს არ იშურებს და ბოლოს... რის ვაივაგლახით გააღებს ხელჩანთას, ჯერ შიგ იქექება და ყვირის, –

ლევანი: Чудо, чудо... припроды... ვაა... ეს რა არის?! ეგ გაბღენბილი... გიჟია მართლა! На хрен мне это нужно?! Подумаешь! მომინდომა აქ ბუნტი! თუ ბიჭია... ბოდრუმში ინავარდოს ან სადმე სხვაგან!

ლევანს ხანტიდან ვეებერთელა დეკორაციული ყვავილი გადმოაქვს და გაჰყვირის, –

ლევანი: Цветок жасмина... აი, ასე უნდოდათ მაგათ... აფხაზეთის ომის მოგება!

ახლა ალუ ყვავილს ხანთაში აბრუნებს. ჩაის კოვზიც შეხვრევს უასმინის ჩაის, მერე ფაცი-ფუცით ვაშკარანიდან რაღაც გრაგნილი ამოაქვს, –

ლევანი: О Боже... რას გავს ეეს! ეტყობა... ვიღაცამ...რაღაც პონტიანი უანდერძა! მიფრთხილდით!

ალუ დამარცვლით კითხულობს, –

ლევანი: ჰა-ერ-ში... მო-ნა-ვარ-დე... Оболденно... посмотрим, посмотрим... ეგ გარეკილი რას მიპირებდა!

ფსიქოთერაპევტი კატეგორიულად და ხმამაღლა იწყებს კითხვას, –

ლევანი: ჰა-ერ-ში... მო-ნა-ვარ-დე...

1) მე, ჰაერში მონავარდე, საქართველოს გასამთლიანებლად ვიბრძვი, თავდასაცველად. მონავარდეთა იარაღით აღჭურვაა საჭირო! ყოველი მონავარდე სამშობლოს ხსნის იდეამ უნდა განმსჭვალოს.

2) მონავარდეებს ძველ შეცდომათა დასაძლევად ისტორიის შესწავლა ევალებათ!

3) დაკარგული ტერიტორიების დაბრუნების ჟინმა მონავარდეებში ბრძოლის ჟინი უნდა აღძრას!

4) ომის დამნაშავენი უნდა განეიტრალებინ, რათა მათ არ მოუნდეთ რევანში. მტრობა ქვეყნის მოღიანობისთვისაა საზიანო!

წაიკითხავს რა გრავნილს, ფსიქოთერაპევტი ერთხანს ხმას არ იღებს. ის გასაღებით კაბინეტის კარს გახსნის, მაგიდას მიუჯდება და ელოდება მონავარდეს... და აი – მონავარდეც ბრუნდება.

ზაზა, შემოსვლისთანავე, გულის ჯიბიდან ამოიღებს ფულის დასტას და ჰაერში მოისვრის, –

ზაზა: ჰმ... ეს ყალბი ფული უკან წაიდე! კურდღელს თავს არ დააგლეჯინებს მონავარდე!

აღუ აედევნება ჰაერში მოფარფატე ბანკნოტებს; შეაგროვებს ფულს და იტყვის, –

ლევანი: Ей Бог... დამნაშავე მე არა ვარ! ღმერთს გეფიცები... მინდოდა საფრთხე ამეცილებინა შენთვის...

ზაზა: შე ხამო, შენა... შენი შავი ფული რაში გვჭირდება! აქ სხვა საქმეზე მოვედი...

ლევანი შეცბება და ყვირის, –

ლევანი: валяй от сюда... валяй... валяй...

ზაზა: შენი დაბრედილია... მერვე!

ლევანი: მერვე? не помню... არც შენ ხარ ანგელოზი... სისხლის ასაღებად მოხვედი?!

ლევანი ჭიქაში „უასმინის ჩაის“ ჩამოასხამს, გაუწვდის ზაზას და ლულულებს, –

ლევანი: на, на... пей...

ზაზა მოხვრებს მიქსტურას, უსიამოვნოდ იშმუშნება და ამბობს, –

ზაზა: შენთვის... აი, ეს მინდოდა მეთქვა!

ლევანი: ტყუილია ეგ... შენ რა იცი?!

ზაზა: ეგ... ეგ იყო... შენი შავ-ბნელი საქმეების მოწმე!

ლევანი: დასპაკონდი, გეყოს! გეყოს!

ახლა მონავარდე გაუწვდის ლევანს ცარიელ ჭიქას; აღუ მიქსტურას ჩამოასხამს, ზაზა გადაჰკრავს, ლევანი კი ლულულებს, –

ლევანი: Это уж слишком, не дай Бог... რაც გინდა ის მიყავი... გამოგეცლება ლიბიდო...

ზაზა წამოდგება და რეტდასხმულივით ლაპარაკობს, –

ზაზა: ღმერთო დიდებულო! ეს ომის, – სატანისეული რისხვით დაუნდობელი, სისხლგაუმძღარი ჯოჯოხეთი... ვინ მოიტანა? წარსულიდან ნამემკვიდრევი მანკიერებით, გაუტანლობითა და სადისტური მიდრეკილებებით აღსავსე ეს ცოდვილი ცხოვრება ვინ დანერგა?! ხოლო... ზნეობრიობა და სულიერება ისე გათელიდა, რომ გამხდარა ეშმაკთა კერძი! იქ ყველაფერი ბრუნავს ერთ დიდ, ცოდვის გულისამრევად აშმორებულ მორევად! დაუნდობლობა, ძმათა კვლა, დალატი, სისასტიკე... ამყაყებული, ბლანტი ჭაობის ზედაპირზეა თავმოყრილი და გამოაშკარავებული, სამზეოზეა გამოტანილი და ტივიტეებს... ხითხითებს და იმუქრება: სიხარბე და ანგარება, ძალაუფლების შენარჩუნების ჟინი და დალატი! ფული... კომფორტი... ნარკოტიკი... პირადი

კეთილდღეობისადმი მისწრაფება, რისი შედეგიც ყოველთვის ერთია – გარდაუვალი დაცემაა! ო, ბიჭებო, თქვენ დიადი გმირები ხართ, საქართველოს გმირები! დაცემაა... დაცემაა...

ზაზა ცორტმანებს, ის სკამზე ჩამოჯდება და უღონოდ მაგიდაზე ჩამოდებს თავს. ალუ შემცბარია, – ის ერთხანს პულსს უსინჯავს მონავარდეს, ყოყმანობს... მერე ბოთლიდან გადაღვრის უასმინის ჩაის, ბოთლს საგულდაგულოდ გამორეცხავს, მაგიდასთან დაღონებული ჩამოჯდება და ქვითინებს, მერე კი დასწვდება მობილურს და სადღაც რეკავს, –

ლევანი: სასწრაფოა? მონავარდეს ცუდად! მგონი გაიტრუპა! ей Бог, ძმათა კვლა მე არ მნდომებია!!! (ფლიკეინებს)

ფინალი
ახალი ჟასმინი

უკვე თმაშევერცხლილი ლევანი სასაფლაოზეა, – ჩამომჯდარა ვეებერთელა ლოდზე. საფლავთან ბორცვზე ეპიტაფიაა წამომართული – მონავარდე №8. ხოლო იქიდან ხელმარჯვნივ კი აღმართულია სხვა ეპიტაფიებიც: №2, №3, №4.... – „გმირულად დაცემულნი აფხაზეთის ომში“.

აღუ მუშტით ცრემლებს იმშრალებს, – მონავარდეს მისტირის, –

ლევანი: გმირო, გმირო... ჩაგრულო, ბუნტისთავო! აგერ... უკვე მეოცე წელია, რაც სოხუმი დაეცა, რაც შენ მიწას მიგაბარეთ! რა შეიცვალა? დამეძებენ და დამეძებენ! მიპოვნონ! ვიცო, ვიცო... შენ მანდედანაც მიფარავ! ხაარ მანდ?! ხაარ? ხაარ? ლუნაჩკას უნდა, რომ გაცნობოს – ახალი ჟასმინი აიგოლო! Прием, прием... გაზეთიდან შევიტყვე... იმ ღლაპმა – მიტომ ააშენა... ეს რომ მეთქვა შენთვის, ამიტომ მოვედი!

აღუ ქოთნით დეკორატიულ ჟასმინის ყვავილს ჩამოდგამს მონავარდის საფლავზე.

ლევანი: არამი, არამი ყოფილიყოს შენთვის ეს ჟასმინი! შენია ეგ! რაც გერგებოდა, ის მიიღე! სიცოცხლე არ გინდოდა! ბოლოს... უცნაურად აგიტანა წერამ! აფ... აფხა... ზეთის იარაღით დაბრუნება მოგინდა?! მე რაა მანდედან?! ვარ ახლა ასე უშენოდ და ეული... (ზღუქუნებს) შენი გატრუპვა... О Боже... მე... არ მნდომებია!

უცებ ატყდება ჭექა-ქუხილი, ელავს. აღუ შიშნეულად წამოხტება – „ჰოპლა!“ – ერთს შესძახებს და ზეცისაკენ აღმართავს ხელებს, გაიძახის, –

ლევანი: We trust in God! We trust in God! მემუქრებით?! ყველაფერი მონავარდემ ჩაშალა! ვერც მცირე ბიზნესის განვითარების გეგმა დასახა და ვერც პენსიების საარსებო მინიმუმამდე გაზრდის პირობა დადო! ესუძრებით ასეთ... то есть... რაიმეს?!
ქუხს კვლავაც, ლევანი კი განაგრძობს, –

ლევანი: მე კი მას... კერძო სექტორის გა...გაძლიერება შევთავაზე... გადმოსაბირებლად გლეხებისათვის მინდოდა დამერიგებინა მიწები... არ შეისმინა! ანთებული იყო შურისძიებით!

ვაწვიმდება. სიშორიდან სამკლოვიარო მარშის ჰანგები მოისმის, ნელ-ნელა სასაფლაოს უახლოვდება მსვლელობა. ანგლო-საქსონურად შემოსილ სვეტასა და გუჩოს წინ აღმირლის ფორმაში გამოწკეპილი მიტო მოუძღვის. თითქოსდა მიტოს არ შეტყობია დროის მსვლელობა, – ვიზუალურად ის ბავშვია ისევ-ტანდაბალი და ლოყებდაუღაჟა. სვეტა და გუჩო გვირგვინებს ჩამოდებენ საფლავზე, – დასტირიან მონავარდეს. აი – ჩასაბერი და დასარტყამი ინსტრუმენტების მარშიც მიწყდება და მიტო გამოხატავს სამხედრო საღამს, თან გაჰყვირის, –

მიტო: არის! არიის, აღსრულდააა! აფხაზეთის დასაბრუნებლად აგებულია ახალი ჟასმინიიი! Ураа... Ураа... Ураа...

აღუ ადგილიდან წამოხტება და ისიც ყვირის, –

ლევანი: Sieg-heil! Sieg-heil!ვაშაა... ვაშაა... ჩვენს ახალ ჟასმინელებს... ვაშააა...

ახლა ლევანი ჩამოსართმევად ხელს გაუწვდის მიტოს... მიტო აინუნშიაც არ ავდებს მას.

ლევანი: შვილო, მეცო... ძლივს არ გნახეე... ისე... არ შეცვლილხარ, ხომ იცი... ისევ ისეთივე Schokoladen-baby ხარ ჩემთვის! ჰმ... რა თავს იგდებ? ბებერი მამაშენი...

ვერ მიცანი?! მაიცა... მაიცა... ოღონდაც ფული არ მთხოვო! მო... მო... მონავარდე შენი ალიმენტის მაყუთით მივაბარეთ მიწას.

ყველანი მონავარდეს დასტირიან და ლევანს არ უსმენენ. ალუ კი განაგრძობს, –

ლევანი: ჰმ... ერთი ამ ბეზბოქნიკებს დამიხედეთ! ვერც კი მიცნეს! მეცო, მეცოლოო... არ გეყურება? თქვენიანი ვარ-მეთქი, ხომ გაიგე, თქვენიანი... შენთვის, ახალი ჟასმინისთვის მე... მე... ახლა შევასრულებ ნებისმიერ... то есть... ახალ... სა... სადაზვერვო ოპერაციას! ჩვენ... აფხაზეთი ერთად უნდა დავიბრუნოთ! ვაშააა, ვაშაა, ვაშააა... დიდება... ჩვენს ახალ ჟასმინს, ჩვენს ახალ აგნლო-საქსონურ ბედნიერებას... დიდებაა!

ლევანს ყურადღებას არც ამჯერად აქცევენ. სვეტა გამობრუნდება მონავარდის საფლავიდან და იტყვის:

სვეტა: Господи! Упокой его душу... ეჰ... მონავარდე! Жалко, жалко.... боролся за общую родину и погиб... как герой!

ლევანი ფრუტუნებს, –

ლევანი: ერთი დამაცადონ! უსათუოდ მოვიფიქრებ რაღაცას!

მიტო შორეთს გასცქერის ჭოგრიტიდან, გუჩო კი მიმართავს სვეტას, –

გუჩო: Ужас, ужас! ვის რა უნდა, ვერაფერი გავიგე! ვიცი... у нас впереди огромное жасминовое счастье... Урааа....

მიტო ახალ ჟასმინელებს აგულიანებს და ისინი ერთხმად გუგუნებენ, –

მიტო, გუჩო, სვეტა: დიდება ერთიან საქართველოს! დიდება აფხაზეთის ომში დაცემულთა სულებს! დიდება ახალ ჟასმინს! მონავარდის ნათელ ხსოვნას – დიდებააა! Sieg-heil! Sieg-heil!

ეს შეძახილები დააფრთხობს ალუს და ის ახალი ჟასმინელების გაძევებას შეეცდება, –

ლევანი: Вон отсюда... вон... вон... აქაურობას გაეცალეთ! ცენტურიონნო... ბელადთა მემკვიდრენო... მიშველეთ!

სვეტა დაჟინებით ეკითხება ლევანს, –

სვეტა: Кто виновен? кто? кто?

გუჩო მხრებს იხეჩავს.

გუჩო: ჩვენ... თვითგადასარჩენად... ვიომებთ! Оболдею, оболдею...

მიტო შემცბარია, ხელიდან გაუვარდება ჭოგრიტი. იგი თანამებრძოლებს განგაშის ტონით მიმართავს, –

მიტო: მორჩით! ეგ... რიუა ბაზარი... გეყოთ! საშინელება დავინახე! ოხშივარი სდის ჩვენს ახალ ჟასმინს! ახალი ოკუპანტი გარს ეხვევა! прием... არც მაგათ... არც ჩვენ... ტაიმერს ჩავრთავთ! ახალი ოკუპანტი ჩვენს ახალ ჟასმინს ხელთ ვერ იგდებს! აქაურობას გაეცალეთ...

სვეტა: Уйдем, уйдем... только... они должны помнить... что... у нас двухсотлетняя общая история!

გუჩო: დროზე... ამ საგიჟეთს უნდა დაუტყდეს! Виновен кто?

მიტო სტენდების გაყოლებაზე მავთულს გააბამს, – თანაც აღშფოთებით იძახის, –

მიტო: ჩვენს ძირძველ მიწას მტრის დამქაშები ხელთ ვერ იგდებენ! ჩვენს ახალ ჟასმინს ვერ მივართმევთ ახალ ოკუპანტს! ავაფეთქოთ! ბორტოან, ბორტოან! ყველანი ბორტოან... წუხელ მესსერშმიტიც რაღაც ყურისწამლებად ზუზუნებდა...

ლევანი: სახლში მინდაა... მე იქიდან მოგიმართავთ ხელს.

სვეტა ალუს უჯავრდება, –

სვეტა: შეიპკარით ეგ კაჯი, ეგა... ერთი გემოზე მიტკიპეთ... მაგან აურ-დაურია ყველაფერი! მონავარდე გამიტრუბა.

მიტო: მონავარდე? Заткни глотку! ეგ მერე, მერე! ახლა მალე ახალმა უასმინმა უნდა იფეთქოს:

განრისხებული სვეტა ლევანის მისამართით მოუწოდებს გუჩოს, –

სვეტა: Нападай, нападай... бей его, бей... ომის ბელფეგორია ეგე...

ლევანი თავს იცავს და იძახის, –

ლევანი: ცენტურიონნო! ისევ თქვენიანი გავხდი... თქვენიანიი...

მიტო: ახალი მონავარდე... ყველას თავის ადგილს მიუჩენს!

ლევანი გააკვირვებით იჩეხავს მხრებს, არაადეკვატურად იქცევა, ადგილზე ხტის და რალაცას ბუტბუტებს.

ისევ ქუხილია. სვეტა და გუჩო ხელიხელჩაკიდებულები გარბიან. ლევანი მირბის მონავარდის ეპიტაფიამდე და უკანვე ბრუნდება, თანაც ფრუტუნებს, –

ლევანი: მოგიკვდეთ ლუნა! ეს მე ვარ... მერვე! მოვალ, ისევ მოვალ! შემეგებე, მონავარდე, შემეგებე... ერთნი ვართ... ერთნიი... შეგიერთდებიი...

წამიერად ჟღერს მელოდია: „საქართველო არწივების დედა-მშობელი.“ მიტო ყიჟინას დასცემს, –

მიტო: აღსდექ, მონავარდე! აღსდექი! მეცო სამომავლოდაც სისხლის უკანასკნელ წვეთამდე იბრძოდებს... აფხაზეთისათვის!

ამ ყიჟინით მიტო მავთულს ცეცხლს შეუნთებს. ირგვლივ სიბნელე ჩამოწვება. ისმის ხან შორენას, ხანაც გუჩოს და ა.შ. ნაწყვეტ-ნაწყვეტად საუბარი –

გუჩო: Бог, спаси нас... от врагов!

სვეტა: от друзей я... сама спасусь... вперед, вперед....

ისმის შორენას სკანდირება: „სა-ქარ-თვე-ლო... სა-ქარ-თვე-ლო“...

ეს ყველაფერი უცებ აფეთქების ხმაში დაინთქმება. დგას ბული... სიცარიელე... სიბნელეა... უცებ ციდან შუქის სვეტი გადმოდის და მონავარდის საფლავს გაანათებს. საფლავზე შორენაა დამხობილი და ქვითინებს. შუქის დანახვაზე ის შეკრთება, უჭირს მზერა ააყოლოს სვეტის სიკაშკაშეს, ხოლო შემდგომ კი შეჭადადებს სინათლის სვეტს, –

შორენა: სვეტო დიდებული! სვეტო დიდებული – ჰაერში მონავარდე! გააძლიერე და გაამთლიანე საქართველო!

ახლა მიტო შემოდის, – მიმიკებითა და მოტორიკით ცდილობს სათქმელი გადმოსცეს, ის მერე შორენასთან მირბის. შორენა გულში ჩაიკრავს მას.

ბორცვის ძირას დგას ლევანი. უფრო და უფრო აკაშკაშდება სინათლის სვეტი და ლევანს ზედ დაენტება. ლევანი ცდილობს შუქს დაუძვრეს და ბორცვაკზე აბობლებას იწყებს. მიტო ციბრუტივით ტრიალებს. შორენა სევდით გასცქერის ბორცვზე შემდგარ ფსიქოთერაპევტს. ალუ შეძახებს, –

ლევანი: გიერთდები, გიერთდები... მერვე! შენ არაა... მონავარდე... მე ვიყავი! შემეგებეეე...

ალუ საზარლად ჩაიჩეხება უფსკრულში...

მიტო შემცბარია. შორენა მუხლმოდრეკილი კვლავ შუქის სვეტს შეჰღალადებს. მიტო აიღებს ჭოგრიტს. შორენა მას ხელს შემოხვევს და მერე... ორთავენი გადიან. ერთხანს სიჩუმეა, სიცარიელე. გარემო ლურჯ-მოთეთროდ ლიცლიცებს. მცირე ხანში შემოდის თეთრად შემოსილი მონავარდე და საუბრობს, –

მონავარდე: რა სილურჯეა! რა სითეთრე! ო, ღმერთო, სად ვარ?! აქ არავინაა?! ადამიანები... სად არიან?! სოხუმი! ეს ხომ სოხუმი, სოხუმი... ბიჭები! ჩვენი ძმები სად არიან?! სიზმარი... სიზმარი იყო ეს ყველაფერი?! ნუთუ ომი არ ყოფილა?! ზღვაა... ზღვაა... რატომ არ ისმის ტალღების ხმა?! მზე, მზე... რა სხვანაირია ეს მზე... რა სხვა ფერის! თითქოს გაცივდა! (თითქოს ვიღაც ყურში ჩასძახის) ჰო, ჰო... რა თქმა უნდა... ახლავე, ახლავე... (მონავარდე ავანსცენას უახლოვდება და სცენის ცენტრში დგება) ეჰეი, ჰეი... სადა ხართ?! საად? გესმით ჩემი ხმა? დაბრუნდით! დაბრუნდით! ეს ყველაფერი ხომ იყო... იყო, იყო... არის და აუცილებლად იქნება! რაა?! დაგავიწყდით?! აღარ გახსოვთ ეს... ზღვა?! სანაპირო... მთები...ტყე... ჩემსავით გეძახიან ისინი! აი, აი... გესმით? გესმით მათი ხმა? – დაბრუნდით! დაბრუნდით! წინაპართა საფლავეები... თქვენი სახლები... გიცდიან! გიცდიან! ეს ხომ აფხაზეთია, ჩვენი საქართველო – ჩვენი! ჩვენ ხომ ძმები ვართ! ეს ხომ... დაბრუნდით... დაბრუნდით... ოღონდ... უიარაღოდ! უიარაღოდ! მშვიდო...ბით! სიყვარულით... მხოლოდ სიყვარულით დაბრუნდით... ეჰეი... ჰეი...ი...ი...

მონავარდის ხმა აფეთქებებისა და სამხედრო მარშის ჰანგებში ინთქმება.

ერთფეროვნება

ისევ მარტო ვარ ერთფეროვნება
და ვერ დავუსხლტი ადამიანებს,
ვინც საკუთარი წამგლიჯა ნება,
ვის გამოც ჩემი ხსნა იგვიანებს.

რისთვის შემქმენით, რატომ დამშტამპეთ?
მომყირჭებია თემა ერთგვარი,
რამე ახალი, წმინდა მიამბეთ –
გამრჯე ცხოვრების ნირის და გვარის.

მე მესმის წყევლა, მესმის გინება,
მესმის განკითხვა, ვით ხმა სიკვდილის;
სად არს ბუნების გულმოდგინება
მხოლოდ შრომისთვის მარად მოცლილის?

გხედავ სისხლის ღვრას, შეხლა-შემოხლას
და ჩამოგლეჯილ პლაკატ-ბანერებს. . .
არჩევნებია, მერე რა მოხდა,
რომ ავლენთ ქცევით უხეშ მანერებს?

არად ვუღივარ ერთფეროვნებას –
წარმდგნელ-ჩამრეცხავ დროს პატარკაცურს,
ჩემს ქართულ ჯილაგს და ეროვნებას
ხომ შემომქმედი სიცოცხლის ხე სურს.

მაგრამ დმერთო, რა თქვენი ბრალია,
თუკი აბყვეით და დაგემსგავსეთ;
სხვათა ჭირისთვის თუ არ მცალია,
გულის თასს პირად ხეირით ვაგსებ.

მეც ხომ ვასმენ და ურცხვად ცილს ვწამებ,
თუკი თვალებზე გადმიკრავს ბინდი;
მეც ხომ ციხეში ტუსადს ვაწამებ,
თუ გულგრილობით ძარღვს ვუწყვეტ სინდისს.

ჰოდა ვფიქრობ, რომ ისევ ჯობია
გებრძოლო მხოლოდ მე საკუთარ თავს.
ეს ბრძოლა ჩემთვის განა ჰობია –
ის სამონაყმო შოუს არ მართავს.

პატიმრის პასიონი

ტაძრის გუმბათი ზეცის თაღს ერთვის,
ზარში დაღადებს დრო მოსისხარი;
სანთელი იწვის ძის ერთადერთის
დედის ღოცვითა და სატკივართ.

წმინდანნი კედლებს შემუნჯებია
სანთელთ ალებით გადანათოვარს,
გარეთ კი კვლავ ხავსს ეჭიდებიან,
გარეთ კი შია მოხუც მათხოვარს.

ეს გარეთ, მაგრამ შიგნით, ციხეში,
არასრულწლოვანს სული ჩაუკლეს –
საკნის უძინარ, უსუნთქარ ესში
მასზე სატანის ნება აუფლეს.

და მაიმახი – გულქვა, თვალმარდი,
საცაა ცივად მის კუბოს აწევს.
გაჩუმდით ყველა! სიტყვის თქმა არ ღირს,
ახლახანს ქრისტე კვლავ ჯვარზე აცვეს!

მზის რეკვიემი

ცისკარს დაუსკდა ღიმილის ბაგე,
და გაუფრინდნენ თეთრი ფრთოსნები,
მისთვის ტაძარი რომ ვერ ააგე
წრფელი, უნიღბო პატიოსნების.

ამაოდ მქროლავ ქარის გზას წუხდი,
ფიქრის სუდარა გადააფარე,
ნებაგანზრახულს ყმად რომ გაუხდი
თარეშს, ჩადგომას შორ, უცხო მხარეს.

სადაც სიმღერამ დალია სული,
ვით ცოდვის მწარე უნებლიობამ,
მარად არ წყევლო რომ დანავსული
ყოფა, ვით თვისი ტანჯვა იობმა.

როგორც ქარში მოშრიალე

მე სიტყვებში ვიხედები, ვით საკუთარ გულში. . .
ნეტა რა ძაფს მიიკემსავს ლექსის თეთრი ფარჩა?..
იქნებ ჩირქი გამიწყაღდეს სისხლამღვრეულ წყლულში,
სულის თაღს რიდების ქვეშ რაც მტკივა და არ ჩანს.

სისუსტედა მაძლიერებს ფიქრთა ღამის მეხრეს
და ყალბ ცრემლებს არ ვაწვიმებ მოქნარ ვარსკვლავთა ბნელ ჭაღს;
ამ სოფლის ზღვის ყველა ტალღა ჩემთვის იყო მეცხრე
და იონას მაგალითი მამხნევებდა ბეჩაეს.

ავდრის მოლოდინში წუხდა ჩემს თვალებზე გვაღვა
ცრუ, ძალადმოღხინარ დღეებს, ზნედამწვარს და უქმეს;
უგანგებო თავის გამგე რა ხანია არ ვარ
და ღამიდან სისხამის ცვარს სულის სითბოს ვუკმევ.

როგორც ქარში მოშრიალე ხე იმ ფესვზე ვდგავარ,
მიწას რომ მიჯაჭვია და ცის მიღმა მზის ჯავარს.

. . .

ტალღოვანი მიმოქროლვა ბგერების თბილ ქარის,
გააპარა ვიოლების მოქანცულმა სევდამ;
ნოტებმომოხვეულ გზაზე დიეზ და ბეკარით,
მომაკვდავი მელოდია ფერმატას მინებდა.

გული მისდის დაყრუებულ დარბაზს დრიანცელში,
ატონალური მსოფლიოს რისხვის ჯახანია;
წივის რკინის მჭახე ფორტე ძალადობის ცელში
და კომპიუტერიც არ წყვეტს ხრიალს რახანია.

ახალ კაბით დაბრძანდება ქალი-ეპიგონი,
საყვარლების იცვლის ფარულ რემინისცენციებს;
გარდაიცვალნენ ხმატკბილი სალონები მგონი,
და პოსტმოდერნიზმის ბავშვი ისევ ყელს იციებს.

რომ გოთიკურ მარმარილოს დაესვენოს მესა,
სიცოცხლისთვის ჰარმონიას შევავედრებ მე ცას.

დაბრუნება

მშვიდი ამინდი ინახება და თავმომწონე
მზის სარკეებად კამკამებენ ალვის ფოთლები.
მე მათ შრიალში ყრუ ექოთა ხმა გავიგონე,
ახალგაზრდობის ცაზე ჩამქრალ ვარსკვლავთა წლების.

ტირის იგრიკა. . . თბილ კანზე ვგრძნობ კოცნას წვეთების
და მათ ჩვილ ალერსს იწოვს ჩემი სულის სიმშრალე,
ვით სისპეტაკეს გარდაცვლილი სენტემენტების,
მე რომ ოდესღაც მოვკალი და არ შევიბრალე.

რა ბანალურად ჟღერს მუსიკა მოგონებების –
სპლინის ცრემლებზე საცოდავი და გულუბრყვილო,

მაგრამ მე მაინც ჯიუტ ხსოვნის ფანდზე ვეგები,
მაგრამ მე მაინც დაბრუნებას უაზროდ ვცდილობ.

ქვეყნად არაფრის, თუნდ მწვერვალი იყოს სიკეთის,
მხოლოდ გულიდან მარად მწვეთარ სისხლის ერთ წვეთის.

წარსულში

უმზერ, განიცდი და არ უწყვი, რაა, რომ ყვარობ
სევდამთოვარ და სულდალეულ ფოთოლთა ცვენას,
ცეცხლის ზაფხული – თვალდაბინდულ ნაღველის წყარო,
როს მიდის, ტოვებს მარტოობის კარდახშულ სენაკს?

თუმც მწარე სისხლად ჩქეფს ძარღვებში მწველ ჟამის დენა,
შემოჩვეული, ვით ფილტვებზე კუპრი თუთუნის,
არ გიბრუნდება სიტყვებისთვის მდუმარე ენა,
ატეხო ასე ყავლგასული ბედზე წუწუნი.

რა ძვირფასია ყველაფერი, ხორციოტ განცდილი,
როს ტაძრის ქვის კვართს ეხაფება ყოფილის კვალი;
მას ადევნებულს შენს ნაბიჯებს, ვით დღე სიკვდილის,
წამით იხელთებ და გისხლტება, ვით პეშვში წყალი.

და რატომ გესმის წარსულის ხმა ცად მჭექარ ზარში,
რომ მარადიულ აწმყოდ სუფევს იგი ტაძარში?...

ნისლის ფლეიტა

ჩუმ ხმებში დნება ნისლის ფლეიტა –
სიმსუბუქეში მწუხრის რიდება.
მშფოთვარე გულში სხვა რა შეიტანს
თოვლის სიმშვიდის თეთრ გარინდებას.

სიწმინდე იპყრობს გაფურჩენას ჰანგის,
ფლეიტის ბაგეს სუნთქვა ფშვინვარე,
რომ დაუბრუნდეს, ვით ბუმერანგი
მუსიკის ქარი უდაბნოს ქნარებს.

გადუყვებენ თავს სათუთ თითებს
და სიყვარულის მოტივს მოთხოვენ
ათენას მხლებელ ძველ ფლეიტისტებს,
სული შთაბერონ რომ ყრუ ბეთხოვენს.

აიდუმალებს შედეგს მიზეზი,
ხმელი ლოგიკაც ბებერ თავს კარგავს,

ოდეს ჩვილივით უფაქიზესი
ნისლის ფლეიტა სონატას ქარგავს.

ქარგავს და სანთლის ალი გაისმის,
საკმეველის ფანტვა ლოცვის სურნელში
და ბუნდოვანი, როგორც გაისი
მარადი სუნთქავს ფლეიტის ყელში.

რა გადაარჩენს

რა გადაარჩენს ჩვენს ერს, ქვეყანას?
რაც მუსიკად ჟღერს და პოეზიად:
მხნე ჩაკრულო და მეგრული ნანა,
ის, რაც შოთას და ვაჟას ლექსია.

და თუკი ღაზი მღერის კოლხეთზე,
ტაოში ოშკის ზარი თუ რეკავს,
რა ჩაასვენებს საქართველოს მზეს
ან რა დააჭკნობს მის ვარდნარ-ეკალს,

რა გადაარჩენს ჩვენს ივერიას? –
რაც ანთებს სანთელს, ლოცულობს, წყალობს;
თვით სულიწმიდას რაც უწერია,
იმით სუნთქავს და აწმყო-მომავლობს.

ენა ღაზარეს კილოზე მღერის,
ცვილის საღებავს გარდაქმნის ხატად;
შესავედრებლად ერის და ბერის,
ლოცვას უფალთან სიყვარულს ატანს.

რაც სიზარმაცის სპობს ავ ბაცილებს,
აფასებს შრომას მამულისათვის;
ბნელ უმეცრებას იმით გვაცვილებს,
რომ პირველ საქმედ განათლებას თვლის.

რა გადაარჩენს ჩვენს ერს და მამულს? –
ჩვენივე უფლების საკუთარ ხელით
დაცვა და ბრძოლა მისთვის გულდაგულ
თავისუფლების წმინდა სახელით.

რა გადაარჩენს ჩვენს ერს, ქვეყანას? –
რაც გეგმას ადგენს იმის მიხედვით,
წარსულმა აწმყოს რა მოუტანა,
რომ დაინახოს მომავლის ხედი.

რაც არ ძალადობს, რაც არ აყალბებს,
სიცოცხლის ღვთიურ უფლებას ინდობს;

რაც უსმენს, უგებს, არ შლის, არ არბევს,
სიმართლის ნიღბის ქვეშ რაც არ ფლიდობს.

ერთსულოვნების გათავისება,
ამპარტავნების აღმოფხვრა გულში,
და ერთგულების ოქროს თვისება
სამშობლოსადმი ღმერთ სიყვარულში.

რა გადაარჩენს ჩვენს ერს, ქვეყანას? –
თვითუარყოფა სამაგალითო,
ღმერთთან მისვლა რომ არ დაახანა,
რაც ინანიებს, გალობს, დავითობს.

Scripta manent

ავტორები

- ციური ახელედიანი** – თბილისის ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტი, რომანული ფილოლოგიის დეპარტამენტი, ფილოლოგიურ მეცნიერებათა დოქტორი, ემერიტუს-პროფესორი
- ანზორ აბუსერიძე** – ბათუმის შოთა რუსთაველის სახელობის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, განათლებისა და მეცნიერების ფაკულტეტი, გერმანული ფილოლოგია, ევროპეისტიკის დეპარტამენტი, ფილოლოგიის მეცნიერებათა დოქტორი, ასოცირებული პროფესორი
- ია ბურდული** – საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი, ბიზნეს-ინჟინერინგის ფაკულტეტი, ლიბერალურ მეცნიერებათა დეპარტამენტი, ფილოლოგიის აკადემიური დოქტორი, ასისტენტ-პროფესორი
- რუსუდან გოცირიძე** – საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი, ბიზნეს-ინჟინერინგის ფაკულტეტი, ლიბერალურ-მეცნიერებათა დეპარტამენტი, ფილოლოგიის მეცნიერებათა კანდიდატი, სრული პროფესორი, ოქსფორდის საუნივერსიტეტო საზოგადოების ასოცირებული წევრი
- კონსტანტინე იონათამიშვილი** – საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი, საზოგადოებრივ მეცნიერებათა დეპარტამენტის დოქტორანტი
- ტატიანა მეგრელიშვილი** – საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი, ბიზნეს-ინჟინერინგის ფაკულტეტი, ლიბერალურ მეცნიერებათა დეპარტამენტი, ფილოლოგიის მეცნიერებათა დოქტორი, ასოცირებული პროფესორი
- მარინა ზორანიანი** – საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი, ლიბერალურ-მეცნიერებათა დეპარტამენტი, ფილოლოგიის მეცნიერებათა კანდიდატი, ასოცირებული პროფესორი
- მარინე სიორიძე** – ბათუმის შოთა რუსთაველის სახელობის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ევროპეისტიკის დეპარტამენტი, რომანული ფილოლოგიის მიმართულების პროფესორი, ფილოლოგიის დოქტორი
- ნანა სტამბოლიშვილი** – ბათუმის შოთა რუსთაველის სახელობის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, განათლებისა და მეცნიერების ფაკულტეტი, ევროპეისტიკის დეპარტამენტი, გერმანული ფილოლოგია, ასისტენტ-პროფესორი, ფილოლოგიის დოქტორი
- ნათია ხარბედია** – საქართველოს საპატრიარქოს წმ. ანდრია პირველწოდებულის სახელობის უნივერსიტეტი, დოქტორანტი
- დურრა ჰაშიმოვა** – აზერბაიჯანის ენათა უნივერსიტეტი, ლინგვისტიკის დეპარტამენტი
- რუსუდან თაბუკაშვილი** – საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი, ლიბერალურ-მეცნიერებათა დეპარტამენტი, სრული პროფესორი, ფილოლოგიის აკადემიური დოქტორი
- ნატო თხილავა** – თბილისის ჰუმანიტარული უნივერსიტეტის გერმანული ენის უფროსი მასწავლებელი, ფილოლოგიის დოქტორი
- გიორგი ყუფარაძე** – თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტი, ფილოლოგიის აკადემიური დოქტორი, ასოცირებული პროფესორი
- გიორგი ჭყონია** – მსახიობი, პოეტი, კომპოზიტორი

ჟურნალის რედკოლეგია

- მაია ჩხეიძე** – საქართველოს უნივერსიტეტი, ენების დეპარტამენტის ხელმძღვანელი, ფილოლოგიის მეცნიერებათა დოქტორი, სრული პროფესორი
- რუსუდან თაბუკაშვილი** – საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი. ბიზნეს-ინჟინერინგის ფაკულტეტი, ლიბერალურ მეცნიერებათა დეპარტამენტი, ფილოლოგიის აკადემიური დოქტორი, სრული პროფესორი
- გიოლა ფურცელაძე** – თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, ფილოლოგიის მეცნიერებათა დოქტორი, პროფესორი
- ია ჩიქვინიძე** – საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი, ბიზნეს-ინჟინერინგის ფაკულტეტი, ლიბერალურ მეცნიერებათა დეპარტამენტი, ფილოლოგიის აკადემიური დოქტორი, ასოცირებული პროფესორი
- ჰანს რუდიგერ ფლუკი** – ბოხუმის უნივერსიტეტის პროფესორი, ფილოლოგიის მეცნიერებათა დოქტორი
- კულპაშ ბეიბიტოვა** – გუმილიოვის სახ. ევრაზიის ნაციონალური უნივერსიტეტის პროფესორი, ფილოლოგიის მეცნიერებათა დოქტორი (ქ. ასტანა)
- ტანია გრისჰამერი** – ფილოლოგიის მაგისტრი (DAAD)
- ქეთევან გაბუნია** – თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტი, ფილოლოგიის აკადემიური დოქტორი, რომანული ფილოლოგიის მიმართულების ხელმძღვანელი, სრული პროფესორი
- ია ბურდული** – საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი, ბიზნეს-ინჟინერინგის ფაკულტეტი, ლიბერალურ მეცნიერებათა დეპარტამენტი, ფილოლოგიის აკადემიური დოქტორი, ასისტენტ-პროფესორი
- მარია მიხაილოვა** – მოსკოვის ლომონოსოვის სახელობის სახელმწიფო უნივერსიტეტის სრული პროფესორი, ფილოლოგიის მეცნიერებათა დოქტორი, რუსეთის საბუნებისმეტყველო აკადემიის აკადემიკოსი
- სილვია ბოტევა** – სოფიის წმინდა კლემენტ ოპრიდელის სახელობის უნივერსიტეტი, რომანული ფილოლოგიის დეპარტამენტის ხელმძღვანელი, ფილოლოგიის მეცნიერებათა დოქტორი, პროფესორი
- ტატიანა მეგრელიშვილი** – საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი, ბიზნეს-ინჟინერინგის ფაკულტეტი, ლიბერალურ მეცნიერებათა დეპარტამენტი, ფილოლოგიის მეცნიერებათა დოქტორი, ასოცირებული პროფესორი
- ალბა გრაციანო** – იტალიის ქ. ტუსციას უნივერსიტეტი, ენების ცენტრის დირექტორი, ფილოლოგიის დოქტორი, პროფესორი
- ალესანდრა სპადაფორა** – იტალიის ქ. ტუსციას უნივერსიტეტი, ენების ცენტრი, ფილოლოგიის დოქტორი, ასოცირებული პროფესორი
- გიორგი ყუფარაძე** – თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტი, ფილოლოგიის აკადემიური დოქტორი, ასოცირებული პროფესორი

Редколлегия журнала

Майя Чхеидзе – Грузинский университет, руководитель департамента языков, доктор филологических наук, фулл-профессор

Русудан Табукашвили – Грузинский технический университет, факультет бизнес-инженеринга, департамент либеральных наук, доктор филологии, фулл-профессор

Виола Пурцеладзе – Тбилисский Государственный Университет, доктор филологических наук, профессор

Ия Чиквинидзе – Грузинский технический университет, факультет бизнес-инженеринга, департамент либеральных наук, доктор филологии, ассоциированный профессор.

Ганс Руддигер Флук – Профессор Бохумского университета, доктор филологических наук, профессор

Кульпаш Бейбитова – Профессор национального университета Евразии им. Гумилева (г. Астана), доктор филологических наук

Таня Грисхаммер – Магистр филологии (DAAD)

Кетеван Габуния – Тбилисский государственный университет, факультет гуманитарных наук, доктор филологии, руководитель направления романской филологии, фулл-профессор

Ия Бурдули – Грузинский технический университет, факультет бизнес-инженеринга, департамент либеральных наук, доктор филологии, ассистент-профессор

Мария Михайлова – Московский государственный университет им. М. Ломоносова, доктор филологических наук, профессор, академик Российской Академии Естественных Наук (РАЕН)

Сильвия Ботева – Софийский университет им. Святого Клементя Охридского, руководитель департамента романской филологии, профессор

Татьяна Мегрелишвили – Грузинский технический университет, факультет бизнес-инженеринга, департамент либеральных наук, доктор филологических наук, ассоциированный профессор

Альба Грациано – Университет г. Тусция (Италия), директор центра языков, профессор

Алессандра Спадафора – Университет г. Тусция (Италия), доктор филологии, ассоциированный профессор центра языков

Георгий Купарадзе – Тбилисский государственный университет, факультет гуманитарных наук, доктор филологии, ассоциированный профессор

Scripta manent

Editorial board

Maia Chkheidze – Head of the Languages Department of Georgian University, Doctor of Philological Science, Full Professor

Rusudan Tabukashvili – Georgian Technical University, Business-Engineering Faculty, Department of Liberal Sciences, Doctor of Philology, Full professor

Viola Purzeladze – Tbilisis' State University, Doctor of Philological Science, Professor

Ia Chikvinidze – Georgian Technical University, Business-Engineering Faculty, Department of Liberal Sciences, Doctor of Philology, Assosiated Professor

Hans Rudiger Fluck – Professor of the Bokhums' University, Doctor of Philological Science

Kulpash Beibitova – Gumilev's National Eurasian University (Astana), Doctor of Philological Science, Professor

Tanya Griskhamer – Master of Philology (DAAD)

Ketevan Gabunia – Tbilisis' State University, Faculty of Humanitarian Sciences, Head of the Dirrection in Romanian Philology, Doctor of Philology, Full-Professor

Ia Burduli – Georgian Technical University, Business-Engineering Faculty, Department of Liberal Sciences, Doctor of Philology, Assistant Professor

Maria Mikhailova – Moscow's State University, doctor of Philological Science, the academician of Russian Academy on the Nature Study (RANS)

Sylvia Boteva – Sofia's Uniersity of Holy Klement Okhridsky, the leader of the romanian philology department, professor

Tatiana Megrelishvili – Georgian Technical University, Business-Engineering Faculty, Department of Liberal Sciences, Doctor of Philological Science, Assosiated Professor

Alba Graziano – University of Tuscia, Italy, Language Center Director, Professor

Alessandra Spadafora – University of Tuscia, Italy, Language Center, Doctor of Philology

Georgi Kuparadze – Tbilisis' State University, Faculty of Humanitarian Sciences, Doctor of Philology, Assosiated Professor